

**Formular cu observații ale autorităților/publicului interesat și răspunsuri
pentru proiectul Planului de Amenajare a Spațiului Maritim, raportul de mediu și studiul de evaluare adecvată**

Observații privind proiectul PASM

Comentariu	Răspuns titular
<p>Ministerul Sănătății prin Institutul Național de Sănătate Publică</p> <p>Referitor la „Planul de amenajare a spațiului maritim” (PASM) precizăm că Ministerul Sănătății nu face parte din autoritățile competente reprezentate în Comitetul de amenajare a spațiului maritim, deși este autoritate competentă în domeniul calității apei de îmbăiere, domeniu reglementat la nivelul Uniunii Europene prin Directiva 2006/7, iar unele utilizări propuse de autoritățile sau operatorii economici în Marea Neagră ar putea afecta calitatea apei de îmbăiere și implicit activitățile turistice și sănătatea utilizatorilor.</p> <p>In aceste condiții, deși am solicitat și a fost luată în considerare protecția zonelor de îmbăiere în cadrul Raportului de mediu, considerăm că ar trebui inclus în PASM un mecanism de consultare a Comitetului de amenajare a spațiului maritim cu alte instituții și autorități care nu fac parte din Comitet, dar care au atribuții sau desfășoară activități în domeniile vizate de amenajarea spațiului maritim sau care pot avea impact asupra spațiului maritim ori zonei costiere.</p>	<p>Observație preluată parțial:</p> <p>Procesul de elaborare / reactualizare a PASM este unul transparent și participativ. Astfel, elaborarea variantei actuale a proiectului PASM, după cum este menționat la pag.83, s-a desfășurat inclusiv prin realizarea unui „sondaj de opinie privind utilizările multiple ale spațiului maritim, adresat experților din domeniile relevante pentru procesul de amenajare, cu scopul de a obține informații specifice privind interacțiunile dintre diferitele utilizări. Sondajul de opinie a avut un număr de 38 de respondenți, reprezentanți ai autorităților și instituțiilor administrației publice centrale și locale, ai mediului academic, precum și ai mediului privat”.</p> <p>Pentru utilizările viitoare care vor fi înaintate Comitetului de Amenajare a Spațiului Maritim pentru emiterea unui punct de vedere, autoritățile administrației publice centrale vor analiza proiectele sectoriale propuse și vor furniza Comitetului datele și informațiile necesare, care au la bază inclusiv consultări cu actorii relevanți din domeniu.</p>
<p>La pag. 93, în tabelul „Obiective specifice domeniului: turism maritim și de litoral”, la punctul 2, subpunctul 2.1. propunem reformularea: „Continuarea programului „Blue Flag” de etichetare pentru plaje și porturi turistice și asigurarea calității apelor de îmbăiere”.</p> <p>Justificare: calitatea cel puțin „bună” a apei de îmbăiere este o condiție principală de eligibilitate a programului „Blue Flag”. Mai mult, programul „Blue Flag” est unul voluntar, însă condițiile de calitate pentru apa de îmbăiere sunt reglementate la nivel european și național, fiind obligatorii.</p>	<p>Observație preluată:</p> <p>Pag. 95 din PASM - 2.1. Continuarea programului „Blue Flag” de etichetare pentru plaje și porturi turistice și asigurarea calității apei de îmbăiere;</p>
<p>Ministerul Apărării Naționale/ Direcția Hidrografică Maritimă „Comandor Alexandru Cătuneanu”</p>	
<p><i>Planul de amenajare a spațiului maritim</i> acoperă cerințele M.Ap.N. exprimate în cadrul ședințelor Comitetului de amenajare a spațiului.</p>	<p>Nu este o observație.</p>

Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului	
În conformitate cu <i>OUG 59/15.06.2023 privind stabilirea unor masuri la nivelul institutiilor publice centrale</i> , va rugam sa modificati titulatura institutiei noastre cat si atributiile aferente (Ministerul Economiei, precum si Ministerul Antreprenoriatului si Turismului devenind Ministerul Economiei, Antreprenoriatului si Turismului).	Observație preluată: Pag 10. PASM
Ministerul Energiei	
Venim cu rugămintea de a identifica în spațiu acele zone ale fundului Mării Negre care depășesc izobata de -40 m, unde se pot instala parcuri eoliene fixe.	Observație nepreluată: Ministerul Energiei este co-autor al planului și autoritate de Stat în domeniul energiei. In calitate de co-autor al planului a transmis informațiile relevante din domeniu, pe care le deținea la momentul elaborării planului. Toate informațiile care vizează domeniul energiei regenerabile, transmise către MDLPA ulterior aprobării Planului, vor fi incluse în baza de date prin care se asigură monitorizarea și reactualizarea acestuia. Astfel, în măsura în care Ministerul Energiei va transmite Secretariatului Comitetului de Amenajare a Spațiului Maritim informații privind zonele unde pot fi instalate parcuri eoliene fixe, acestea vor fi incluse in baza de date aferentă monitorizării și reactualizării Planului.
Vă solicităm să eliminați referințele privind gruparea turbinelor eoliene plutitoare, această soluție nefiind considerată viabilă economic, iar impactul asupra bentosului este unul reversibil.	Observație nepreluată: În PASM nu există referințe la grupări de turbine eoliene plutitoare. Informațiile privind capacitatea teoretică a turbinelor plutitoare sunt preluate în PASM la pag 73, din studiul Băncii Mondiale, așa cum au fost transmise către MDLPA de către autoritățile competente. În SEA și RM se face referire la turbinele plutitoare dar acestea sunt soluții propuse, urmând ca autoritatea competentă și investitorii să stabilească dacă sunt viabile economic sau nu.
Legat de importanța turbinelor eoliene fixe: Conform consultantului nostru, România are o resursă eoliană de viteză medie pe care Programul de Asistență pentru Managementul Sectorului Energetic (ESMAP) al Băncii Mondiale o caracterizează ca având un potențial tehnic de 76 GW (22 GW folosind fundații fixate pe fundul mării și 54 GW folosind fundații plutitoare). Tot conform studiului efectuat de World Bank, zonele cu resurse eoliene mai mari sunt în general la aproximativ 50 km de țărm și în ape puțin adânci, resursele eoliene scăzând atunci când se deplasează mai departe de țărm și în ape mai adânci. Aceasta înseamnă că cele mai atractive situri din punct de vedere economic vor	Observație preluată parțial: MDLPA a introdus referința la proiectul de Lege privind măsurile necesare pentru exploatarea energiei eoliene offshore și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, urmând a prelua în baza de date aferentă monitorizării și actualizării Planului, toate informațiile pe care Ministerul Energiei le va include în actele normative sau studiile de fundamentare care vizează valorificarea potențialului eolian offshore, și care vor fi transmise Secretariatului Comitetului de Amenajare a Spațiului Maritim.

<p>utiliza în principal fundații fixate pe fundul mării, iar tehnologia plutitoare este puțin probabil să fie utilizată în proiecte comerciale din România după 2035.</p> <p>Astăzi, turbinele plutitoare au un cost nivelat al energiei (LCOE) semnificativ mai mare decât cele fixe. se preconizează că această diferență se va reduce în timp, Conform WB, punctul de echilibru între dezvoltarea site-urilor fixe sau plutitoare va depinde de progresul relativ al celor două tehnologii.</p> <p>Însă, în opinia noastră, cel puțin în următorii 10 ani – perioadă în care se preconizează instalarea primelor centrale eoliene offshore – tehnologia preferată de investitori va fi cea deja consacrată, cu turbine fixe. Cu cât acestea sunt situate la adâncimi mai reduse, cu atât costurile de instalare și de exploatare (inclusiv de conectare la rețea) vor fi mai reduse, iar pretul de vânzare va urma același trend. Prin urmare, rugăm consultantul să ia act de importanța pentru securitatea energetică a statului a evaluării posibilitatii de instalare a turbinelor eoliene fixe și a necesității dezvoltării parcurilor eoliene în zona Mării Negre.</p>	<p>Pag. 74. PASM - În prezent este în curs de aprobare cadrul normativ privind măsurile necesare pentru exploatarea energiei eoliene offshore.</p> <p>Atragem atenția că sunt mai multe proiecte de acte normative în procedura de aprobare (de ex. PL-x 648/20.10.2020 sau PL-x 646/17.10.2022), astfel a fost preluată observația reformulată cu caracter general.</p>
<p>Referitor la discuția privind izobata -40m: Așa cum s-a discutat, vă rugăm ca orice referire la ea să fie reformulată astfel încât să rezulte fără echivoc caracterul de recomandare și nu valența de a fi o limită. Așa cum este formulat, textul poate induce ideea unei no go area.</p>	<p>Nu este cazul, PASM nu face referire la această observație. Recomandarea privind izobata de -40 m este inclusă în Studiul de evaluare adecvată.</p>
<p>Totodată, vă rugăm să actualizați din documente denumirea <i>Ministerul Mediului și al Schimbărilor Climatice</i> în cea corectă și să precizați faptul că Ministerul Energiei este coautor al PNIESC.</p>	<p>Nu este cazul, în PASM nu se regăsește denumirea <i>Ministerul Mediului și al Schimbărilor Climatice</i>. Referința va fi verificată de către consultant în Studiul de evaluare adecvată și în Raportul de mediu.</p>
<p>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură</p>	
<p>Strategia de dezvoltare a sectorului de pescuit și acvacultura, elaborată de către MADR prin ANPA, SGG (în cadrul unui proiect SIPOCA), în stransa colaborare cu INCDM “Grigore Antipa” din Constanța, patronatele și asociațiile de pescari, are ca axa prioritara de dezvoltare maricultura, atât a moluștelor (midii, stridii), cât și a creșterii peștilor în viviere. În urma clasificării microbiologice a apelor marine, s-au făcut pași importanți în crearea cadrului legislativ adecvat dezvoltării acestui sector. Coordonatele GPS ale zonelor clasificate de producție și exploatare a moluștelor bivalve vii din teritoriile românești ale Mării Negre sunt următoarele:</p>	<p>Observație nepreluată:</p> <p>Cele trei zone clasificate de producție și exploatare a moluștelor bivalve vii din teritoriile românești ale Mării Negre sunt reprezentate în cadrul PASM la pag 104, iar despre acestea se face referire la pag. 32 și pag.82.</p> <p>Referitor la coordonatele colțurilor perimetrului propus pentru desemnare vă comunicăm faptul că acestea nu pot fi preluate și introduse în PASM înainte de a fi asumate printr-un document oficial de către autoritățile competente. Reamintim faptul că în procesul de elaborare a PASM autoritățile competente sunt co-autoare, fiind solicitate informații relevante care să fie incluse în Plan. Practic, varianta PASM care a fost supusă</p>

<p>Zona 2 – cuprinsă între Perișor și Chituc, cu o suprafață de circa 215 Mm², este delimitată după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - la NE de linia care unește punctul de pe uscat având coordonatele 44°72'14"N și 29°35'81"E, cu punctul de mare având coordonatele 44°66'63"N și 29°83'82"E; - la est linia ce delimitează apele teritoriale românești; - la sud linia care unește punctul de pe uscat având coordonatele 44°30'19"N și 28°51'18"E, cu punctul de pe mare având coordonatele 44°30'40"N și 29°10'48"E; - la vest și NV de linia țărmului cuprinsă între coordonatele 44°48'13"N și 29°17'59"E și 44°30'19"N și 28°51'18"E; - de la mal până la izobata de 5 m. <p>Zona 3 – cuprinsă între Năvodari și portul Constanța (Baia Mamaia), cu o suprafață de circa 109 Mm², este delimitată după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - la nord linia care unește punctul de pe uscat având coordonatele 44°19'30"N și 29°39'00"E și punctul de pe mare având coordonatele 44°19'50"N și 29°00'50"E; - la est linia ce delimitează apele teritoriale românești; - la sud linia care unește punctul de pe uscat având coordonatele 44°10'50"N și 28°40'00"E, cu punctul de pe mare având coordonatele 44°10'50"N și 28°56'50"E; - de la mal până la izobata de 5 m. <p>Zona 4 – cuprinsă între Agigea și Mangalia, cu o suprafață de circa 101 Mm², este delimitată după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - la nord de la ultimul dig de protecție a portului Constanța Sud Agigea până la punctul având coordonatele 44°05'40"N și 28°41'00"E; - la NE și est linia delimitată de coordonatele 44°05'40"N și 28°41'00"E și 43°57'80"N și 28°48'20"E; 43°50'00"N și 28°48'20"E; - la sud linia care unește punctul de pe uscat având coordonatele 43°50'00"N și 28°38'80"E, cu punctul de pe mare având coordonatele 43°50'00"N și 28°48'20"E; - de la mal până la izobata de 5 m. <p>Plecând de la practica europeană în privința alocării de perimetre marine pentru acvacultura marină, cât și a solicitărilor agenților economici din România de închiriere a unor zone pentru această activitate, INCDM "Grigore Antipa" a</p>	<p>procedurii de evaluare de mediu este cea aprobată în cadrul Comitetului de Amenajare a Spațiului Maritim, și care include activitățile și utilizările spațiului maritim identificate de către membrii Comitetului. În măsura în care autoritățile competente din domeniul pescuit și acvacultură vor reglementa activitatea sectorului, vor stabili prin documente aprobate și vor transmite Secretariatului Comitetului de Amenajare a Spațiului Maritim informații privind noi zone de producție și exploatare a moluștelor, acestea vor fi incluse în baza de date aferentă monitorizării și reactualizării Planului.</p>
--	---

demarat si finalizat doua studii stiintifice avand ca titlu „Gradul de compatibilitate al zonei Mangalia pentru acvacultura peștilor” si respectiv „Gradul de compatibilitate al zonei Agigea – Eforie pentru acvacultura molustelor”.

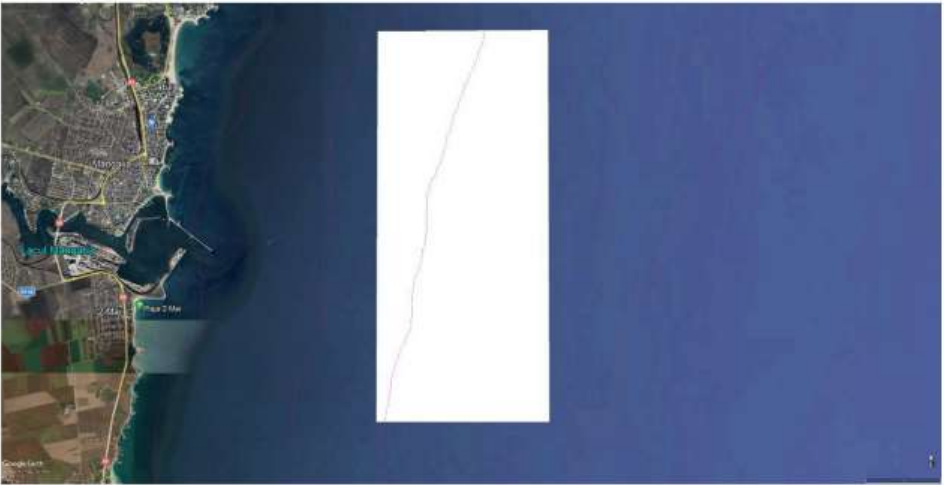
Poligonul investigat în studiul „Gradul de compatibilitate al zonei Mangalia pentru acvacultura peștilor” este situat în partea de sud a litoralului românesc, în exteriorul zonelor clasificate din punct de vedere microbiologic, travers de Portul Mangalia (conform figurii alaturate) și acoperă o suprafață de 3.050 ha. Distanța de la țărm până în centrul poligonului este de 6,6 km.

Coordonatele colțurilor perimetrului propus pentru desemnare sunt următoarele:

- 43°50'26.34" lat. N/28°38'40.68" long. E;
- 43°50'27.17" lat. N/28° 41'23,53" long. E;
- 43°45'57,86" lat. N/28°41'24,65"long.E;
- 43°45'57,90" lat. N/28°38'39,45" long. E

Din datele furnizate de catre INCDM “Grigore Antipa”, la Marea Neagra se poate practica acvacultura, rezultatele studiilor intreprinse pana acum pe mai multe specii (midii, stridii, pastrav, calcan, sturioni, chefal, etc.) au fost foarte promitatoare si nu mai sunt necesare alte studii suplimentare privind oportunitatea dezvoltarii de proiecte de maricultura la litoralul romanesc.

De aceea, avandu-se in vedere clasificarea tuturor apelor analizate din punct de vedere microbiologic in categoria A, cat si a rezultatelor studiilor recente privind zonele pretabile pentru acvacultura, va rugam sa inlocuiti in Planul de amenajare a spatiului maritim, Cap. 9 Concluzii si recomandari, figura 25, cu cea completata cu zonele identificate a fi “zone pretabile pentru acvacultura”.

	
Administrația Națională Apele Române	
<p>Atât în proiectul Planului de amenajare a spațiului maritim, cât și în raportul de mediu și studiul evaluare adecvată se utilizează termenul de „<i>zonă maritimă</i>”. Acesta nu este definit în legislația specifică la care se face trimitere (ex. Legea nr. 17 din 7 august 1990 *republicată* privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României).</p> <p>Se asimilează termenul cu sectorul românesc al Mării Negre, respectiv zona de interes pentru Planul de amenajare a spațiului maritim? Termenul de ”Zona Maritimă” este folosit doar în contextul obiectivului specific ”Reducerea poluării în zona maritimă a României”.</p> <p>Vă rugăm să precizați / clarificați în documente.</p>	<p>Observație preluată: PAG. 93 – obiectiv 3 din tabel</p>
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor Direcția Generală Ape	
<p>Apreciam actualizarea proiectului Planul de amenajare al spațiului maritim, în care au fost incluse observațiile și comentariile DGA transmise pe 30 mai 2023.</p>	<p>Nu este o observație.</p>
Federația Patronală Petrol și Gaze	
<ul style="list-style-type: none"> Includerea tuturor proiectelor noi în Planul de amenajare a spațiului maritim (ex: Neptun Deep), traseele de conducte aferente acestora și marcarea tuturor zonelor pentru a evita suprapunerile cu zonele protejate. 	<p>Perimetrele petroliere de producție offshore și traseele conductelor incluse în PASM au fost transmise de către Direcția Hidrografică Maritimă și ACROPO, ultimele date disponibile fiind cele din 2022.</p>

<p>• Includerea tuturor datelor și informațiile pentru planul spațial eolian offshore din proiectul de lege) în Planul de Amenajare a Spațiului Maritim, document în curs de aprobare.</p>	<p>În procesul de elaborare a PASM au fost incluse datele furnizate de toate autoritățile cu competențe în domeniu, inclusiv cele privind proiectele relevante pe care le implementau în acel moment. În prezent MDLPA nu deține o bază de date geospațiale privind toate proiectele, cele disponibile, transmise de către autoritățile competente în perioada elaborării PASM fiind deja incluse în hărțile prezentate în cuprinsul Planului.</p> <p>Precizăm că structura PASM este stabilită prin HG 436/2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planului de amenajare a spațiului maritim. De asemenea, proiectul PASM stabilește cadrul de monitorizare a implementării acestuia, fiind prevăzută dezvoltarea unei baze de date ce va cuprinde activitățile și proiectele care vizează spațiul maritim.</p> <p>Monitorizarea activităților existente și a celor noi va contribui la actualizarea PASM, la solicitarea Comitetului Național de Amenajare a Spațiului Maritim sau la cel mult 10 ani de la data aprobării acestuia.</p>
<p>Black Sea Oil&Gas</p>	
<p>1. Ca observație generală, pentru evitarea oricărui echivoc, ar trebui introdusă o mențiune în sensul că această documentație nu stabilește restricții și interdicții, altele decât cele existente la data documentației în legislația specifică diverselor domenii.</p>	<p>Informația există deja în PASM: Pag 7 PASM – „Prin prezentul plan nu sunt reglementate interdicții și reglementări speciale. Astfel, normele imperative operative sau prohibitive în vigoare vor putea fi identificate și cuprinse în planul de amenajare a spațiului maritim, însă Planul nu introduce astfel de interdicții noi”.</p>
<p>2. Cu privire la <i>zonele exclusive</i>, din perspectiva operațiunilor petroliere offshore, apreciem că aceasta ar trebui să includă și zonele de producție din cadrul perimetrelor offshore.</p>	<p>Observație nepreluată: Perimetrele petroliere de producție offshore și traseele conductelor incluse în PASM au fost transmise de către Direcția Hidrografică Maritimă și ACROPO, ultimele date disponibile fiind cele din 2022. În cazul în care acestea vor fi disponibile ulterior aprobării PASM, acestea vor fi incluse în baza de date aferentă PASM, pe măsură ce vor fi transmise de către autoritățile competente și vor fi utilizate la monitorizarea PASM și actualizarea acestuia.</p>
<p>3. Sunt necesare o serie de revizuiți și corecturi de redactare în ceea ce privește redactarea unor termene și expresii precum și asigurarea unei uniformități a terminologiei folosite în documente în ansamblul lor. De exemplu, <i>zacămintele</i> sunt identificate ca fiind „campuri” (unul din sensurile în limba română a cuvântului <i>field</i> din limba engleză); exprimarea <u>gaz</u> este incorectă, termenul corect fiind <i>gaze naturale</i>; exprimarea <u>petrol și gaze naturale</u> este incorectă deoarece noțiunea de</p>	<p>Observație preluată: Unde a fost cazul a fost înlocuită sintagma “gaze” cu sintagma “gaze naturale”. A fost înlocuită sintagma „câmpuri de producție /câmpuri” cu sintagma „zacămintele” (pag. 67 – o referință și pag. 68 – 2 referințe).</p>

<p>petrol include: titeiul, gazele naturale si condensatul conform definitiei din Legea petrolului nr. 238/2004. Specific mentionam ca, acolo unde referinta priveste titeiul (si nu, petrolul) si gazele naturale, ar trebui mentionat acest lucru.</p>	
<p>4. La subcapitolul 4.2.9 - Resurse energetice regenerabile ar trebui incluse mentiunile corespunzatoare privind <i>Proiectul de Lege privind masurile necesare pentru exploatarea energiei eoliene offshore si pentru modificarea si completarea unor acte normative din domeniul energiei</i>, a carui dezbatere publica a avut loc in data de 28.08.2023;</p>	<p>Observație preluată: Pag. 74. PASM - În prezent este în curs de aprobare cadrul normativ privind măsurile necesare pentru exploatarea energiei eoliene offshore. Atragem atenția că sunt mai multe proiecte de acte normative în procedura de aprobare (de ex. PL-x 648/20.10.2020 sau PL-x 646/17.10.2022), astfel a fost preluată observația reformulată cu caracter general.</p>
<p>5. Tot la subcapitolul 4.2.9, in enumerarea elementelor de interactiune uscat – mare, ar trebui adaugate si cablurile submarine si de pe uscat, convertoarele (de pe uscat), precum si sa se mentioneze expres ca aceasta enumerare nu este una exhaustiva.</p>	<p>Observație nepreluată: Informațiile privind capitolul 4.2.9. au fost puse la dispoziție de către membrii Comitetului de Amenajare a Spațiului Maritim cu informații disponibile conform studiului Resursele de energie eoliană offshore ale României, fără a avea pretenția enumerării exhaustive a tuturor provocărilor legate de procesul de valorificare a potențialului eolian, ci doar a celor identificate în cadrul studiului menționat.</p>
<p>6. Cu privire la mentiunile privind izobata de 40m, apreciem ca raportarea la acest reper este insuficient argumentata, fiind de natura a crea confuzie, sens in care propunem eliminarea ei. Alternativ, propunem figurarea acesteia pe hartile/planurile din documentatie (de ex. Figura 20 din studiu) impreuna cu introducerea unei clarificari privind caracterul informativ (nu restrictiv) al acesteia. Facem precizarea ca forma actuala a textului precum si modalitatea de reprezentare a hartilor/planselor creaza premisele stabilirii unor restrictii viitoare pe criterii arbitrare cu privire la dezvoltarea de proiecte eoliene offshore.</p>	<p>Observația nu face referire la PASM, ci la Studiul de evaluare adecvată. A se vedea și răspunsul la observațiile Ministerului Energiei.</p>
<p>Strict cu privire la societatea noastra si la Proiectul MGD (Proiectul de Dezvoltare Gaza Naturale Midia) mentionam urmatoarele: 7. Va rugam sa aveti in vedere faptul ca datele continute in cele 3 documente (preluate ca atare din plan in raport si in studiu) sunt mai vechi de 1 an si se impune actualizarea acestora. Astfel, propunem inlocuirea frazei „În prezent se deruleaza operatiuni de dezvoltare pe perimetrele de productie ale zacamintelor comerciale de gaze naturale Ana si Doina, in conformitate cu Proiectul MGD cu privire la infrastructura onshore si offshore, productia de gaze naturale fiind planificata pentru luna iunie</p>	<p>Observație preluată: Pag. 68 PASM - Proiectul MGD a început producția de gaze naturale în data de 15 iunie 2022, lucrările fiind realizate integral în trimestrul I al anului 2023.</p>

<p>2022” cu „<i>Proiectul MGD a inceput productia de gaze naturale in data de 15 iunie 2022, lucrarile fiind realizate integral in trimestrul I al anului 2023</i>”.</p>	
<p>8. De asemenea Proiectul MGD ar trebui identificat corect si uniform in toata documentatia drept „Proiectul de Dezvoltare Gaze Naturale Midia” (exista si exprimari in limba engleza cu privire la proiect).</p>	<p>Observație preluată: Pag.85 și pag 70 a PASM – Proiectul de Dezvoltare Gaze Naturale Midia</p>
<p>9. Forma juridica a societatii noastre este Black Sea Oil & Gas SA (a se actualiza Tabel 9). Mentionam ca relevanta este forma juridica a proiectului de la data emiterii planului si nu forma juridica de la data obtinerii actului de autorizare.</p>	<p>Observație preluată: Pag 62. și pag. 70 tabel 9</p>

Observații privind Raportul de Mediu

Comentariu	Răspuns elaborator
Ministerul Sănătății prin Institutul Național de Sănătate Publică	
<p>Referitor la „Raportul de mediu pentru PASM”, INSP a fost reprezentat în grupul de lucru având ca obiect evaluarea Raportului de mediu și a Studiului de evaluare adecvată și a contribuit la modificarea și completarea Raportului de mediu, conform competențelor.</p> <p>În perioada întâlnirilor grupului de lucru, site-ul Ministerului Sănătății a fost în reconstrucție, astfel încât, informațiile privind calitatea apelor de îmbăiere au fost preluate de pe site-ul ANPM, autoritate care le-a primit de la INSP în cadrul contribuțiilor la Raportul privind starea mediului în România.</p> <p>Propunem ca tabelul 13 de la pagina 59 a Raportului de Mediu să fie preluat integral de pe pagina web a Ministerului Sănătății, inclusiv cu partea descriptivă din susul paginii, și anume: „Clasificarea zonelor de îmbăiere realizată conform metodologiei prevăzută în HG nr. 546/2008 privind managementul zonelor de îmbăiere, având la bază setul de date de monitorizare a calității apei de îmbăiere aferente ultimilor 4 sezoane de îmbăiere (2018 – 2021)”, iar în josul paginii să fie menționată sursa: https://ms.ro/ro/minister/organizare/structura-organizatorica/directia-general-a-de-asistenta-medicala-si-sanatate-publica/test/.</p> <p>Mentionăm că Ministerul Sănătății, prin INSP, este autoritatea care întocmește anual clasificarea zonelor de îmbăiere. Tabelul se regăsește pe pagina web a Ministerului Sănătății indicată în linkul de mai sus, la Titlul: Clasificarea zonelor de îmbăiere pentru sezonul 2022, hiperlink: <i>Tabel clasificare ape-imbaiere 2022</i>”</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și introdusă în RM pag. 60</p>
Ministerul Apărării Naționale / Direcția Hidrografică Maritimă „Comandor Alexandru Cătuneanu”	
<p>La capitolul 2.11 <i>Patrimoniul cultural subacvatic</i> (pag. 81) se face referire la <i>Planul național de cercetare arheologică subacvatică</i>, care își propune identificarea și cartografierea tuturor siturilor/epavelor asimilate ca vestigii arheologice, lucru ce va fi realizat printr-o cercetare amănunțită (tip <i>survey</i>) a fundului mării.</p> <p>În procesul de întocmire a acestui plan, propunem să fie consultat și M.Ap.N. (prin Direcția Hidrografică maritimă), din considerente ce țin de securitatea națională. Menționăm faptul că anumite artefacte descoperite pe fundul mării reprezintă elemente</p>	<p>Tab. nr. 28 <i>Domenii și obiective specifice PASM care ar putea afecta patrimoniul cultural subacvatic.</i></p> <p><i>Domeniul Cercetare științifică – obiectiv specific Gestionare bază oficială de date</i> (conform Legii nr. 395/2004) – direcție de acțiune <i>Avizare/monitorizare activități de cercetare hidrografică/oceanografică în Marea Neagră</i>, a fost integrat pag. 85</p>

<p>de interes militar și, în acest caz, informațiile despre acestea (localizare, adâncimi, formă, procentul de înnisipare etc.) pot deveni confidențiale. În astfel de cazuri, statele de coastă preferă ca astfel de informații să fie asimilate ca informații clasificate și astfel să nu intre în categoria informațiilor publice. În cazul descoperirii unor astfel de obiecte submerse în zone cu adâncimi mici-medii, acestea devin pericole de navigație ce vor trebui materializate în documentele nautice oficiale (hărțile de navigație), precum și în publicațiile nautice (cartea pilot, avize către navigatori).</p> <p>În aceste condiții, soluția pe care o propunem este de completare a Tab. nr. 28 <i>Domenii și obiective specifice PASM care ar putea afecta patrimoniul cultural subacvatic</i> (pag. 83), prin introducerea domeniului <i>Cercetare științifică – obiectiv specific Gestionare bază oficială de date</i> (conform Legii nr. 395/2004) – direcție de acțiune <i>Avizare/monitorizare activități de cercetare hidrografică/oceanografică în Marea Neagră</i>.</p>			
<p>La capitolul 2.13 <i>Resurse energetice regenerabile</i> (pag. 86), considerăm important de precizat că poziționarea noilor instalații eoliene poate afecta atât rutele de navigație recomandate (siguranța navigației) precum și activitățile militare (securitatea națională). În acest sens sunt menționate zonele în care pot fi amplasate parcuri eoliene (pag. 183).</p> <p>Din acest punct de vedere, rezolvarea eventualelor „<i>conflicte dintre părțile interesate și potențialii utilizatori</i>” – așa cum este definită în <i>Planul de amenajare a spațiului maritim</i> – poate fi soluționată prin avizarea de către M.Ap.N. (DHM) a viitoarelor perimetre de explorare și exploatare <i>offshore</i>/acordare concesiuni și permise de exploatare/avizare lucrări de construcție emerse sau submerse.</p>	<p>Recomandare preluată în Rm pag. 87</p>		
<p>La capitolul 2.16.5 <i>Activități portuare</i>, pentru reducerea impactului asupra mediului, în Tab. nr. 43 <i>Domenii și obiective specifice PASM care vizează aspectul de mediu:</i></p> <table border="0" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 50%;"><i>transport</i></td> <td style="width: 50%;"><i>maritim</i></td> </tr> </table> <p>(pag. 100), la domeniul <i>Navigație și porturi</i> – obiectivul specific nr. 2, <i>Creșterea gradului de fluentă a traficului</i>, apare ca direcție de acțiune 2.1. „<i>Crearea unei rute recomandate de deplasare a navelor de-a lungul țărmului românesc al Mării Negre (de la Sulina la Mangalia)</i>”.</p> <p>Menționăm că la această dată pe toate hărțile de navigație emise de către DHM sunt materializate pe hartă astfel de rute recomandate. De altfel, acestea sunt cuprinse și în materialele grafice (hărți) ce fac parte din proiectul <i>Planului de amenajare a spațiului maritim</i> (Fig. 10 – <i>Porturi, rade și rute de transport</i>, Fig. 28 – <i>Infrastructura de transport</i>).</p>	<i>transport</i>	<i>maritim</i>	<p>Ministerul Apărării Naționale / Direcția Hidrografică Maritimă „Comandor Alexandru Cătuneanu” consideră că propunerea privind crearea unei rute de-a lungul țărmului românesc este îndeplinită.</p>
<i>transport</i>	<i>maritim</i>		

Având în vedere cele de mai sus, considerăm că propunerea privind crearea unei rute de-a lungul țărmului românesc este îndeplinită.	
<p>La capitolul 4.9 <i>Zone de restricții</i> (pag. 164) este prezentată situația raioanelor pentru exerciții militare cu materializarea acestora pe hartă (ANEXA - Plansa 8), cu explicitarea măsurilor care se iau pe timpul exercițiilor militare în ceea ce privește siguranța navigației. De asemenea este prezentată situația obiectelor explozive submerse – mine neexplodate din Cel De-al Doilea Război Mondial.</p> <p>Menționăm că toate informațiile cuprinse în acest capitol au fost puse la dispoziție de M.Ap.N. prin DHM.</p> <p>Dat fiind faptul că exercițiile militare sunt activități temporare, desfășurate în zone delimitate pentru o perioadă limitată de timp, pentru acest capitol nu a fost identificată o problemă de mediu și în consecință nu a fost formulată nicio recomandare.</p>	Ministerul Apărării Naționale / Direcția Hidrografică Maritimă „Comandor Alexandru Cătuneanu” consideră că exercițiile militare sunt activități temporare, desfășurate în zone delimitate pentru o perioadă limitată de timp, pentru acest capitol nu a fost identificată o problemă de mediu și în consecință nu a fost formulată nicio recomandare.
Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării prin Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Geologie și Geoecologie Marină	
Pg. 14. Parag. „planul de amenajare ...funcțiile zonei” – de reformulat: trebuie să conțină sau conține?	Corect cu Planul de amenajare a teritoriului pentru o anumită zonă de planificare pe termen mediu conține specificații ca obiective și principii ale amenajării teritoriului pentru dezvoltarea, ordinea și salvagardarea zonei, în special pentru utilizările și funcțiile zonei. Pag. 11
Domeniile de politicăinclud următoarele rubrici mari ?	Corectat cu Domeniile luate în considerare în procedura SEA includ: pag. 12
În Tabelul 1 – la domeniul MEDIU – poate ar trebui menționată Directiva Strategia Marină (implementată ...) la Ob.1.	Fiind preluat din Plan, această mențiune ar trebui făcută de elaboratorii planului Direcțiile de acțiune aferente domeniului Mediu (pag. 96 din PASM) au fost stabilite la propunerea MMAP
Tabelul Strategii Naționale relevante Raportul de țară din 2020 privind România – este strategie? Strategia pentru Biodiversitate a fost omisă!	Tabelul Strategii Naționale relevante Raportul de țară din 2020 privind România – este strategie? <i>Strategia națională privind biodiversitatea și Planul de acțiune pentru conservarea biodiversității</i> a fost introdusă pag. 27
Tabel 3 – pg. 32 – Modul în care sunt descrise Strategiile este inadecvat (limbaj colocvial) și, pe alocuri, irelevant! Relațiile dintre strategii și PASM sunt descrise cf. celor prezentate în PASM?	Sunt prezentate obiectivele pe scurt ale strategiilor și se prezintă relația lor cu PASM pag. 31. Relaționarea dintre strategii și PASM a fost realizată de noi (elaboratorii RM).
Tabel 4. Obiective și acțiuni Obiectivele sunt f. generale, iar acțiunile, în mare parte nu au legătură cu acestea!	Tabelul 1 prezintă Strategii naționale și relația cu P.A.S.M. pag. 28.

<p>Peisajul și mediul vizual!!!! Poate, Peisaje naturale... Poluarea generată de surse de poluare majore și riscul de accidente majore</p>	<p>Nu, Peisajul și mediul vizual este un aspect de mediu relevant pentru PASM</p>
<p>În Tab 6, pg. 43, în coloana: PROBLEME/ASPECTE DE MEDIU la: Poluarea generată de surse de poluare majore și riscul de accidente majore, descrierea problemei se rezumă la câteva considerații generale, iar concluzia este că: „<i>Sectorul românesc al Mării Negre este vulnerabil la poluanții care nu sunt absorbiți sau transformați cu ușurință</i>”. Cum adică absorbiți sau transformați cu ușurință? Alte formulări nefericite: „<i>Necesitatea de a reduce captarea apei prin încorporarea tehnologiilor eficiente din punct de vedere al apei în noile dezvoltări</i>” „<i>Eliberarea efluentului de canalizare netratat reduce calitatea apei de-a lungul spațiului maritim.</i>”</p>	<p>Determinarea acestor domenii s-a făcut ținând cont, orientativ, de anexa 5 a Ghidului practic al planificării de mediu elaborat de Ministerul Mediului și ANPM în 2009, prin care s-au propus următoarele codificări ale categoriilor de probleme/aspecte de mediu, prezentate în tabelul de mai jos: pag 37. Este vorba despre producerea hidrogenului, în care apa este materia primă principală folosită în cantități mari. Realizarea de noi obiective turistice și a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare, pot să aiba un impact asupra apelor de suprafață, dacă respectivele investiții sunt efectuate în zone care nu sunt dotate cu sisteme de canalizare și stații de epurare.</p>
<p>(5) La Poluarea apelor de suprafață, vă rugăm să reformulați această frază: Impact major atât asupra eroziunii dunelor de nisip, asupra faunei sălbatice, cât și asupra plăcerii altor utilizatori de plajă cu vehiculele motorizate.</p>	<p>Fraza a fost exclusă din faza GL pag.39.</p>
<p>(6) Poluarea solului și apelor subterane – vă rugăm să revizuiți descrierea cu date concrete și să precizați la care soluri vă referiți!</p>	<p>Este vorba despre solurile din zona costieră. Realizarea de noi obiective turistice și a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare, pot să aiba un impact asupra apelor de suprafață, dacă respectivele investiții sunt efectuate în zone care nu sunt dotate cu sisteme de canalizare și stații de epurare.</p>
<p>Vă rugăm să revizuiți, de asemenea, Probleme/constrângeri – care nu pare să aibă legătură cu problema de mediu identificată</p>	<p>Au fost excluse încă din faza GL pag. 40</p>
<p>Vă rugăm, reformulați! „<i>Impactul cumulativ al propunerilor, care singur poate să nu afecteze desemnarea de conservare, dar să afecteze cumulativ obiectivul său general.</i>” (tabel 6, pg. 47, <i>Degradarea mediului natural și construit</i>)</p>	<p>Versiunea la care faceți referire este una veche și care a fost corectată conform observațiilor primite. Observațiile nu sunt de actualitate deoarece aceste aspecte au fost rezolvate în versiunile anterioare ale RM încă din faza GL</p>
<p>Tabel 6, pg. 47: Urbanizarea mediului Descrierea este absolut de neînțeles: „<i>Unele activități ale P.A.S.M. în special cele privind dezvoltarea turismului și dezvoltarea infrastructurii portuare, pot fi implementate în interiorul sau în</i></p>	<p>Referirea la despăduriri a fost eliminată.</p>

<p>vecinatatea ariilor protejate sau siturilor Natura 2000. Pe de altă parte lucrările de infrastructură pot fi implementate în general pe vechile structuri, fără să existe astfel posibilitatea degradării antropogene, fragmentării habitatului, despăduriri.”</p>	
<p>2.3. Calitatea aerului <i>Trebuiau prezentate date privind emisiile din zona industrială (ex. port, nave, platforma Midia, șantierul naval și alți operatori portuari etc)</i> Cum ati ajuns la concluzia că doar ozonul și PM10 sunt o problemă semnificativă în zona de studiu?</p>	<p>Pentru calitatea aerului în zona industrială <i>port, nave, platforma Midia, șantierul naval și alți operatori portuari, nu există informații.</i> <i>Informația a fost preluată de pe siteul APM Constanța</i> Pentru poluantul PM 10 în anul 2021 în mediul urban nu s-au înregistrat mai mult de 35 de depășiri ale valorilor limită zilnice pentru PM10 în locațiile monitorizate. Pentru poluantul O₃ nu s-au înregistrat mai mult de 25 de depășiri ale valorii țintă.</p>
<p>2.5. Schimbări climatice Sunt prezentate generalități fără legătură cu zona PMS. Ce legătură are următorul paragraf cu PMS? <i>„Despăduriri și decopertări ale vegetației</i> <i>Aceste activități duc la creșterea umidității versantului și prăbușirea acestuia prin slăbirea forțelor de coeziune dintre particule.”</i></p>	<p>Acestea sunt activități care conduc la creșterea umidității versantului și producerea de alunecări de teren. Schimbările climatice sunt la nivelul țării și implică a zonei costiere.</p> <p>Informația a fost preluată de pe http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2012/07/2012-07-17_evaluare_impact_planuri_evaluareinitialamediumarin.pdf</p>
<p>Pag. 69. Descrierile referitoare la variația salinității (indicelui de salinitate?)</p>	<p>17_evaluare_impact_planuri_evaluareinitialamediumarin.pdf</p>
<p>2.7. Apele de suprafață</p>	<p>Paragrafele menționate au fost eliminate urmare a observațiilor din GL</p>
<p>Pg.66. primul și următorul paragraf cuprind grave greșeli de exprimare și afirmații științifice inexacte..</p>	
<p>Pg. 69 Poluare toxică ?</p>	<p>Termenul a fost eliminat din faza GL</p>
<p>Pg. 71. Ce legătură are calitatea apei potabile distribuite populației cu PMS?</p>	<p>Are legătură cu acțiunile PASM privind construirea de unități balneare și wellness în zona costieră, pentru care trebuie asigurată o bună calitate a apei potabile.</p>
<p>Pg.72 Caracteristicile unice ale Mării Negre.Vă rog, verificați corectitudinea afirmațiilor!!!</p>	<p>Informațiile pentru acest capitol au fost preluate din RAPORT PRIVIND STAREA MEDIULUI MARIN ȘI COSTIER ÎN ANUL 2021, efectuat de MINISTERUL CERCETĂRII, INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE MARINĂ „GRIGORE ANTIPA” publicat pe (anpm.ro)</p>
<p>Pg. 75 – fraza de mai jos este neinteligibilă.</p> <p><small>În contextul Planului de amenajare al spațiului maritim, calitatea și gospodărirea apelor reprezintă relevanță cel puțin din perspectiva următoarelor Domenii și Obiective specifice:</small></p>	<p>Fraza a fost eliminată</p>

<p>Tabel 12. Cum adică: regiunii marine Marea Neagră?</p> <p>1. Atingerea stării ecologice bune a regiunii marine Marea Neagră</p>	<p>Este vorba despre Domeniul 4, OS 1 Atingerea stării ecologice bune a regiunii marine Marea Neagră din PASM</p> <p>Este formularea propusă de către MMAP în PASM: Obiectiv specific 1 – „Atingerea stării ecologice bune a regiunii marine Marea Neagră”, direcția de acțiune „Implementarea HG 432/2020 privind aprobarea Programului de măsuri pentru atingerea stării ecologice bune a regiunii marine Marea Neagră”</p>
<p>Pg., 79. Va rog, reformulați, nu numai că este incorect gramatical, dar nici nu are o logică!</p> <p><small>extractiva, dar gazduiește și infrastructura marină, contribuie la procesele de coastă/tarin, ofera un habitat pentru floră și faună și găzduiește artefacte și dovezi istorice. Având în vedere natura strategică proiectului P.A.S.M., concentrarea liniei de bază pentru mediul fizic/sedimente este la nivel național.</small></p>	<p>Paragraful a fost eliminat din faza GL</p>
<p>Pag. 81 Tabel 13 Calitate sol. Ce legătură au domeniile enumerate și obiectivele enumerate?</p> <p>Printre problemele enumerate ulterior, se numără: <i>O mai mare protecție a spațiului terestru</i>. Cum poate fi aceasta o problemă?</p>	<p>Are legătură cu DOMENIU TURISM MARIN ȘI DE LITORAL Realizarea unor noi obiective, abordarea incorectă a problemei deșeurilor generate de reabilitare/construcție de noi obiective turistice și economice, procesele industriale, construcțiile, pot constitui surse punctiforme de poluare a solului și freaticului, dacă nu se asigură infrastructura adecvată.</p>
<p>Pg. 84. Paragraful următor este derutant: treceți brusc de la extracția resurselor minerale (petrol și gaze) (în figurile 2 și 3, nu precizați ce destinație au perimetrele și sondele) „din” platoul continental la datele furnizate de Agenția Națională pt. Resurse Minerale privind exploatarea apelor minerale și a nămolurilor sapropelice!</p> <p><small>Printre principalele presiuni asupra mediului, rezultate din activitatea de extracție a resurselor minerale din platoul continental se numără riscurile tehnologice, deversările accidentale de substanțe poluante și poluarea fonică a mediului marin care pune în pericol mamiferele marine. Conform datelor furnizate de către Agenția Națională pentru Resurse Minerale, în anul 2021 existau următoarele licențe de exploatare a resurselor minerale, în cadrul perimetrelor de exploatare on shore:</small></p>	<p>Versiunea la care faceți referire este una veche și care a fost corectată conform observațiilor primite. Observațiile nu sunt de actualitate deoarece aceste aspecte au fost rezolvate în versiunile anterioare ale RM încă din faza GL</p>
<p>Pg.86 Ati verificat informatiile de mai jos sau doar presupuneti?</p> <p><small>Pentru a atenua aceste riscuri și pericole, operațiunile de foraj offshore implementează de obicei o serie de sisteme de management al siguranței și al mediului, cum ar fi:</small></p> <ul style="list-style-type: none"> - Planuri de răspuns în caz de urgență pentru a răspunde rapid și eficient la incidente. - Proceduri de control al calității pentru a se asigura că echipamentul este întreținut și operat corect. 	<p>Da, informația este corectă – Univ Tehnică GHE. Asachi – curs master</p>
<p>De asemenea, vă rugăm să reformulați: materialul extras către porturi?</p>	

<p>Transportul materialului extras către porturi urmează de asemenea o traiectorie liniară ce unește punctul de colectare cu cel de livrare (prin intermediul conductelor sau navelor), care urmează cea mai directă rută pentru a minimiza costurile de transport.</p>	<p>Corectat cu Transportul petrolului și al gazului extras către porturi urmează de asemenea o traiectorie liniară ce unește punctul de colectare cu cel de livrare (prin intermediul conductelor sau navelor), care urmează cea mai directă rută pentru a minimiza costurile de transport.</p>
<p>Pg. 87 - se reia 5. Domeniu Extracția de Resurse Minerale, cu alte probleme de mediu, printre care: - Beneficii sociale și economice generale din utilizarea resurselor marine; Care e problema? Beneficiile sau lipsa lor?</p>	<p>Urmare a observațiilor din GL a fost eliminată.</p> <p>- Da, exploatarea excesivă a resurselor naturale, poate conduce la degradarea mediului natural.</p> <p>A fost eliminată</p>
<p>2.16. Maricultura (acvacultura marină) - DE ce apare acest subcapitol aici? E tratată ca o problemă de mediu?</p>	
<p>Pg. 88. Următoarea frază nu e corectă: e vorba de două specii : midia și vongola. Apele nu au fost clasificate doar pentru cele două specii! <small>Totodată, în ultimii ani au fost evaluate și clasificate apele marine pentru specia de midii și vongole.</small></p>	<p>A fost eliminată</p>
<p>Pg.90 (prin evadați)? <small>* Acvacultura poate introduce boli în stocurile sălbatice (prin evadați) sau prin degradarea calității apei.</small></p>	<p>Este prezentată în cadrul problemelor de mediu</p>
<p>Pg. 93 - 94 Cod 12 Poluarea mediului datorată activităților de transport</p>	
<p>Descrierea prezentată la acest capitol se repetă de mai multe ori, de-a lungul Raportului Pg 98 In următorul paragraf se stipulează că <i>dezvoltarea turismului și dezvoltarea infrastructurii portuare pot să fie implementate în interiorul sau în vecinătatea ariilor protejate sau siturilor Natura 2000</i>. De unde ați obținut astfel de informații? <small>Cod 09 Urbanizarea mediului</small> <small>Unele activități ale P.A.S.M. în special cele privind dezvoltarea turismului și dezvoltarea infrastructurii portuare, pot să fie implementate în interiorul sau în vecinătatea ariilor protejate sau</small></p>	<p>Planul nu a propus locații. În GL am ridicat această problemă privind locația pentru dezvoltarea turismului Baze de tratament și centre Welnes, care se doreau a fi implementate în interiorul ariilor protejate din zona costieră. A se vedea cap. 11 RECOMANDĂRI Referitor la realizarea infrastructurii de vizitare pentru arii naturale protejate din zona costieră, în cadrul Grupului de Lucru 2, reprezentantul Ministerului Turismului, a făcut precizarea că nu se vor realiza drumuri auto, ci doar proiecte de infrastructură ușoară, respectiv trasee și observatoare.</p>
<p>Afirmația de mai jos (deși înțeleg ce sugerează), ar trebui reformulată. În mod normal, odată cu creșterea standardului de viață, oamenii înțeleg importanța gestiunii resurselor (dar, într-adevăr această mentalitate nu este înrădăcinată la noi).</p>	<p>În aceste condiții, impactul produs asupra mediului și în special asupra</p>

<p>Deși în scădere, impactul populației asupra mediului nu poate fi neglijat. Rata cu care oamenii consumă resursele naturale este direct proporțională cu standardul lor de viață. Creșterea nivelului de trai este asociată cu o presiune asupra resurselor neregenerabile (consumul mare de apă), cu generarea unei cantități mai mari de deșeură, cu extinderi ale zonelor locuite în zone cu potențial natural și deci cu un impact accentuat asupra mediului și implicit asupra biodiversității.</p>	<p>biodiversității este redus și nu conduce la fragmentarea habitatelor, iar speciile care s-au retras, ca urmare a zgomotului produs și prezenței umane, vor reveni.</p>
<p>Pg. 104 Figura 5 este neclară („ștearsă”)</p>	<p>Aceasta ar fi varianta optimă și care nu ar conduce la fragmentarea habitatelor.</p>
<p>Pg. 110 Tabel 22 Ce înseamnă desfășurarea navelor pentru mamifere..., sondaje ornitologice etc</p> <p>- Activitățile relevante de energie regenerabilă offshore în mediul maritim românesc trebuie să se acceze pe investigații și sondaje ale amplasamentului, scheme-pilot și generarea de energie comercială. Investigațiile la fața locului trebuie să includă activități precum examinarea geologică, geofizică și topografică, iar sondajele ar putea include desfășurarea navelor pentru mamifere marine și sondaje ornitologice și desfășurarea LiDAR plutitoare pentru culegerea de date;</p>	<p>Este preluată din PASM pag 83</p> <p>Va rog să citiți ultima variantă a RM. Versiunea la care faceți referire este una veche și care a fost corectată conform observațiilor primite. Observațiile nu sunt de actualitate deoarece aceste aspecte au fost rezolvate în versiunile anterioare ale RM încă din faza GL Nu mai corespunde nici paginația. Din acest motiv nu mai regășesc în RM frazele pentru care se solicită reformulări/corecții.</p>
<p>Investițiile în rețeaua electrică, cabluri.... – reprezintă o problemă?</p>	<p>Potențialul de impact asupra elementelor patrimoniului cultural din apropierea litoralului atât cele cercetate, cât și cele neidentificate - de ex. de la pescuitul cu traul, scăparea cablurilor, dragarea, ancorarea, așezarea fundației sau alte lucrări de pregătire a fundului mării;</p> <p>Activități sectoriale care expun cablurile submarine existente sau restricțiile privind amplasarea cablurilor;</p> <p>În mediul marin biodiversitatea ar putea fi afectată de construcțiile sondelor de extracție și instalațiile aferente (conducte de transport), montarea turbinelor, a instalațiilor aferente de ex. cabluri și funcționarea parcurilor eoliene. etc</p>
<p>Pg. 115 Vă rugăm să reformulați următorul paragraf și să acordați atenție sporită următoarelor formulări: „măsuri absente.., specii nenaive..., trepte pentru invazie..</p> <p>în absența atenționării. Introducerea sau răspândirea speciilor nenaive sau invazive este, de asemenea, o problemă cu turismul și activitățile recreative. Pimbară cu barca sau alte activități legate de apă pot facilita răspândirea unor astfel de specii prin măsuri absente sau inadecvate de dezinfecție sau control. Piste pentru biciclete și căile verzi/căile albastre pot acționa, de asemenea, ca trepte pentru invazive. Accesul sporit și utilizarea zonelor de coastă/îrm și de plajă poate duce, de asemenea, la creșterea deșeurilor marine, care este o problemă continuă în multe zone de pe țărm coastă.</p>	

<p>Pg.117 Tabelul 26 - nu este vizibil în întregime!</p> <p>Pg.118- 121 Descrierea porturilor, fără descrierea și a agenților economici potențial poluatori, nu își are sensul!</p>	<p>Plimbarea cu navele sau alte activități nautice, pot facilita răspândirea unor astfel de specii prin măsuri absente sau inadecvate de dezinfecție sau control. Piste pentru biciclete și căile verzi/căile albastre pot acționa, de asemenea, ca trepte pentru invazive. Accesul sporit și utilizarea zonelor de coastă/tărm și de plajă poate duce, de asemenea, la creșterea deșeurilor marine, care este o problemă continuă în multe zone de pe tărâm/coastă. Pag. 92</p> <p>Tabelul 26 a fost corectat este vizibil pag. 78</p> <p>În cazul porturilor Constanța, Midia și Mangalia lucrările de dragare sunt necesare pentru a atinge următoarele obiective:</p>
<p>Pg.122 Există vreun plan concret pentru implementarea sistemelor energetice pe bază de hidrogen, în afară de dorința de a face așa ceva? Intreb pentru că acest lucru este menționat de mai multe ori în Raport, fără date concrete.</p> <p><small>La nivelul autorităților române există o colaborare permanentă cu structurile de specialitate ale Comisiei Europene și cu asociațiile de profil în vederea schimbului de informații și de bune practici cu privire la utilizarea hidrogenului drept combustibil alternativ în sectorul naval și implicit în vederea creării unei infrastructuri de puncte de realimentare cu hidrogen în porturi.</small></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eliminarea limitărilor de pescaj în interiorul porturilor; - Îmbunătățirea manevrelor sigure și a condițiilor de navigație; - Creșterea eficienței operatorilor prin evitarea operațiunilor de umplere și manipulare dublă; - Consolidarea poziției actuale a porturilor în regiunea Mării Negre și a sistemului european de transport. Pag. 98 în acest context, nu este necesar a se descrie agenții economici.
<p>Pg.129 Tabel 31 La aspecte de mediu relevante (Apa), se vorbește despre 11 directive. Le puteți menționa?</p> <p>Cele unsprezece directive existente evidențiate la articolul 11 din DCA vor continua să fie implementate și aplicate și pentru cel de-al doilea ciclu al Planului de management al bazinului hidrografic în perioada 2018-2021, ținând seama, de asemenea, de starea cea mai recentă a corpurilor de apă, rezultate ale procesului de caracterizare a riscului, precum și lecțiile învățate din implementarea primului ciclu.</p> <p>Evoluția posibilă descrisă nu ia de fapt în calcul toate proiectele care sunt propuse pentru a fi implementate și care pot aduce beneficii sau, din contră, prejudicii calității apei.</p>	<p>Este o propunere a planului</p> <p>Informația a fost eliminată din faza GL</p> <p>Tabel 2 – Corelare problemei de mediu cu categoria de probleme/aspectul de mediu pag. 86</p>

<p>Pg. 133</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Siturile Natura 2000 populația și biodiversitatea din zona costieră ➤ Siturile Natura 2000 habitatele și biodiversitatea din zona maritimă. <p>Puteți fi mai explicit? Cand vă referiți la zona costieră, care situri, respectiv care situri, din zona maritimă?</p>	<p>Va rog să citiți ultima variantă a RM. Versiunea la care faceți referire este una veche și care a fost corectată conform observațiilor primite. Observațiile nu sunt de actualitate deoarece aceste aspecte au fost rezolvate în versiunile anterioare ale RM încă din faza GL Nu mai corespunde nici paginația. Din acest motiv nu mai regălesc în RM frazele pentru care se solicită reformulări/corecții.</p>
<p>Puteți explica ce vreți să ziceți cu domeniul chimiei?</p> <p><small>Trebuie de subliniat faptul că planul propus, nu prevede activități industriale din domeniul chimiei</small></p>	<p>Activitățile din domeniul chimiei, sunt activități poluatoare. Faptul că nu se propun astfel de activități industriale, nu va exista nici poluare. Trebuie de subliniat faptul că planul propus, nu prevede activități industriale din domeniul chimiei având ca rezultat poluarea cu substanțe chimice, care ar putea afecta calitatea factorilor de mediu biotici și abiotici.</p>
<p>Pg. 153 – 200 Vă rugăm, revizuiți cu atenție denumirile habitatelor, cât și obiectivele de conservare!</p>	<p>Au fost revizuite din faza GL</p>
<p>Pag. 302. Unde sunt descrise toate alternativele? Observațiile privind calitatea Raportului ar fi mult mai multe, dar ar necesita mult mai mult timp pentru elaborare. Ca observație generală, Raportul este foarte greu de urmărit, nu are un fir logic, informația este redundantă. In general, as recomanda să faceți, la început, un tabel general în care să puneți domeniile cu impactul (codurile) pentru fiecare și apoi să detaliați fiecare aspect.</p>	<p>Le găsiți la pag. 256 din RM</p> <p>Pentru a putea înțelege RM, acesta trebuie citit în întregime. Firul logic este conținutul cadru al RM din HG 1076.</p> <p>Există un astfel de tabel - Tabel 3 – Evoluția posibilă în situația implementării P.A.S.M. la pag. 175 Tabel 4 – Evoluția probabilă a calității mediului în situația neimplementării planului Pag. 276</p>
<p>Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului</p>	
<p>În conformitate cu <i>OUG 59/15.06.2023 privind stabilirea unor măsuri la nivelul instituțiilor publice centrale</i>, va rugam sa modificati titulatura institutiei noastre cat si atributiile aferente (Ministerul Economiei, precum si Ministerul Antreprenoriatului si Turismului devenind Ministerul Economiei, Antreprenoriatului si Turismului).</p>	<p>Corectat cu Ministerul Economiei, Antreprenoriatului si Turismului pag. 16</p>
<p>Ministerul Energiei</p>	

<p>Venim cu rugămintea de a identifica în spațiu acele zone ale fundului Mării Negre care depășesc izobata de -40 m, unde se pot instala parcuri eoliene fixe.</p>	<p>Conform studiilor efectuate de I.N.C.D.M. Grigore Antipa, amplasarea turbinelor eoliene fixe, se va putea face începând de la izobata de -40 m, aceasta însemnând limita spre larg a siturilor SCI. A se vedea hărțile cu limitele fiecărui sit SCI.</p>
<p>Vă solicităm să eliminați referințele privind gruparea turbinelor eoliene plutitoare, această soluție nefiind considerată viabilă economic, iar impactul asupra bentosului este unul reversibil.</p>	<p>Este doar o propunere/recomandare. Este opțiunea Ministerului Economiei de a nu utiliza turbinele eoliene plutitoare. Instalarea turbinelor fixe se va putea face numai peste izobata de -40m, deoarece peste această adâncime nu mai există habitate de interes comunitar. O analiză economică pentru turbinele eoliene fixe, ar fi oportună în sensul de a stabili costurile de montare, suprafața betonată a platformei de susținere a turnului, înălțimea turnului, lungimea cablurilor pentru descărcare în SEN, etc.</p>
<p>Legat de importanța turbinelor eoliene fixe: Conform consultantului nostru, România are o resursă eoliană de viteză medie pe care Programul de Asistență pentru Managementul Sectorului Energetic (ESMAP) al Băncii Mondiale o caracterizează ca având un potențial tehnic de 76 GW (22 GW folosind fundații fixate pe fundul mării și 54 GW folosind fundații plutitoare). Tot conform studiului efectuat de World Bank, zonele cu resurse eoliene mai mari sunt în general la aproximativ 50 km de țărm și în ape puțin adânci, resursele eoliene scăzând atunci când se deplasează mai departe de țărm și în ape mai adânci. Aceasta înseamnă că cele mai atractive situri din punct de vedere economic vor utiliza în principal fundații fixate pe fundul mării, iar tehnologia plutitoare este puțin probabil să fie utilizată în proiecte comerciale din România după 2035.</p> <p>Astăzi, turbinele plutitoare au un cost nivelat al energiei (LCOE) semnificativ mai mare decât cele fixe. se preconizează că această diferență se va reduce în timp, Conform WB, punctul de echilibru între dezvoltarea site-urilor fixe sau plutitoare va depinde de progresul relativ al celor două tehnologii.</p> <p>Însă, în opinia noastră, cel puțin în următorii 10 ani – perioadă în care se preconizează instalarea primelor centrale eoliene offshore – tehnologia preferată de investitori va fi cea deja consacrată, cu turbine fixe. Cu cât acestea sunt situate la adâncimi mai reduse, cu atât costurile de instalare și de exploatare (inclusiv de conectare la rețea) vor fi mai reduse, iar pretul de vânzare va urma același trend.</p> <p>Prin urmare, rugăm consultantul să ia act de importanța pentru securitatea energetică a statului a evaluării posibilității de instalare a turbinelor eoliene fixe și a necesității dezvoltării parcurilor eoliene în zona Mării Negre.</p>	<p>Am luat act de importanța pentru securitatea energetică a statului însă nu suntem de acord cu amplasarea turbinelor eoliene fixe în zonele protejate SCI în această fază a planului.</p> <p>În situația în care prin proiect se va propune amplasarea turbinelor eoliene într-un sit SCI, se vor efectua studii și cercetări amănunțite privind posibilitatea amplasării turbinelor eoliene fixe.</p>

<p>Referitor la discuția privind izobata -40m: Așa cum s-a discutat, vă rugăm ca orice referire la ea să fie reformulată astfel încât să rezulte fără echivoc caracterul de recomandare și nu valența de a fi o limită. Așa cum este formulat, textul poate induce ideea unei no go area.</p>	<p>Izobata de -40m, reprezintă limita spre larg a habitatelor SCI și delimitează suprafața acestora, în sensul că până la această izobată se dețin informații privind habitatele protejate. Peste izobata de -40m, GEOCOMAR, nu deține informații și din acest motiv am propus ca turbinele eoliene fixe să fie amplasate peste această izobată. Harta cu izobatele va fi prezentată ulterior, la momentul când se vor propune astfel de proiecte.</p> <p>A se vedea <i>Rețeaua de situri marine Natura 2000 din România</i> (harta generată pe https://natura2000.eea.europa.eu/expertviewer/#)</p> <p>Având în vedere limitele siturilor SCI, în această fază a planului, turbinele eoliene fixe, nu se pot amplasa în zone protejate. În faza de proiect se va studia/cerceta posibilitatea amplasării turbinelor eoliene fixe, însă fără a afecta habitatele protejate. A se vedea în EA Obiectivele de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar, acolo unde au fost stabilite prin planuri de management prin care sunt prezentate suprafețele habitatelor pentru fiecare sit.</p> <p>Pe tot cuprinsul documentelor RM și EA, termenul no go areas a fost înlocuit cu zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări.</p>
<p>Totodată, vă rugăm să actualizați din documente denumirea <i>Ministerul Mediului și al Schimbărilor Climatice</i> în cea corectă și să precizați faptul că Ministerul Energiei este coautor al PNIESC.</p>	<p>Informația a fost preluată și actualizată. Pag 27 și alte pagini care conțin această informație</p>
<p>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură</p>	
<p>La capitolul 2.16.4. Pescuitul sunt cuprinse mai multe exprimări echivoce, cat si cateva date statistice eronate. De aceea va solicitam inlocuirea textului cuprins in Raport cu cel prezentat mai jos, care este mai clar si concis: „În România, pescuitul se practică de-a lungul litoralului, fiind susținut de existența a patru porturi principale de pescuit (Sulina, Midia, Constanța și Mangalia) și de alte 18 puncte de pescuit mici, situate între Sulina - Vama Veche. În general, adâncimea de pescuit variază între 2 și 20 m. Numai atunci când se practică pescuitul specializat de calcan, scrumbie sau rechin, adâncimea de pescuit coboară la 60 m. Pescuitul, în general, se desfășoară în apele marine interioare și teritoriale (până la 12 Mm):</p>	<p>Versiunea la care faceți referire este una veche și care a fost corectată conform observațiilor primite în cadrul GL. Observațiile nu sunt de actualitate deoarece aceste aspecte au fost rezolvate în versiunile anterioare ale RM - 100 cap. 2.16.4. Pescuitul.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Pescuit staționar la unelte tip talian, setci fixe și cuști - Pescuit fără unelte (cu scafandri) la rapane/midii - Pescuit cu unelte tractate tip traul, beam-traul, drăgi - Pescuit recreativ, cu unelte tradiționale și în ZEE a României - Pescuit specializat la calcan cu setci fixe și la rechin cu paragat. <p>În prezent, navele de pescuit utilizate în apele românești se caracterizează prin vechime, lipsa compartimentelor frigorifice pentru depozitare și altor instalații moderne de exploatare, influențând astfel negativ pescuitul.</p> <p>În apele marine românești, activitatea de pescuit se desfășoară în principal în primele patru / șapte luni ale sezonului de pescuit (martie-octombrie), când cele mai importante specii comerciale de pești ajung în zona costieră pentru reproducere și hrănire. În ultimii ani, pescuitul maritim în zona Mării Negre a României a fost limitat la practicarea pescuitului staționar în zona de coastă, folosind unelte fixe, cum ar fi diverse tipuri de plase, paragat, năvoade și cuști / capcane.</p> <p>În ultimul deceniu, interesul pentru exploatarea moluștelor marine din Marea Neagră a crescut semnificativ. Invazia gasteropodului <i>Rapana</i>, care nu are un inamic natural în Marea Neagră, se reflectă direct asupra coloniilor de midii cu care se hrănesc, diminuând stocurile naturale ale acestora.</p> <p>În prezent, în România, moluștele nu sunt considerate un aliment tradițional, dar în ultimii treizeci de ani s-a înregistrat creșterea preferinței populației pentru consumul de midii, stridii și a gasteropodului <i>Rapana</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gasteropodul <i>Rapana</i> (<i>Rapana venosa</i>) a devenit baza pescuitului marin în România, fiind recoltată cu scafandri și pescuită la beam-traul. Începând cu anul 2018 se observă o scădere graduală a populației acestei specii; - Midiile (<i>Mytilus galloprovincialis</i>) sunt pescuite cu ajutorul scafandrilor și a dragei hidraulice. În 2018, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură (ANPA) a introdus cota (Captură totală admisibilă) pentru midii; - Pescuitul de scoici nu a fost reglementat în apele românești, iar instrumentul utilizat (draga hidraulică) a fost introdus printre instrumentele legale în 2018 de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (Ordinul nr. 1369/2018 în apele marine și interioare). <p>Flote, unelte de pescuit și efortul de pescuit</p> <p>Activitatea navelor de pescuit a scăzut treptat până la punctul în care de la 20 de nave cu LOA între 24 - 40 m înmatriculate, în ultimii ani în Registrul Flotei de Pescuit au</p>	
---	--

<p>fost înregistrate ca active doar. În 2016, numărul total de bărci / nave înregistrate a fost de 148, din care doar 121 erau active, majoritatea având LOA de 6 - 12 m (79,53%). Pescuitul pe flote mici este de obicei de tip artizanal: vizează mai multe specii și se realizează cu una-doua sau mai multe unelte / instalații, pescarii trecând de la o unealtă (instalație) la alta de mai multe ori pe tot parcursul anului.</p> <p>Pe litoralul românesc, în anul 2017, 271 de pescari au activat în pescuitul la scară mică (bărci de 6-12 m), folosind diferite tipuri de unelte, și 29 de pescari si-au desfășurat activitatea pe bărci sub 6 m. Pentru bărcile de 12-18 m, s-a raportat o creștere a personalului, de la 10 persoane în 2013 la 74 de pescari în 2017.</p> <p>Nivelul capturilor diferă de la un an la altul, în funcție de evoluția condițiilor hidro-climatice, de stocurile de pești și de efortul de pescuit (numărul de plase, numărul de zile de pescuit).</p> <p>Structura populației de pești indică prezența unor specii dominante precum: șprot, hamsie, stavrid, guvizi calcan și scrumbia de Dunăre. O prezență mai scăzută în producția de pește a înregistrat rechinul, chefalul și lufarul; a fost raportată apariția (ca exemple izolate) scrumbiei albastre și a pălămidei.</p> <p>Capturile de rapană au crescut semnificativ în ultimii ani, ca urmare a creșterii valorii economice, de la aproximativ 10% din capturile totale din anul 2010 până la 96,7% în 2017, conform înregistrării operatorilor economici din domeniul pescuitului marin.</p> <p>ANEXA Planșa 1.</p> <p>Insa, în ultimii ani se constata o scadere a populatiei acestei specii. Daca in 2017, captura de Rapana a fost de 9244 tone, iar in anul 2022 cantitatea de captura de Rapana a fost de doar 2453 tone, reprezentand 77% din captura totala.”</p>	
<p>Administrația Națională Apele Române</p>	
<p>Atât în proiectul Planului de amenajare a spațiului maritim, cât și în raportul de mediu și studiul evaluare adecvată se utilizează termenul de „<i>zonă maritimă</i>”. Acesta nu este definit în legislația specifică la care se face trimitere (ex. Legea nr. 17 din 7 august 1990 *republicată* privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României).</p> <p>Se asimilează termenul cu sectorul românesc al Mării Negre, respectiv zona de interes pentru Planul de amenajare a spațiului maritim? Termenul de ”Zona Maritimă” este folosit doar în contextul obiectivului specific ”Reducerea poluării în zona maritimă a României”.</p> <p>Vă rugăm să precizați / clarificați în documente.</p>	<p>Observația a fost preluată. Au fost efectuate înlocuiri peste tot în RM.</p>
<p>1. Pag. 24</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și introdusă în RM pg. 24</p>

<p>Tabelul 2 ar putea fi completat cu informatii de la nivelul Comisiei Europene privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integrated marine policy (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/environment/oceans-and-seas/integrated-maritime-policy_en) - Black Sea Strategy (https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/ocean/sea-basins/black-sea_en) - Nature restoration Law. 	
<p>2. La pag 27 - <i>Strategii naționale relevante pentru Planul de amenajare a spațiului maritim</i> – propunem includere documentelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Strategia Națională privind Adaptarea la Schimbările Climatice pentru perioada 2023-2030 cu perspectiva anului 2050 (în locul Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice 2013-2020);</i> http://www.mmediu.ro/categorie/strategia-nationala-privind-adaptarea-la-schimbarile-climatice-pentru-perioada-2022-2030/419 ✓ <i>Strategia națională privind biodiversitatea și Planul de acțiune pentru conservarea biodiversității</i> http://www.mmediu.ro/img/attachment/32/biodiversitate-54784fdb3ea5.pdf ✓ <i>Planul strategic național multianual pentru acvacultură 2022 – 2030</i> https://www.anpa.ro/wp-content/uploads/2022/05/PSNMA-2021-2030-final.pdf ✓ <i>Strategia națională a domeniului pescăresc și Planul de acțiuni pentru implementarea strategiei</i> https://www.madr.ro/docs/fep/programare-2014-2020/Strategia-Nationala-a-Sectorului-Pescareasc-2014-2020-update-apr2014.pdf ✓ <i>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027</i> https://www.mcid.gov.ro/wp-content/uploads/2022/12/strategia-na-ional-de-cercetare-inovare-i-specializare-inteligent-2022-2027.pdf ✓ <i>Master Plan pentru protecția și reabilitarea zonei costiere a Mării Negre</i> https://www.fonduri-structurale.ro/stiri/18666/master-plan-pentru-protectia-si-reabilitarea-zonei-costiere-a-marii-negre ✓ <i>Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României și aprobat prin HG. 392/2023</i> https://rowater.ro/wp-content/uploads/2023/03/Plan-National-de-Management-Actualizat-2021-Volum-1_03.03.2023.pdf <p>precum și în Tabelul 4 - Strategii naționale și relația cu P.A.S.M.</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și introdusă în RM pg. 27 și Tabelul 4 pg. 28 - 31</p>

<p>3. La pag. 32 propunem includerea următoarelor puncte:</p> <p>o) zone de îmbăiere</p> <p>p) delimitarea corpurilor de apa costiere, tranzitorii si a apelor teritoriale</p> <p>r) delimitarea limitelor de inundabilitate marina,</p> <p>iar litera l) să fie reformulată astfel: măsurile și infrastructură de protecție împotriva eroziunii costiere;</p>	<p>Recomandarea se adresează planului, informația pentru RM fiind preluată din PASM. În situația în care se va modifica PASM, vom prelua și aceste recomandări/puncte.</p>
<p>4. La pag 33 – in tabelul 5 va rugam sa reformulati textul inclus in coloana ”Obiective de mediu relevante” pentru aspectul de mediu Apa, astfel:</p> <p>”Atingerea stării ecologice bune/potențialului ecologic bun și a stării chimice bune /potențialului ecologic ale corpurilor de apă de suprafață și atingerea stării cantitative bune și chimice bune ale corpurilor de apă subterană, precum și nedeteriorarea stării corpurilor de apă, utilizarea rațională a resurselor de apă, reducerea și eliminarea poluării”;</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și introdusă și în tabelul 60 Obiective de mediu relevante (OMR) pentru plan</p>
<p>5. La pag. 36 – in Tabelul 6-Categorii de probleme de mediu, recomandăm reformularea codului 04.1 astfel: ”Cantitatea și calitatea necorespunzătoare a apei captate în scop potabile”</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și introdusă și în tabelul 6 Categorii de probleme de mediu pg. 37</p>
<p>6. În Tabelul 7 – Descrierea problemelor de mediu, la pag. 38- Referitor la categoria de probleme/aspecte de mediu denumită „Cantitatea și calitatea necorespunzătoare a resurselor de apă”, se recomandă reformularea următoare :</p> <p><i>Una dintre presiunile majore cu care se confruntă ecosistemul marin este reprezentată de riscul de eutrofizare cauzată de nutrienții proveniți din sursele de poluare de pe uscat (principalele surse fiind agricultura și apele uzate urbane), precum și din cantitatea de azot și fosfor în formă dizolvată din Marea Neagră care provine în mare parte din bazinul Dunării.</i></p> <p><i>Obiectivul de mediu pentru un corp de apă de suprafață se consideră a fi atins atunci când corpul de apă atinge starea bună, respectiv se încadrează în starea ecologică foarte bună sau bună, respectiv potențial ecologic maxim sau bun și starea chimică bună.</i></p>	<p>Recomandarea a fost preluată și introdusă și în tabelul Descrierea problemelor de mediu pg. 39</p>
<p>7. În Tabelul 7 – Descrierea problemelor de mediu, la pag. 38 – Referitor la categoria de probleme/aspecte de mediu denumită „Cantitatea și calitatea necorespunzătoare a resurselor de apă”, nu este clară referire la descrierea problemei identificate: „Poluarea difuză care afectează sectorul românesc al Mării Negre are ca sursă sistemele de drenaj prost conectate și sistemele de drenaj slabe ale apelor de suprafață”.</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și reformulată în tab. 7 pct 4 astfel: Poluarea difuză care afectează sectorul românesc al Mării Negre are ca sursă sistemele de canalizare prost conectate.pg. 39</p>

<p>Vă rugăm să reformulați pentru clarificare, ce semnifică sistemele de drenaj menționate. La fel, pentru categoria „Poluarea apelor de suprafață”, nu este clară acțiunea denumită „Poluarea difuză care afectează sectorul românesc al Mării Negre are ca sursă sistemele de drenaj prost conectate”.</p> <p>Tot în aceeași secțiune, pct. 4 al tabelului 7, la Descrierea problemei identificate, va sugerăm să includeti după paragraful legat de Obiectivul de mediu pentru un corp de apă de suprafață și următoarea frază:</p> <p><i>Obiectivul de mediu pentru un corp de apă subterană se consideră a fi atins când corpul de apă atinge starea bună, respectiv starea cantitativă și chimică bune.</i></p>	
<p>8. La pag. 39 - Referitor la categoria de probleme/aspecte de mediu denumită „Poluarea solului și apelor subterane”, la descrierea problemei identificate propunem includerea <i>aspectelor de impact negativ asupra calității apelor subterane care sunt principala sursă de alimentare cu apă pentru populație în zona costieră.</i></p>	<p>Recomandarea a fost preluată și formulată astfel: Calitatea solului poate fi afectată de activități din industria extractivă a petrolului, deversări de produse petroliere, activități industriale, depozite industriale și municipale menajere, cu impact <i>negativ asupra calității apelor subterane care sunt principala sursă de alimentare cu apă pentru populație în zona costieră.</i></p>
<p>9. La pag. 53, cap. 2.5. Apele de suprafață, La paragraful: „În România, metodologia de evaluare a calității apei de mare diferă între apele de coastă (până la 1 m de la linia de coastă spre marea liberă de la linia de referință) și cele din larg” considerăm necesară (posibil într-o notă de subsol) definirea apelor de coastă în conformitate cu DCA (<i>ape de coastă: înseamnă apele de suprafață situate în partea interioară a unei linii care are fiecare punct situat la o distanță de o milă marină față de punctul cel mai apropiat de linia de bază de la care se măsoară întinderea apelor teritoriale și care, acolo unde este cazul, se extinde până la limita exterioară a unei ape de tranziție</i>)</p>	<p>Recomandarea a fost preluată fiind introdusă o notă de subsol nr.3 pag 54</p>
<p>De asemenea, vă rugăm să refrazați în continuare: în loc de ”Estimările stării apelor de coastă se bazează pe matricea de evaluare a Directivei-cadru a UE privind apa (DIRECTIVA 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei)” propunem ”<i>Evaluările stării apelor costiere se bazează pe metodologiile de evaluare elaborate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei</i>”.</p>	<p>Preluat și refrizat conf. Indicației</p>
<p>La următoarea frază, vă rugăm să înlocuiți termenul de <i>stare agregată</i> cu <i>stare globală</i>;</p>	<p>Preluat și înlocuit pg. 55</p>

<p>Tot în același paragraf, când vorbiți de cele 5 clase de calitate aferente stării ecologice, vă rugăm sa refrazați: ”În funcție de amploarea impactului uman, starea ecologică a corpurilor de apă de coastă costieră se apreciază clasifică după cele 5 clase de ealitate stare: de la starea foarte bună, cu modificări antropice puține sau deloc, la starea biologică la starea foarte proastă (parametrii biologici se abat foarte mult de la condițiile de referință sau nu există biotă).</p>	<p>Preluat și înlocuit pg 55</p>
<p>10. La pag. 54 - primul paragraf, vă rugăm să eliminați din fraza și să completați astfel: ”Starea chimică a unui corp de apă se clasifică și evaluează după în 2 clase de ealitate stare: bună – concentrațiile poluanților prioritari sunt sub o valoarea de prag stabilită ea-standard de calitate ecologică; slab-altă stare decât bună – conținutul-concentrația substanței prioritare este peste depășește valoarea standardului de calitate”.</p>	<p>Preluat și înlocuit pg 55</p>
<p>De asemenea, paragraful ”Indicatorii de calitate hidromorfologică pentru determinarea clasei de stare ecologică a corpului de apă de coastă sunt indicele de încărcare la suprafață de fund al corpului de apă de coastă și indicele de încărcare a liniei de coastă a corpului de apă de coastă, care se calculează folosind următorii indicatori: naturalețea curenților, alternanța adâncimii apei și naturalețea acesteia, naturalețea fundului în diferite zone ecologice și rata modificărilor antropice în litoral” face referire la indicatorii hidromorfologici aferenți evaluării stării/potențialului ecologic al corpurilor de apă costiere într-o manieră interpretativă ce nu corespunde termenilor DCA. Astfel propunem următorul paragraf: <i>Parametrii hidrologici care definesc starea ecologica a corpurilor de apă costiere sunt definiți de DCA după cum urmează: pentru evaluarea condițiilor morfologice se au în vedere : variația de adâncime, structura și substratul patului de coastă, structura, iar pentru regimul mareelor: Direcția curenților dominanti, expunerea la valuri.</i></p>	<p>Preluat și înlocuit pg 55</p>
<p>Tot la pag. 54, al 2-lea paragraf, va rugăm sa completați fraza: ”Una dintre presiunile majore cu care se confruntă ecosistemul marin este reprezentată de eutrofizarea cauzată de nutrienții proveniți din sursele de poluare de pe uscat (principalele surse fiind agricultura și apele uzate urbane necolectate și neepurate sau insuficient epurate)..... ”;</p>	<p>Preluat și înlocuit pg 55</p>
<p>11. La pag. 56 trebuie înlocuita sintagma „Spațiul Hidrografic Dobrogea” cu forma corectă „Spațiul Hidrografic Dobrogea – Litoral,</p>	<p>Preluat și înlocuit peste tot</p>

<p>12. La pag. 57, paragraful Apele subterane, vă rugăm să refrazați: ”Apele subterane reprezintă o importantă resursă date fiind proprietățile sale fizico-chimice și biologice, utilizată în special pentru consumul uman, cât și pentru industrie și agricultură.”</p>	<p>Preluat si inlocuit/completat pag. 58</p>
<p>Tot la pag. 57: referitor la Paragraful: ”Raportat la media națională pentru colectarea apelor urbane uzate (66,28% din populație), respectiv la media națională pentru epurarea apelor urbane uzate (63,58% din populație), judetul municipiul Constanța este pe primul loc în ceea ce privește numărul de persoane racordate, atât la rețeaua de colectare, cât și la cea de epurare a apelor uzate (aproape 100%). Pe de altă parte, județul Tulcea se află sub media națională din perspectiva colectării apelor uzate, cât și a epurării acestora” – precizăm faptul că procentul de aproape 100% se referă la municipiul Constanța. Pentru valorile la nivel de judet, va rugam sa consultati baza de date statistica (www.insse.ro)</p>	<p>Preluat si inlocuit/completat pag. 58</p>
<p>13. La pag. 60 - Tabel 15 – Domenii și Obiective specifice P.A.S.M. ce vizează aspectul de mediu: calitatea și gospodărirea apei – Pentru pct. 4 DOMENIU MEDIU (privind ex. starea ecologică a mediului marin, gestionarea deșeurilor, poluarea mediului marin, arii marine protejate), trebuie realizată corelarea cu obiectivului specific „Monitorizarea permanentă a elementelor biologice și chimice, a biotopului marin (apă, sediment)” din proiectul Planului de amenajare a spatiului maritim (pag. 94).</p>	<p>Informația va fi preluată în PASM de către elaboratorii planului.</p>
<p>Punctul 2.1. Monitorizarea permanentă a elementelor biologice și chimice, a biotopului marin (apă, sediment) din Tabelul 15 reprezintă de fapt Obiectiv specific 2 în PASM, iar ca Direcții de acțiune, ar trebui completat cu 2.1. Evaluarea efectelor implementării măsurilor pentru atingerea stării ecologice bune a regiunii marine Marea Neagră;</p>	<p>Domeniile respective sunt tratate în tabele diferite – la capitolul referitor la activitățile respective (tabelul 17 pag. 66, respectiv 23 pag.72)</p>
<p>De asemenea, în Tabelul 15 ar trebui introduse și:</p> <ul style="list-style-type: none"> - domeniul Pescuit și maricultură (acvacultură marină) ce vizează aspectul de mediu calitatea și gospodărirea apei, cu obiectivul specific „Dezvoltarea acvaculturii marine” și direcții de acțiune/măsuri: „ 2.1. Utilizarea apelor marine pentru activități de acvacultură cu respectarea legislației în vigoare”; - domeniu Turism maritim și de litoral ce vizează aspectul de mediu calitatea și gospodărirea apei, cu obiectivul specific „ Reducerea impactului negativ pe care activitățile economice din turism și activitățile conexe îl au asupra mediului, 	<p>Domeniile respective sunt tratate în tabele diferite – la capitolul referitor la activitățile respective (tabelul 17 pag. 66, respectiv 23 pag.72)</p>

<p>patrimoniului cultural și natural” și măsura „1.3 Protecția și reconstituirea plajelor, urmare a eroziunii, cu respectarea strictă a prevederilor legale în vigoare”.</p>	
<p>14. La pag.108, Considerăm necesară includerea în cap. 3.2 și a obiectivelor Directivei Cadru pentru mediul marin (MSFD). În cadrul Tabelului 44 – Evoluția probabilă a calității mediului în situația neimplementării planului se face referire la aceste obiective, estimandu-se atât un impact pozitiv dar și negativ în cazul neimplementării Planului de amenajare.</p>	<p>Informația se regăsește la pag 103 a RM.</p>
<p>15. La pag.164, se face precizarea că pe teritoriul spațiului hidrografic Dobrogea-Litoral se află în exploatare un număr de 57 baraje de categorie C și D (conform REBAR 2014). Datele ar trebui preluate din cele mai recente documente, de ex în REBAR 2019, pentru ABA DL figurează 60 baraje categoria C și D.</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și modificată în text conform informației primite pag. 166</p>
<p>16. La pag. 250 se menționează: „- nisipul folosit pentru reconstrucția plajelor, va fi furnizat numai de către furnizori autorizați, din sursă terestră, nefiind permisă utilizarea nisipului de pe fundul mării”.</p> <p>În cadrul proiectului de amenajare a plajelor (REDUCEREA EROZIUNII COSTIERE...) se precizează ce compoziție/calitate trebuie să aibă materialele folosite la construcția digurilor/innisiparea plajelor pentru a se diminua impactul asupra biodiversității din zona marină și a fost folosit doar nisip (afanat, grosier și amestecat cu resturi de cochilii și pietricele) dragat din largul mării, nu din sursa terestră</p>	<p>Preluat și reformulat astfel: Nisipul folosit pentru reconstrucția plajelor va fi furnizat conform prevederilor legale aplicabile. Pag. 252</p>
<p>Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor Direcția Generală Ape</p>	
<p>Din analiza raportului de mediu a reieșit faptul că aspectele de mediu relevante – ecosistem marin- nu sunt tratate corespunzător, respectiv:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • În capitolul privind starea ecosistemului marin se prezintă de mai multe ori procesul de eutrofizare, după care sunt prezentați câțiva factori fizico-chimici, după care se reia paragraful cu eutrofizarea, 	<p>În RM nu există cap. Starea ecosistemului marin Se vorbește despre activitățile marine care au impact asupra stării ecologice a ecosistemului marin. Pag. 62</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sunt prezentate Convenții Maritime Regionale (de ex OSPAR) la care RO nu este parte semnatară fără să aibă legătură cu Marea Neagră. Deși s-a solicitat de mai multe ori eliminarea acestor informații ele se regăsesc în raport. Nu se face nicio referire la Convenția de la București, unde RO este parte semnatară și are 	<p>OSPAR a fost eliminat</p>

<p>obligații de raportare, acestea corespund cerințelor Directivei Cadru Strategia pentru mediul marin,</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Sunt prezentate multe informații care nu sunt relevante pentru Planul de Amenajare al spațiului maritim. S-a solicitat eliminarea acestora, dar fără rezultat, 	<p>Au fost eliminate din faza GL. Ultimavariantă a RM și EA nu mai conțin aceste elemente.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nu cunoaște legislația din domeniul apelor (Directiva Cadru Strategia pentru mediul marin, Directiva Cadru Apa), 	<p>De unde ati dedus acest aspect? La nivel european, obiectivele de mediu privind corpurile de apă sunt prevăzute în Directiva Cadru Apă (DCA), acestea constituind elementul central al acestei reglementări. Scopul Directivei este acela de protecție pe termen lung, utilizare și gospodărire durabilă a apelor. Directiva stabilește norme pentru stoparea deteriorării tuturor corpurilor de apă din Uniunea Europeană (UE) și atingerea „stării bune” a râurilor, a lacurilor și a apelor subterane ale Europei.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nu este actualizat numele ministerelor, La tabelul 5 unde se vorbește de strategia privind schimbările climatice, MMAP apare cu numele de Ministerul Mediului și Schimbările Climatice, 	<p>Numele ministerelor a fost actualizat</p>
<ul style="list-style-type: none"> La tabelul 5 la punctul apa arată că nu cunoaște obiectivele de mediu, nu se referă la Directiva Cadru Strategie pentru mediul marin; preia cate ceva din Directiva Cadru Apă care nu sunt relevante pentru mediul marin, 	<p>Tabelul a fost completat din faza GL</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nu preia/include observațiile făcute DGA, care l-ar fi condus la un rezultat bun. Având în vedere cele prezentate mai sus apreciem că documentele prezentate nu îndeplinesc, pentru moment, cerințele HG 1076/2004. 	<p>Observațiile au fost incluse din faza GL Rog a se citi ultima variantă a RM pusă în dezbatere publică.</p>
<p>Pg.12 – Metodologie Eliminare – nu este relevant, deoarece toate doc au la baza abordarea ecosistemică “Principiul conform căruia P.A.S.M. trebuie să se bazeze pe o abordare ecosistemică a fost recunoscut la nivel internațional în ultimii ani.”</p>	<p>Cap. Metodologie este important în special pentru public.</p>
<p>Pg. 16 – se va corecta numele autoritatilor</p>	<p>Corectat pg. 18</p>
<p>Pg.26</p>	<p>Corectat pg. 26</p>

<p>Se va reformula: Dintre documentele/strategiile naționale în domeniul protecției mediului la obiectivele naționale, regionale pentru Planul de amenajare a spațiului maritim menționăm:</p>	
<p>Pg.29 Tabel 4 - Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 – se va scrie Ministerul Mediului, Apelor si Padurilor</p>	<p>Corectat pg. 29</p>
<p>Pg. 33 Atingerea și menținerea <u>stării</u>* ecologice și chimice/potențialului ecologic ale corpurilor de apă de suprafață și subterane, precum și utilizarea rațională a resurselor de apă și eliminarea a poluării *Fiind la mare trebuie actualizatin spiritul Directivei cadru Strategia pentru mediul marin „atingerea sau mentinerea stării ecologice bune a Mării Negre” Solicitat deoarece la rubrica Actiunile- sunt mentionate cele de la mare</p>	<p>Corectat pg. 34</p>
<p>Pg. 38 Tabel 7 La 4 Cantitatea si calitatea necorespunzatoare a resurselor de apă</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Una dintre presiunile majore cu care se confruntă ecosistemul marin este reprezentată de eutrofizarea cauzată de nutrienții proveniți din sursele de poluare de pe uscat (principalele surse fiind agricultura și apele uzate urbane), precum și din cantitatea de azot și fosfor în formă dizolvată din Marea Neagră care provine în mare parte din bazinul Dunării. Dezvoltarea teritorială și utilizarea spațiului maritim trebuie să aibă în vedere faptul că eutrofizarea afectează semnificativ calitatea mediului marin, prin degradarea ecosistemelor, reducerea biodiversității zonei costiere și a stocurilor de pește marin, dar și calitatea apei utilizată pentru îmbăiere</p> <p>Dintre principiile care stau la baza politicii privind protecția apei, se pot menționa: principiul precauției, acțiuni preventive, rectificarea si corectarea prejudiciilor la sursa, principiul poluatorul plătește, integrarea politicii privind protecția apei în alte politici comunitare, folosirea datelor stiințifice si tehnice disponibile.</p> <p>Obiectivul de mediu pentru un corp de apa de suprafață se consideră a fi atins atunci când corpul de apa atinge starea bună, respectiv se încadrează starea <u>ecologică</u>* foarte bună sau bună și starea chimică bună., respectiv potențial ecologic maxim sau bun.</p> <p>Necesitatea de a reduce captarea apei prin introducerea tehnologiilor eficiente din punct de vedere al apei în noile dezvoltări (de exemplu, industriale (<u>producerea</u></p> </div>	<p>Corectat pg. 39</p>

<p>hidrogenului în cazul P.A.S.M.)** și obiectivele de dezvoltare) în lumina scăderii prognozate a precipitațiilor de vară. Impactul asupra apei de îmbăiere din utilizări viitoare, cum ar fi creșterea numărului de sporturi nautice, care ar putea avea un impact negativ asupra calității apei. <u>Poluarea difuză care afectează Sectorul românesc al Mării Negre din sistemele de drenaj prost conectate și sistemele de drenaj slabe ale apelor de suprafață.***</u></p>	
<p>*DCA și MSFD pun pe primul plan, așa cum este și firesc, starea componentelor biologice, apoi elementele chimice care sunt elemente suport **Adica? Trebuie pusă activitatea din mediul marin *** Trebuie clarificat</p>	
<p>5 Poluarea apelor de suprafață Se va prelua formularea: Prezența nitraților proveniți din poluarea difuză a b.h Dunărea afectează negativ speciile care trăiesc în ecosistemele deltaice de la gurile Dunării, Rezervația BDD sit UNESCO, RAMSAR.</p>	<p>Informația nu se mai regăsește în această variantă a RM</p>
<p>10 Poluarea mediului datorată activităților de transport – acordul la acțiuni</p>	
<p>2.4.4 se vorbește la general de mediu, trebuie trecut mediul acvatic pt ca la el ne referim</p>	
<p>2.5 calitatea apelor de suprafața Pg.53 Prima fraza a primului paragraf se elimina</p>	<p>Corectat pag 56</p>
<p>În România, metodologia de evaluare a calității apei mediului marin diferă, apele costiere fiind evaluate conform DCA, în timp ce apele marine sunt evaluate conform cerințelor Directivei cadru Strategia pentru mediul marin și a documentelor suport, respectiv Decizia COM 2017/848 și a Directivei 2017/845 între apele de coastă (până la 1 m de la linia de coastă spre marea liberă de la linia de referință) și cele din larg. Starea agregată utilizată pentru caracterizarea apelor costiere constă din două componente - starea ecologică și starea chimică. În funcție de amploarea impactului uman, starea ecologică a corpurilor de apă de coastă se apreciază după cele 5 clase de calitate:: de la starea foarte bună, cu modificări antropice puține sau deloc, la starea biologică la starea foarte proastă (parametrii biologici se abat foarte mult de la condițiile de referință sau nu există biotă). Parametrii biologici evaluați sunt împărțiți în trei</p>	<p>Corectat pag. 58</p>

<p>„elemente de calitate”: fitoplancton, macroalge și angiospermeși nevertebrate bentonice . <u>Elemente*</u> fizico-chimice (concentrațiile de nutrienți și transparența apei) sunt parametri suplimentari utilizați pentru a explica starea parametrilor biologici și cauzele modificărilor. Starea chimică a unui corp de apă se evaluează după 2 clase de calitate: bun - poluanții prioritari sunt sub o valoare de prag stabilită ca standard de calitate ecologică; slab - conținutul substanței prioritare este peste standardul de calitate. Indicatorii de calitate hidromorfologică pentru determinarea clasei de stare ecologică a corpului de apă de coastă sunt indicele de încărcare la suprafață de fund al corpului de apă de coastă și indicele de încărcare a liniei de coastă a corpului de apă de coastă, care se calculează folosind** următorii indicatori: naturaletă curenților, alternanța adâncimii apei și naturaletă acesteia, naturaletă fundului în diferite zone ecologice și rata modificărilor antropice în litoral.</p> <p>*Condiții generale (temperatura, cond oxigenare, transparenț, nutrientietc), poluanți specifici sintetici, poluanți nespecifici sintetici, a se vedea Anexa nr1¹ DCA</p> <p>**Nu se intelege nimic. Nu cred ca trebuie dezvoltat</p> <p>Sa se clarifice relevanta pt PSAM a apelor subterane si apa potabila. Propun eliminare.</p>	
<p>Pg.58 –sa se specifice anul pentru saturatia in O₂</p>	<p>Informația a fost preluată din Sursa RAPORT PRIVIND STAREA MEDIULUI MARIN ȘI COSTIER ÎN ANUL 2021 f828cb21-853e-48d5-aa20-7ad0de7269b5 (anpm.ro)</p>
<p>Pg.60 2.5.3 Sa se verifice tabel 14 cod 13 “Asigurarea necorespunzatoare a starii de sanatare” nu suna romaneste</p>	<p>Așa este formulat în anexa 5 a Ghidului practic al planificării de mediu, aleborat de Ministerul Mediului și ANPM în 2009 - Este o problemă de mediu.</p>
<p>Pg 62 Se va prelua comentariul: “Problemele privind calitatea apei pentru P.A.S.M. se referă la: - Alinierea la cerințele DCA/MSFD pentru a protecția și conservareabiodiversității, sănătatea și siguranța alimentară; - Impactul materialelor plastice inclusiv macro și microplastic; - <u>Introducerea/răspândirea agenților patogeni microbieni sau specii invazive aduse de nave transportat de nave sau din deversarile de ape uzate:*</u> - Regimuri modificate de curgere/inundații, ale căror efecte pot fi exacerbate de schimbările climatice, cu substraturi moi mai afectate decât dure; ** - Modificări ale nivelurilor de energie, inclusiv zgomotul;</p>	<p>Recomandarea a fost preluată pag. 63</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Contaminarea organică; - Cercetarea științifică marină și maritimă este considerată o problemă de îngrijorare în contextul amenajării teritoriului. Nu există un proces de planificare și aprobare pe niveluri.*** <p>Toți utilizatorii mării sunt responsabili pentru problemele legate de nutrienți, deseuri și contaminare; Activitățile terestre (scurgeri agricole, emisii industriale, ape uzate urbane), precum și sursele de pe mare (navigație, pescuit, extracția de hidrocarburi și minerale, aruncarea deșeurilor) contribuie toate la poluarea cu contaminanți, a deșeuri, încărcarea cu nutrienți în mediului marin”</p> <p>*Propun spargerea propozitiei pt claritate **Adica? ***Adica?</p>	
<p>Pg.62 – eliminare referinta OSPAR Eliminare paragraf cu riscul inundatii</p>	<p>Eliminată referința OSPAR.</p>
<p>Pg.63 Se vor elimina primele 2 paragrafe Activitățile propuse în planul spațial maritim nu vor afecta condițiile regionale ale gheții, fiind necesar să se protejeze cablurile submarine propuse în <u>zona</u>* de coastă/tărm puțin adâncă, astfel încât cablul să nu poată fi spart de gheață. Impactul asupra calității apei în faza de construcție a parcului eolian și a coridorului de cabluri este negativ, dar nesemnificativ datorită impactului său pe termen scurt și local și impactul său este mic în comparație cu variabilitatea naturală și alte activități umane. Schimbările la scară largă în calitatea apei pot fi asociate cu înființarea de ferme piscicole. Efectele fermei piscicole pot fi împărțite în procese locale și pe scară largă care necesită abordări diferite. Dezvoltarea culturilor de alge și crustacee are potențialul de a contribui la atingerea și menținerea unei bune stări a mediului marin, contribuind la eliminarea nutrienților din mediul marin. Prin urmare, soluția de planificare ar trebui să favorizeze acvacultura multitrofică. Impactul soluției de planificare propusă la scară mai mare (unități de evaluare la nivelul zonelor offshore sau al corpurilor de apă de coastă) nu este relevant, deoarece activitățile spațiale prevăzute în planificare sunt toate locale și au un impact foarte mic asupra fluxurilor de nutrienți la scară mai mare, prin urmare, implementarea planului de amenajare a teritoriului maritim nu prevede apariția unor efecte adverse semnificative prin implementarea măsurilor și recomandărilor de mediu preconizate la nivel de autorizare.</p>	<p>Eliminat primele doua paragrafe pag 64.</p>

*De reformulat. Nu se intelege nimic			
2.7.1			Observația a fost preluată.
Tabel 5 – Corelare problemei de mediu mediu cu categoria de probleme/aspectul de mediu			
Co d	Categoriile de probleme	Descrierea problemei de mediu	
03	Poluarea generată de surse de poluare majore și riscul de accidente majore	<p>Forajele offshore pentru petrol prezintă o serie de <u>riscuri pericole*</u> industriale și ecologice a căror posibile cauze pot fi:</p> <p>Deversări de petrol: o eliberare de țiței sau alte produse petroliere poate avea un impact grav asupra mediului, cum ar fi deteriorarea vieții marine și a ecosistemelor de coastă.</p> <p>Erupții: o eliberare necontrolată de gaz natural sau petrol dintr-o sondă, care poate duce la incendii sau explozii.</p> <p>Prăbușirea platformei petroliere: defecțiunea unei platforme poate duce la eliberarea de petrol și gaze, precum și la pierderea vieții.</p> <p>Eroare umană: erorile făcute în timpul operațiunilor de foraj pot duce la defecțiuni ale echipamentelor și alte accidente.</p> <p>Incidente legate de vreme: uraganele, furtunile și alte evenimente meteorologice severe pot deteriora platformele și pot provoca scurgeri.</p> <p>Pentru a atenua aceste riscuri și pericole, operațiunile de foraj offshore implementează de obicei o serie de sisteme de management al siguranței și al mediului, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Planuri de răspuns în caz de urgență pentru a răspunde rapid și eficient la incidente 	

		<ul style="list-style-type: none"> – Proceduri de control al calității pentru a se asigura că echipamentul este întreținut și operat corect – Reguli stricte de siguranță pentru a reduce probabilitatea accidentelor și rănilor – Sisteme de monitorizare și supraveghere pentru a detecta și a răspunde la potențiale deversări sau alte incidente – Reglementări stricte de mediu pentru a minimiza impactul forajului asupra mediului marin <p>Este de menționat că aceasta este o activitate complexă și există multe alte riscuri și pericole care pot fi prezente pe o platformă de foraj offshore și că strategiile de atenuare și management vor depinde de amplasamentul și operațiunea specifică.</p>		
*??				
Pg.70 maricultura Se va elimina paragraful cu Turcia, deoarece este nerelevant – pg 28 – 3.1.2.2 temp - bazinul MN		Eliminat pag71		
Pg 91 obiective specific de mediu 5 sp neindigene- se va inlocui sintagma 5.1 “control /si eradicarea speciilor invazive” cu control/prevenirea si gestionarea introducerii si raspandirea speciilor invazive. <u>Introducerea sau răspândirea speciilor invazive este, de asemenea, o problemă a turismului și activităților recreative.</u> <u>Plimbarea cu barca sau alte activități legate de apă pot facilita răspândirea unor astfel de specii invazive prin măsuri absente sau inadecvate de dezinfectie sau control.*</u> *Navele de croazieră Nu este posibila eradicarea		Corectat cu Navele de croazieră		
Pg 102 , tabel 44 2 Apa – trebuie refacut Obiectivul Directivei <u>Cadru Strategia pentru mediul marin</u> (MSFD) este atingerea sau menținerea o stării ecologice bune în toate regiunile marine, inclusiv <u>Marea Neagră..</u> În		Corectat cu Obiectivul Directivei Cadru pentru mediul marin (MSFD) pag. 103		

<p>absența P.A.S.M. programul românesc de investiții în apă va avea loc, de asemenea, independent de P.A.S.M. și va continua să lucreze pentru îmbunătățirea deversărilor de ape uzate în corpurile de apă de suprafață și de pe tărnm, precum și a cerințelor de conformitate cu Directiva Uniunii Europene privind tratarea apelor uzate urbane și pentru eliminarea deversărilor de ape uzate <u>brute</u>.* *clarificare</p>			
<p>Pg 108 3.2 Factorul de mediu apa Propun eliminarea „În aria de implementare a planului, resursele de apă sunt reprezentate atât din sursă subterană, cât și din sursă de suprafață. „?????”</p>	<p>Eliminat pag. 109</p>		
<p>Pg.114 ➤ Habitate pelagice Presiunile antropice asupra stării ecologice a habitatelor pelagice includ: – <u>creșterea abundenței speciilor de alge, degradarea calității apei (prin scăderea transparenței, acumularea de organisme gelatinoase, evenimente hipoxice),</u> – <u>modificarea structurii comunității și a relațiilor trofice în ecosistemul marin (eliminarea prădătorilor primari prin activități de pescuit; predominarea speciilor pelagice mici care exercită control de sus în jos asupra lanțului trofic;</u> – <u>favorizarea apariției speciilor invazive; întreruperea lanțului trofic prin creșterea considerabilă a biomasei de meduze și amplificarea instabilității ecosistemice.*</u> *acestea sunt efectele presiunilor antropice. Verificați în Directiva COM 2017/845/CE Acolo este prezentat tabel cu presiuni și impacturi. Facilitează înțelegerea</p>	<p>Corectat pag. 115 Presiunile antropice asupra stării ecologice a habitatelor pelagice pot conduce la:</p>		
<p>Pg.266 Concluzii Sa se elimine din concluzia generala sintagma “consistent. “impact pozitiv consistent asupra mediului” va deveni “impact pozitiv asupra mediului”</p>	<p>Preluat și corectat.</p>		
<p>Pg. 268 Tabel, pct f</p> <table border="1" data-bbox="208 1155 1229 1326"> <tr> <td data-bbox="208 1155 421 1326"> <p>f) ariile marine protejate din rețeaua națională</p> </td> <td data-bbox="421 1155 1229 1326"> <p>Ariile marine protejate sunt stabilite și vor putea fi extinse, ținând cont de utilizările viitoare, propuse prin P.A.S.M. (sonde de extracție și instalații, parcuri eoliene)</p> </td> </tr> </table>	<p>f) ariile marine protejate din rețeaua națională</p>	<p>Ariile marine protejate sunt stabilite și vor putea fi extinse, ținând cont de utilizările viitoare, propuse prin P.A.S.M. (sonde de extracție și instalații, parcuri eoliene)</p>	<p>Această extindere trebuia făcută înainte de elaborarea PASM. Dacă se vor extinde ariile protejate fără a ține cont de utilizările viitoare, creșterea suprafeței ariilor protejate, ar putea afecta utilizările viitoare privind amplasarea turbinelor eoliene și sondelor de extracție. Această creștere a ariilor protejate se va face în urma unor studii aprofundate privind existența unor habitate noi, aflate în proximitatea celor existente.</p>
<p>f) ariile marine protejate din rețeaua națională</p>	<p>Ariile marine protejate sunt stabilite și vor putea fi extinse, ținând cont de utilizările viitoare, propuse prin P.A.S.M. (sonde de extracție și instalații, parcuri eoliene)</p>		

Trebuie corectat deoarece AMP nu sunt desemnate/stabilite in functie de activitatile umane	
Black Sea Oil&Gas	
1. Ca observatie generala, pentru evitarea oricarui echivoc, ar trebui introdusa o mentiune in sensul ca aceasta documentatie nu stabileste restrictii si interdictii, altele decat cele existente la data documentatiei in legislatia specifica diverselor domenii.	Denumirea zonelor no go areas, au fost dezbătute în cadrul GL. Având în vedere cerințele formulate în cadrul dezbaterii publice, denumirea acestora a fost înlocuită cu „zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări”
2. Cu privire la <i>zonele exclusive</i> , din perspectiva operatiunilor petroliere offshore, apreciem ca aceasta ar trebui sa includa si zonele de productie din cadrul perimetrelor offshore.	Au fost introduse și prezentate în RM
3. Sunt necesare o serie de revizui si corecturi de redactare in ceea ce priveste redactarea unor termene si expresii precum si asigurarea unei uniformități a terminologiei folosite in documente in ansamblul lor. De exemplu, <i>zacamintele</i> sunt identificate ca fiind „campuri” (unul din sensurile in limba romana a cuvantului <i>field</i> din limba engleza); exprimarea <i>gaz</i> este incorecta, termentul corect fiind <i>gaze naturale</i> ; exprimarea <i>petrol si gaze naturale</i> este incorecta deoarece notiunea de petrol include: titeiul, gazele naturale si condensatul conform definitiei din Legea petrolului nr. 238/2004. Specific mentionam ca, acolo unde referinta priveste titeiul (si nu, petrolul) si gazele naturale, ar trebui mentionat acest lucru.	Observația a fost preluată și introdusă în RM
4. Cu privire la mentiunile privind izobata de 40m, apreciem ca raportarea la acest reper este insuficient argumentata, fiind de natura a crea confuzie, sens in care propunem eliminarea ei. Alternativ, propunem figurarea acesteia pe hartile/planurile din documentatie (de ex. Figura 20 din studiu) impreuna cu introducerea unei clarificari privind caracterul informativ (nu restrictiv) al acesteia. Facem precizarea ca forma actuala a textului precum si modalitatea de reprezentare a hartilor/planselor creaza premisele stabilirii unor restrictii viitoare pe criterii arbitrare cu privire la dezvoltarea de proiecte eoliene offshore.	Raportarea la acest reper a fost discutată în cadrul GL și a fost acceptată de toți membrii GL. Izobata de -40m, reprezintă limita spre larg a habitatelor SCI și delimitează suprafața acestora. A se vedea <i>Rețeaua de situri marine Natura 2000 din România</i> (harta generată pe https://natura2000.eea.europa.eu/expertviewer/#)
Strict cu privire la societatea noastra si la Proiectul MGD (Proiectul de Dezvoltare Gaza Naturale Midia) mentionam urmatoarele: 5. Va rugam sa aveti in vedere faptul ca datele continute in cele 3 documente (preluate ca atare din plan in raport si in studiu) sunt mai vechi de 1 an si se impune actualizarea acestora. Astfel, propunem inlocuirea frazei „În prezent se deruleaza operatiuni de dezvoltare pe perimetrele de productie ale zacamintelor comerciale de gaze naturale Ana si Doina, in conformitate cu Proiectul MGD cu	Nu există informații recente respectiv anul 2023. Contractul a început în luna ianuarie 2023 iar evaluarea se bazează pe informații din anul 2022, ca fiind cele mai recente date.

<p>privire la infrastructura onshore si offshore, productia de gaze naturale fiind planificata pentru luna iunie 2022” cu <i>„Proiectul MGD a inceput productia de gaze naturale in data de 15 iunie 2022, lucrarile fiind realizate integral in trimestrul I al anului 2023”</i>.</p>	
<p>6. De asemenea Proiectul MGD ar trebui identificat corect si uniform in toata documentatia drept „Proiectul de Dezvoltare Gaze Naturale Midia” (exista si exprimari in limba engleza cu privire la proiect).</p>	<p>Observația a fost preluată în cadrul proiectului PASM.</p>
<p>7. Forma juridica a societatii noastre este Black Sea Oil & Gas SA (a se actualiza Tabel 9). Mentionam ca relevanta este forma juridica a proiectului de la data emiterii planului si nu forma juridica de la data obtinerii actului de autorizare.</p>	<p>Informația a fost preluată și introdusă în RM Tabelul 9.</p>

<i>Tursiops truncatus</i>	+								
Habitate									
1110 - Bancuri de nisip submerse de mică adâncime	+								
1130 - Estuare	+								
1140 - Suprafețe de nisip și mâl descoperite la marea joasă	+								
1170 - Recifi	+								
1180 - Structuri submarine create de emisiile de gaze	+								

Pag. 34 Ștergeți următoarele afirmații: ... Plante: Recife cu emisii de bule,
 Animale: Recife cu emisii de bule.

Pag. 52: Cap. 4. Statutul de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar
 Se poate sintetiza informația sub forma tabelului de mai jos **Habitat și Specii Natura 2000 SCI - starea de conservare (Favorabilă -F; Nefavorabilă Inadecvată U1 - NI; Nefavorabilă Rea U2- NR; Necunoscută - XX)**

Elemente de interes conservativ	ROS CI00	ROS CI04	ROS CI01	ROS CI02	ROS CI02	ROS CI02	ROS CI00	ROS CI02
	66	13	97	73	81	93	94	69
Prezență și stare de conservare (conform Planurilor de management)								
Habitat 1110	F	+	F	F	+	+	F	F
Habitat 1130	NI							
Habitat 1140	F		F			+	F	F

Habitat 1160	NI								
Habitat 1170	F		F	F	+	+	F	F	
Habitat 1180	F	+			+		+		
Habitat 8330				XX	+	+		+	
<i>Huso huso</i>	NI								
<i>Acipenser gueldenstaedtii</i>	NR								
<i>Acipenser stellatus</i>	NI								
<i>Alosa immaculata</i>	F	+	F	F	+	+	F	F	
<i>Alosa tanaica</i>	F		F	F	+	+	F	F	
<i>Tursiops truncatus ponticus</i>	NI	+	NI	NI	+	+	NI	NI	
<i>Delphinus delphis ponticus</i>	NI								
<i>Phocoena phocoena relicta</i>	NR	+	NR	NR	+	+	NR	NR	
Pag. 55: Cap. 7. Obiectivele de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar, acolo unde au fost stabilite prin planuri de management									
Considerăm că o descriere a OSC așa cum a fost transmisă de ANANP este mult mai clară și pe înțelesul tuturor. Pag. 50 – 83.									

Consideram ca o sinteza a informatiilor sub forma tabelara este mult mai relevanta in cazul SEA si RM. Va recomandam sa prezentati in studii 2 tabele sintetice (unul privind parametrii pentru habitate si altul pentru specii) conform modelului de mai jos si sa nu mai descrieti habitatele si speciile pe fiecare sit. Informatii privind obiectivele de conservare in general sunt redade fie in forma tabelara fie grafica, cum va este mai usor.

De exemplu: Obiectivul de conservare specific fiecarui sit este mentinerea starii de conservare si este definit prin urmatoorii parametri si valori tinta:

		ROS CI00 66	ROS CI01 97	ROS CI02 73	ROS CI02 81	ROS CI02 93	ROS CI00 94	ROS CI02 69
Habitat	Parametru	Ținta	Ținta	Ținta	Ținta	Ținta		
1110	Suprafata habitat	>116 000 ha	113,1 3 ha	>450 ha	>271 8 ha	>122 0 ha		
	Granulometria nisipului		>0,05 mm					
	Specii de nevertebrate caracteristice	>30		>30				
	Specii de nevertebrate caracteristice 1110-1 Palaemon adspersus 1110-7 Necalianas sa truncata				>1 ind/m p			
	Densitatea populatiei de <i>Donax trunculus</i>		>200 ind/m p					
	Dimensiunea maxima a exemp. <i>Donax trunculus</i> , lungimea cochiliei		45-50 mm					
	Acoperirea macrofitei <i>Zostera noltei</i>				>50% /frag ment			

La pag.83 – 85, există și o sinteză a stării de conservare prezentată în Tabelul nr. 6

	Specii indicatoare de perturbari	Abse nta		Abse nta	Abse nta					
	Adancime a apei	>0,5 m		>0,5 m	1110- 1: >0,2 m 1110- 7: >0,5 m					
	Starea ecologica a apei pe baza indicatoril or fizico-chimici	SEB		SEB	SEB					
	Starea ecologica a apei pe baza indicatoril or ecologici	SEB		SEB	SEB					
1130	Suprafata habitat	>550 00 ha								
	Specii de nevertebrate caracteristice	>30								
	Specii indicatoare de perturbari	Abse nta								
	Adancime a apei	<20 m								
	Starea ecologica a apei pe baza indicatoril or fizico-chimici	SEB								
	Starea ecologica a apei pe baza indicatoril or ecologici	SEB								
1140										

	<p>ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010, , am identificat soluții alternative care au ca scop reducerea impactului pentru acțiunile propuse prin PASM</p> <p>Instalarea turbinelor fixe se va putea face numai peste izobata de -40m, deoarece peste această adâncime nu mai există habitate de interes comunitar. O analiză economică pentru turbinele eoliene fixe, ar fi oportună în sensul de a stabili costurile de montare, suprafața betonată a platformei de susținere a turnului, înălțimea turnului, lungimea cablurilor pentru descărcare în SEN, etc.</p>
<p>Legat de importanța turbinelor eoliene fixe: Conform consultantului nostru, România are o resursă eoliană de viteză medie pe care Programul de Asistență pentru Managementul Sectorului Energetic (ESMAP) al Băncii Mondiale o caracterizează ca având un potențial tehnic de 76 GW (22 GW folosind fundații fixate pe fundul mării și 54 GW folosind fundații plutitoare). Tot conform studiului efectuat de World Bank, zonele cu resurse eoliene mai mari sunt în general la aproximativ 50 km de țărm și în ape puțin adânci, resursele eoliene scăzând atunci când se deplasează mai departe de țărm și în ape mai adânci. Aceasta înseamnă că cele mai atractive situri din punct de vedere economic vor utiliza în principal fundații fixate pe fundul mării, iar tehnologia plutitoare este puțin probabil să fie utilizată în proiecte comerciale din România după 2035.</p> <p>Astăzi, turbinele plutitoare au un cost nivelat al energiei (LCOE) semnificativ mai mare decât cele fixe. se preconizează că această diferență se va reduce în timp,</p> <p>Conform WB, punctul de echilibru între dezvoltarea site-urilor fixe sau plutitoare va depinde de progresul relativ al celor două tehnologii.</p> <p>Însă, în opinia noastră, cel puțin în următorii 10 ani – perioadă în care se preconizează instalarea primelor centrale eoliene offshore – tehnologia preferată de investitori va fi cea deja consacrată, cu turbine fixe. Cu cât acestea sunt situate la adâncimi mai reduse, cu atât costurile de instalare și de exploatare (inclusiv de conectare la rețea) vor fi mai reduse, iar pretul de vânzare va urma același trend.</p> <p>Prin urmare, rugăm consultantul să ia act de importanța pentru securitatea energetică a statului a evaluării posibilitatii de instalare a turbinelor eoliene fixe și a necesității dezvoltării parcurilor eoliene în zona Mării Negre.</p>	<p>Am luat act de importanța pentru securitatea energetică a statului însă, în această fază a planului, amplasarea turbinelor eoliene fixe în zonele protejate SCI poate conduce la un impact semnificativ asupra habitatelor și speciilor de interes comunitar. Costurile și profitul nu pot preleva în fața protecției biodiversității.</p> <p>În urma prezentării și punerii la dispoziție a hărților privind izobatele și distanțele de la țărm până la izobata de – 40 m, se va putea analiza oportunitatea amplasării eolienele fixe. Deasemeni, în siturile SCI, acolo unde se dorește amplasarea turbinelor fixe, în faza de SF și PT se vor realiza studii și cercetări subacvatice amănunțite pentru identificarea habitatelor și speciilor de interes comunitar.</p>

<p>Referitor la discuția privind izobata -40m: Așa cum s-a discutat, vă rugăm ca orice referire la ea să fie reformulată astfel încât să rezulte fără echivoc caracterul de recomandare și nu valența de a fi o limită. Așa cum este formulat, textul poate induce ideea unei no go area.</p>	<p>Izobata de -40m, reprezintă limita spre larg a habitatelor SCI și delimitează suprafața acestora, în sensul că până la această izobată se dețin informații privind habitatele protejate. Peste izobata de -40m, GEOECOMAR, nu deține informații și din acest motiv am propus ca turbinele eoliene fixe să fie amplasate peste această izobată. Harta cu izobatele va fi prezentată ulterior, la momentul când se vor propune astfel de proiecte.</p> <p>A se vedea <i>Rețeaua de situri marine Natura 2000 din România</i> (harta generată pe https://natura2000.eea.europa.eu/expertviewer/#)</p> <p>Având în vedere limitele siturilor SCI, în această fază a planului, turbinele eoliene fixe, nu se pot amplasa în zone protejate. În faza de proiect se va studia/cerceta posibilitatea amplasării turbinelor eoliene fixe, însă fără a afecta habitatele protejate. A se vedea în EA Obiectivele de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar, acolo unde au fost stabilite prin planuri de management prin care sunt prezentate suprafețele habitatelor pentru fiecare sit.</p> <p>Pe tot cuprinsul documentelor RM și EA, termenul no go areas a fost înlocuit cu zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări.</p>
<p>Totodată, vă rugăm să actualizați din documente denumirea <i>Ministerul Mediului și al Schimbărilor Climatice</i> în cea corectă și să precizați faptul că Ministerul Energiei este coautor al PNIESC.</p>	<p>A fost actualizat conform cerinței.</p>
<p>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură</p>	
<p>La pagina 152, Amplasarea parcurilor eoliene, de adăugat: Planurile de dezvoltări a unor parcuri eoliene offshore, indiferent de tipul acestora plutitoare sau fixe, se va analiza modul în care propunerea va permite și facilita accesul la pescuit în zonele identificate în PASM.</p>	<p>Informație preluată și introdusă la pag. 148</p>
<p>Autoritatea Competentă de Reglementare a Operațiunilor Petroliere Offshore la Marea Neagră</p>	

<p>1. Secțiunea din Studiul de evaluare adecvată privind identificarea și evaluarea impactului, nu este coerentă și nu corespunde cerințelor din Ghidul metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, din 18.02.2020.</p>	<p>Conținutul cadru din metodologie prevede la lit. A pct 2 localizarea geografică și administrativă, cu precizarea coordonatelor Stereo 70;. Precizăm că planul nu prevede localizarea geografică și nici coordonate stereo 70, pentru a putea identifica locații.</p> <p>Studiul de Evaluare Adecvată a fost realizat pentru un Plan, care nu conține proiecte cu o locație precisă. Planul nu propune proiecte concrete ci doar idei de proiecte ce urmează a se implementa ulterior. În aceste condiții, Evaluarea impactului pentru P.A.S.M., s-a realizat în raport cu acțiunile/măsurile care presupun lucrări de construcție, în funcție de posibilele zone de amplasare, la nivel macro, studiate pe baza hărților privind siturile Natura 2000 din zona de studiu.</p> <p>Studiul de EA a fost realizat conform Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, din 18.02.2020, respectându-se conținutul cadru din Metodologie.</p>
<p>2. Evaluarea impactului nu s-a realizat în funcție de vulnerabilitatea la modificări și față de obiectivele de conservare specifice fiecărei arii naturale protejate de interes comunitar posibil afectată de implementarea PASM. Nu au fost identificate toate tipurile de impact ale planului asupra speciilor marine periclitare de la litoralul românesc al Mării Negre, listate în Ordinul 488/2020.</p>	<p>Evaluarea impactului, a fost realizată ținându-se cont de Obiectivele Specifice de Conservare și Planul de Management pentru fiecare arie naturală protejată, fiind identificate toate tipurile de impact conform metodologiei și speciile marine posibil a fi periclitare. Lipsa locațiilor precise ale viitoarelor proiecte, precum și lipsa informațiilor privind procesele tehnologice, nu a permis o evaluare punctuală asupra habitatelor și speciilor existente pe amplasament, așa cum se face evaluarea pentru un proiect.</p> <p>În aceste condiții, evaluarea impactului a fost realizată în funcție de sensibilitatea și importanța receptorilor :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biodiversitate- Mamiferele marine; • Biodiversitate - Pești • Biodiversitate - Habitatele bentale; • Ariile protejate (siturile Natura 2000 din perimetrul PP); • Biodiversitate – restul componentelor • Mediul socio-economic • Condițiile abiotice de mediu; <p>Aceasta este o observație emisă în cadrul GL și care a fost preluată la acea dată. Prezentul studiu EA a identificat toate tipurile de impact ale planului asupra speciilor marine periclitare de la litoralul românesc al Mării Negre, listate în Ordinul 488/2020.</p>
<p>3. Evaluarea globală a impactului asupra mediului (pag 159) prin metoda Rojanschi nu este o metoda de analiză specifică evaluării adecvate ci evaluării impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.</p>	<p>Având în vedere necunoașterea locațiilor viitoarelor proiecte și faptul că există proiecte care ar putea fi implementate atât în zona terestră cât și în zona marină , am considerat</p>

	<p>că metoda Rojanschi este cea mai potrivită pentru o evaluare globală a impactului asupra mediului.</p>
<p>4. Utilizarea analizei multicriteriale pentru evaluarea semnificației impactului, doar pentru anumite grupe de receptori (pag 103-110), nu răspunde cerințelor procesului de evaluare adecvată. Chiar și așa, nici această analiză nu este completă întrucât este analizat doar impactul activităților de construire/dezafectare a facilităților din diverse domenii (energie regenerabilă, resurse minerale energetice, etc.) și al celor din faza de operare, doar pentru activitățile din domeniul petrolier offshore. Activitățile menționate în PASM și care nu se desfășoară pe faze, cum ar fi transporturile maritime și pescuitul, activități care pot avea impact semnificativ asupra siturilor Natura 2000, nu fac obiectul acestei analize. Mai mult, există numeroase necorelări între Tabelul 17-<i>Matrice de determinare a magnitudinii impactului</i> și Tabelele 19-25.</p>	<p>Conform cap. 20 identificarea și evaluarea impactului pentru P.A.S.M., s-a realizat în raport cu acțiunile/măsurile care presupun lucrări de construcție, în funcție de posibilele zone de amplasare, studiate pe baza hărților privind siturile Natura 2000 din zona de studiu. Informațiile privind prezența, efectivele, presiunile identificate la nivelul siturilor Natura 2000 din zona de studiu, au fost extrase exclusiv din Formularele Standard Natura 2000, Obiectivele Specifice de Conservare, Planurile de management, Rapoarte anuale privind starea mediului din zona marină . În vederea identificării potențialelor impacte negative, pag. 88 – 94, P.A.S.M. a fost astfel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Domenii, Obiective specifice Direcții de acțiune/ măsuri cu potențial impact negativ în faza de execuție/exploatare. 2. Domenii, Obiective specifice și Direcții de acțiune/măsuri, care nu implică intervenții care să afecteze negativ mediul și care vor conduce la crearea de impacte pozitive pe termen lung, pentru toate Obiectivele de Mediu Relevante. <p>În ce privește transporturile marine și pescuitul, am considerat că aceste activități sunt tradiționale, cu impact redus asupra mediului. Pentru aceste activități, Planul nu prevede o extindere a zonelor de pescuit ci doar dezvoltarea infrastructurii pescărești și identificarea locațiilor unde se preconizează amplasamentele punctelor de debarcare. Deasemeni Planul nu prevede modificări/schimbări ale rutelor de navigație. În aceste condiții, nu a fost necesară evaluarea impactului pentru aceste activități.</p> <p>Evaluarea impactului, a fost realizată în două faze, fără a lua măsuri de reducere și cu luarea măsurilor de reducere. Corelarea a fost realizată cu Tabelul 18 <i>Matrice de determinare a semnificației generale a impactului pag.100 - 108</i>. Dealtfel, evaluarea impactului asupra mediului, nu este o evaluare matematică cu rezultate precise, ci depinde în mare măsură de evaluator.</p>
<p>In ceea ce privește analiza impactului datorat activităților petroliere offshore, va rugăm să luați în considerare următoarele: Specific activităților din domeniul extracției de resurse minerale energetice offshore sunt activitățile de prospecțiune/explorare, anterior fazei de construcție. Aceste activități, prin specificul lor, sunt activități cu potențial impact semnificativ asupra mediului fiind vorba în special, despre prospectarea seismică.</p>	<p>Prin PASM nu sunt propuse noi locații pentru activități offshore - pentru exploatarea resurselor minerale Analiza impactului va fi realizată prin analize specifice în cadrul RIM și EA. O analiză în detaliu la nivel de proiect, susceptibil a avea un impact semnificativ asupra siturilor Natura 2000, va putea fi realizată atunci când un proiect va atinge maturitatea necesară evaluării prin prezentarea activităților/acțiunilor, locației și a suprafeței propuse pentru implementare</p>

<p>Astfel, considerăm necesară luarea în considerare și a acestei faze, în procesul de analiză a impactului activităților petroliere offshore asupra siturilor Natura 2000.</p> <p>Ținând cont de faptul că săparea unei sonde, fie ea de prospecțiune, de explorare sau de producție este considerată activitate de construcție, impactul reprezentat de <i>Perturbari datorate eliberării de contaminanți în cazul poluarilor accidentale</i> are o altă magnitudine în cazul în care activitățile de construire se realizează prin intermediul platformelor de foraj față de celelalte activități de construire pe mare, realizate cu nave tehnice offshore.</p>	
<p>De asemenea, considerăm oportună analiza impactului reprezentat de <i>Perturbari datorate eliberării de contaminanți (hidrocarburi și alte substanțe chimice)</i>, pentru faza de operare a instalațiilor petroliere offshore.</p> <p>Motivul este faptul că, pentru faza de operare a instalațiilor petroliere offshore, pot exista diverse soluții tehnologice privind managementul apelor de producție. Apele de producție conțin contaminanți atât naturali (hidrocarburi, metale grele, elemente cu radioactivitate naturală, etc) din cadrul rezervorului cât și substanțe chimice utilizate în procesul de producție, cum ar fi inhibitori de coroziune, produse biocide, etc.</p>	<p>O analiză în detaliu la nivel de proiect, susceptibil a avea un impact semnificativ asupra siturilor Natura 2000, va putea fi realizată atunci când un proiect va atinge maturitatea necesară evaluării prin prezentarea activităților/acțiunilor, locației și a suprafeței propuse pentru implementare</p>
<p>În baza celor expuse mai sus considerăm necesară adaugarea în PASM ,în cuprinsul capitolului nr.8 - <i>Propuneri privind utilizarea spațiului maritim și măsuri identificate pentru implementarea planului</i> , a unei noi direcții de acțiune (3.3), astfel:</p> <p>Tabelul - OBIECTIVE SPECIFICE DOMENIULUI: EXTRACTIA DE RESURSE MINERALE (pag.95)</p> <p>Obiectiv specific nr.3 -Limitarea impactului negativ asupra mediului al sectorului petrolier offshore</p> <p>Directie de actiune/Masuri – 3.3 Limitarea introducerii de contaminanți în mediul marin prin utilizarea tehnologiilor performante în ceea ce privește managementul apelor de producție, conform Celor mai bune tehnici disponibile (BAT).</p>	<p>Obiectivele specifice și direcțiile de acțiune ale PASM au fost stabilite de către autoritățile competente în cadrul Comitetului de Amenajare a Spațiului Maritim și transmise MDLPA pentru a fi incluse în Plan.</p>
<p>5. Referitor la pct.3 - Informații privind anumiți indicatori cheie cuantificabili (pag.143)</p>	<p>În lipsa unui proiect privind locația precisă, nu se poate realiza o analiză a semnificației impactului a activităților descrise în PASM, asupra fiecărui tip de habitat și specie din cadrul situțiilor NATURA 2000 aflate în zona de analiză a planului. Planul nu prevede locații pentru nicio activitate ci doar idei de proiecte.</p>

Acești indicatori trebuiau folosiți în analiza semnificației impactului activităților descrise în PASM, asupra fiecărui tip de habitat și specie din cadrul siturilor NATURA 2000 aflate în zona de analiză a planului, după cum prevede Ghidul metodologic privind evaluarea adecvată, menționat mai sus.

Mai mult, analiza realizată la subpct.3.1- Procentul din suprafața habitatului care va fi pierdută, în care sunt vizate doar activitățile petroliere offshore, este eronată. În primul rând, nu se face referire la nici un habitat, ci la un sit, iar considerentele în ceea ce privește construcția și funcționarea instalațiilor petroliere offshore sunt în mare parte eronate.

În aceste condiții, impactul asupra habitatelor de importanță comunitară, a fost realizat asupra tuturor habitatelor din zona marină și nu doar asupra unui habitat în care ar trebui să se implementeze un proiect. Pag. 107.

În lipsa unui proiect concret, care să conțină localizare precisă și informații tehnice, (referitor la funcționarea instalațiilor petroliere offshore sunt în mare parte eronate), pentru tipurile de operațiuni care vor fi dezvoltate în viitor și care contribuie la îndeplinirea obiectivelor planului, amplasamentele precise, vor fi cunoscute atunci când acel proiect va atinge maturitatea necesară, astfel încât să dispună de studii tehnice care să prevadă amplasamentul/locația precisă și vor fi supuse EIA și EA.

În această fază, nu există proiecte, nu cunoaștem amplasamentele și nu putem aprecia procentul din suprafața habitatului posibil a fi pierdută.

Analiza a fost realizată la nivel de sit, alegându-se situl cu cea mai mică suprafață, respectiv situl **ROSCI0293 Costinesti - 23 August**, care are o suprafață de 4.877,61 ha, **habitat cu cea mai mică suprafață (pag.140 din EA).**

A se vedea comentariul ANANP care susține afirmațiile făcute anterior:

„La pag.18 se afirma “În prezent, nu se cunosc locațiile precise, ci doar zonele la nivel macro, unde ar putea fi implementate obiectivele cu acțiunile propuse prin P.A.S.M. pentru Dom. 1, 2, 3, 5, 6 și nici nu putem estima suprafețele de teren de pe teritoriul ariilor protejate, ce ar putea fi afectate în urma implementării acțiunilor propuse. Aceste informații vor putea fi disponibile la un nivel adecvat de detaliere în momentul în care pentru proiectele propuse vor fi realizate studii de fezabilitate și proiecte tehnice detaliate.”

Tinând cont de această afirmație, nu se poate estima un impact concret asupra ariilor naturale protejate marine aflate în administrația ANANP ST Constanta, în această fază;

În ceea ce privește construcția și funcționarea instalațiilor petroliere offshore, considerația dumneavoastră că sunt în mare parte eronate, **se datorează lipsei unui proiect** în care să se descrie toate activitățile atât din faza de construire, funcționare și dezafectare.

Informațiile prezentate privind construcția și exploatarea au fost preluate de pe siteul ANPM

<http://www.anpm.ro/documents/18093/39875202/RIM+Explorare+Sonda+Trinity+1X+LUKOIL.pdf/d68e06a1-1d86-477a-bcda-904248611376> pag. 140.

Administrația Națională Apele Române	
<p>Atât în proiectul Planului de amenajare a spațiului maritim, cât și în raportul de mediu și studiul evaluare adecvată se utilizează termenul de „<i>zonă maritimă</i>”. Acesta nu este definit în legislația specifică la care se face trimitere (ex. Legea nr. 17 din 7 august 1990 *republicată* privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României).</p> <p>Se asimilează termenul cu sectorul românesc al Mării Negre, respectiv zona de interes pentru Planul de amenajare a spațiului maritim? Termenul de ”Zona Maritimă” este folosit doar în contextul obiectivului specific ”Reducerea poluării în zona maritimă a României”.</p> <p>Vă rugăm să precizați / clarificați în documente.</p>	Au fost făcute înlocuirile cerute în ambele documente RM și EA
Agencia Națională pentru Aarii Naturale Protejate Serviciul Teritorial Constanța	
<p>Observatiile fac referire la ariile protejate din spatiul maritim aferent Judetului Constanta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ROSCI0197 Plaja submersă Eforie Nord - Eforie Sud; - ROSCI0273 Zona maritimă de la Capul Tuzla; - ROSCI0281 Cap Aurora; - ROSCI0293 Costinești - 23 August; - ROSCI0311 Canionul Viteaz; - ROSCI0094 Izvoarele sulfuroase submaritime de la Mangalia - ROSCI0269 Vama Veche - 2 Mai - ROSPA0076 Marea Neagră - ROSPA0066 Limanu – Herghelia - ROSPA0061 Lacul Techirghiol - ROSPA0057 Lacul Siutghiol - ROSPA0060 Lacurile Tașaul – Corbu - ROSCI0413 Lobul Sudic al Câmpului de de Phyllophora a lui Zernov 	Informația este corectă și se regăsește în EA la pag. 21
<p>La pag.18 se afirma “<i>În prezent, nu se cunosc locatiile precise, ci doar zonele la nivel macro, unde ar putea fi implementate obiectivele cu atiunile propuse prin P.A.S.M. pentru Dom. 1, 2, 3, 5, 6 si nici nu putem estima suprafetele de teren de pe teritoriul ariilor protejate, ce ar putea fi afectate în urma implementării</i></p>	Informație corectă. Nu necesită preluare.

<p>ac.iunilor propuse. Aceste informatii vor putea fi disponibile la un nivel adecvat de detalieri în momentul în care pentru proiectele propuse vor fi realizate studii de fezabilitate și proiecte tehnice detaliate.”Tinand cont de aceasta afirmatie, nu se poate estima un impact concret asupra ariilor naturale protejate marine aflate in administratia ANANP ST Constanta, in aceasta faza;</p>	
<p>Elaboratorul afirma La pag.19 ca “Din punct de vedere al impactului asupra rețelei Natura 2000, considerăm că este necesar ca pentru oricare activități suplimentare ce derivă din implementarea obiectivelor si actiunile propuse, să fie riguros analizată oportunitatea amplasării în ariile protejate sau în imediata vecinătate a ariilor naturale protejate de interes comunitar”.</p>	<p>Informație corectă. Nu necesită preluare.</p>
<p>Conform Tabelului nr.2 “Domenii, Obiective specifice actiuni/măsuri cu potential impact negativ asupra mediului” proiectele cuprinse in domeniile de la punctele 1, 2, 3, 4, 5 si 6, pot avea impact semnificativ asupra ariilor naturale protejate, deci este exclusa implementarea acestora in interiorul/vecinatatea acestor arii protejate, cu exceptia proiectelor vizate de Art.28, literele, (7), (8) si (9) din Ordonanța de urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice;</p>	<p>Informație corectă. Nu necesită preluare.</p>
<p>La pag.136, „zgomotul”este analizat eronat ca „factor de mediu”.Este necesara corectarea acestei erori, „zgomotul” reprezinta o sursa de impact;</p>	<p>Facem precizarea că zgomotul nu este tratat ca un factor de mediu ci o sursă de impact. A se vedea cap. e) pct 6 Zgomot, pag.132</p>
<p>Referitor la sursele de impact ce pot afecta semnificativ ariile protejate marine, s-au luat in calcul doar „zgomotul si vibratiile” si „deversarea accidentala de poluanti, hidrocarburi”.</p> <p>Este necesara evaluarea impactului avandu-se in vedere si alti factori de impact:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cresterea turbiditatii, deversarea noroiului de foraj(in cazul proiectelor de explorare petrol si gaze), sursele de lumina folosite pe timpul noptii (platforme petroliere), eventuale deseuri rezultate si abandonate pe fundul mării (rezultate din activitatile de explorare/exploatare petrol si gaze), etc. 	<p>Recomandare nepreluată deoarece Planul nu prevede proiecte și nici descrierea completă a activităților de foraj.</p> <p>În ce privește creșterea turbidității, deversarea noroiului de foraj (in cazul proiectelor de explorare petrol si gaze), sursele de lumina folosite pe timpul noptii (platforme petroliere), eventuale deseuri rezultate si abandonate pe fundul mării (rezultate din activitatile de explorare/exploatare petrol si gaze), etc facem precizarea că nu deținem astfel de informații, deoarece nu există un proiect cu descrierea activităților din faza de construire și exploatare.</p>
<p>Referitor la Capitolul 9.1. Evaluarea impactului potential al implementării PP este necesara refacerea Tabelelor 19-24, deoarece nu sunt evaluate corect tipurile de impact asupra componentelor biodiversitatii din ariile protejate marine.</p> <p>Exemplu:impacturile determinat de zgomot, deversarea de poluanti in mediul marin, asupra mamiferelor sunt evaluate in diferite etape de implementare a proiectelor ca „nesemnificative”, sau „reduce”. Tabelele se vor completa si cu ceilalti factori de impact, asa cum am specificat in paragraful de mai sus;</p>	<p>A fost analizat fiecare tip de impact, inclusiv deversarea de poluanți în mediul marin. Motivul pentru care impacturile au fost considerate nesemnificative sau reduse, se datorează cantităților relativ mici de substanțe contaminate, în raport cu gradul ridicat de diluție din mediul marin dar și a vitezei mici de propagare. S-a considerat că speciile din zona unde vor avea loc eventualele deversări în cantități mici, datorită mobilității ridicate, pot evita aceste zone. Pentru o cantitate mică de contaminați, au fost propuse/există planuri de intervenție, impactul a fost considerat</p>

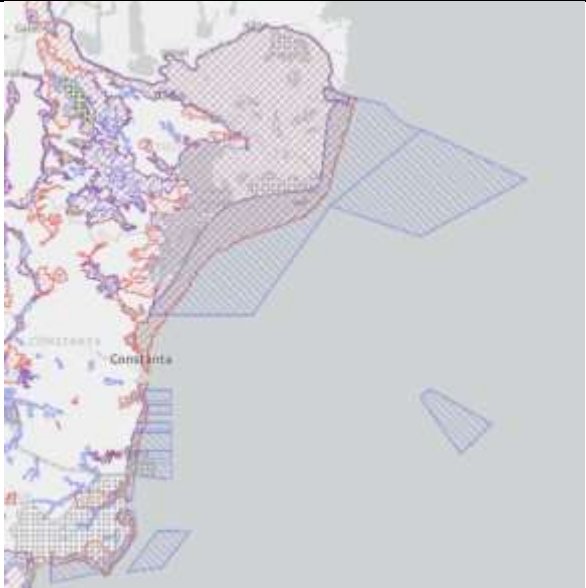
	<p>nesemnificativ sau redus, în timp ce pentru o eliberare de hidrocarburi în cazul accidentelor majore, impactul a fost considerat major sau mare.</p> <p>Deasemeni, am ținut cont de faptul că platformele de extracție și turbinele eoliene fixe, nu se vor amplasa în zone protejate (SPA sau SCI) unde există o abundență ridicată a biodiversității.</p> <p>Atâta timp cât aceste proiecte se vor implementa peste izobata de -40, unde nu mai există habitate protejate iar distribuția speciilor de mamifere și pești este redusă, am considerat că impactul asupra biodiversității va fi nesemnificativ și redus.</p>
<p>Consideram ca evaluarea stării de conservare a ariilor protejate trebuie să se realizeze ținând cont de proiectul „REDUCEREA EROZIUNII COSTIERE FAZA II (2014-2020)”- Perimetre: 2 Mai, Mangalia (Saturn, Balta Mangalia, Venus, Cap Aurora, Jupiter, Neptun, Olimp), Costinesti, Eforie Sud, Eforie Centru, Agigea, Port Tomis Constanta Port, Mamaia Centru, Mamaia Nord, Stavilar Edighiol, Stavilar Periboina”, care se afla in curs de realizare.</p>	<p>Recomandarea nu poate fi preluată deoarece proiectul „REDUCEREA EROZIUNII COSTIERE FAZA II (2014-2020)”, este în faza de execuție și nu deținem informații tehnice, sau stadiul în care se află acest proiect.</p> <p>La cap. Descrierea impactului Protecția și reconstituirea plajelor, urmare a eroziunii, se face referire la acest proiect astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Impactul generat va produce un deranj al avifaunei și a speciilor acvatice, dar și asupra bentosului prin preluarea unor cantități de nisip, din zone în care există habitate protejate. Considerăm că urmare a creșterii suprafeței plajelor, precum și consolidarea acestora, din zona litorală, impactul va fi unul negativ în faza de construcție și pozitiv, nul ca intensitate în faza de finalizare. Ca măsuri sunt prevăzute - Nisipul folosit pentru reconstrucția plajelor, va fi furnizat numai de către furnizori autorizați, din sursă terestră, nefiind permisă utilizarea nisipului de pe fundul mării. - Nisipul folosit pentru innisiparea plajelor va fi verificat periodic pentru a se asigura ca este de o calitate corespunzătoare și nu va induce o poluare a sedimentelor marine .
<p>În ariile protejate marine nu pot fi implementate acțiuni cu impact semnificativ, deoarece habitatele marine sunt mult mai vulnerabile față de cele terestre. În plus, proiectul actual de combatere a eroziunii costiere deja reprezintă o presiune asupra ecosistemelor marine. Acestea au nevoie de timp pentru a se stabili. Limitele ariilor protejate marine s-au schimbat în urma acestui proiect de innisipare.</p> <p>Amplasarea eolienele între SCI-uri ar trebuie exclusă, mai ales că pe toată lungimea de la Vama Veche la granița cu Ucraina avem SPA Marea Neagră, iar eolienele exercită impact asupra păsărilor. Amplasarea de eoliene fixe între SCI-uri ar putea afecta și SCI-urile învecinate, care sunt deja afectate de innisipare.</p>	<p>Nu deținem informații privind limitele ariilor protejate marine care s-au modificat ca urmare a proiectului mai sus menționat. Considerăm că în urma finalizării proiectului va trebui redesenate și măsurate suprafețele ariilor naturale afectate de acest proiect.</p> <p>În ce privește amplasarea eolienele între SCI-uri , nu a fost inclusă în EA sau RM. A fost o discuție în cadrul dezbaterii publice, o încercare de mediere și a găsi o soluție pentru amplasarea eolienele fixe cât mai aproape de tarm, după limita de demarcație a sitului ROSPA0076 Marea Neagră, soluție neagreată nici de Ministerul Agriculturii.</p>
<p>La începutul studiului sunt trecute niște arii protejate despre care nu se mai vorbește ulterior (ex. Lacul Techirghiol, Lacul Siutghil, mlaștina Herghelia)</p>	<p>Aceste arii protejate nu au fost analizate deoarece nu se intersectează cu propunerile planului.</p>

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor Direcția Generală Biodiversitate	
<p>Observații de ordin general:</p> <p>Din analiza studiului de evaluare adecvată, precum și din discuțiile anterioare avute cu consultantul, în cadrul cărora s-a cerut refacerea studiului, analize și măsuri concrete, considerăm că acesta nu corespunde cerințelor de calitate care să permită autorității de mediu luarea unei decizii cu privire la acesta. Informația prezentată este în continuare făcută la un nivel general, nespecific zonei analizate și siturilor Natura 2000.</p>	<p>Studiile EA și RM au fost actualizate în urma observațiilor de la MMAP (a se vedea ultima variantă iulie 2023, înainte de lansarea consultării publice)</p>
<p>Evaluarea impactului este analizată la modul general, inclusiv prin interpretarea proprie a unor secțiuni Ghidul metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin OM 19/2010.</p>	<p>PASM are un caracter general, director, document ce urmărește corelarea/coabitarea diferitelor activități din Marea Neagră. Prin PASM nu se pot analiza/propune detalii privind modul de desfășurare a diferitelor activități.</p>
<p>Nu se regăsește o analiză clară, însoțită de o cartare a zonelor potențial afectate de activități noi și/sau activități existente propuse spre extindere prin dezvoltarea unor proiecte noi.</p>	<p>Nu poate fi realizată o cartare a zonelor potențial afectate în condițiile în care în PASM nu sunt stabilite extinderi ale activităților existente iar pentru eoliene nu au fost indicate de către Ministerul Energiei potențiale zone de amplasare.</p>
<p>Calitatea studiului nu este una corespunzătoare, iar în lipsa unor concluzii specifice în raport cu activitățile permise în situri și lipsa informațiilor privind zonele excluse de la anumite tipuri de proiecte, luarea celei mai bune decizii este îngreunată.</p>	<p>A se vedea cap. CONCLUZII în care se precizează că: În cadrul prezentului studiu evaluate implicațiile privind protecția mediului ce decurg în urma implementării obiectivelor de investiții, în funcție de acțiunile/măsurile prevăzute ca intervenții, care ar putea afecta siturile Natura 2000. Dealtfel Planul nu propune perimetre noi și nu sunt propuse utilizări noi.</p>
<p>În mod individual, vă transmitem o serie de observații punctuale, fără ca acestea să reprezinte o analiză completă asupra studiului. Totodată considerăm că abordarea optimă o reprezintă refacerea în totalitate a studiului de evaluare adecvată, astfel încât să prezinte toate informațiile relevante, precum și recomandări și concluzii care pot conduce la posibilitatea luării unei decizii cu privire la această evaluare.</p> <p>Aspecte punctuale:</p> <p>În secțiunea a. Informații privind PP supus aprobării, punctul ”1. Informații privind PP: denumirea, descrierea, obiectivele acestuia, informații privind producția care se va realiza, informații despre materiile prime, substanțele sau</p>	

<p>preparatele chimice utilizate”, în Tabelul 1 nu este clară cronologia prezentată, respectiv dacă sunt prezentate toate obiectivele specifice și direcțiile de acțiune/măsuri sau este doar o selecție a acestora, ținând cont și de numerotarea acestor direcții de acțiune/măsuri.</p>	<p>În tabelul 1 sunt prezentate Domeniile, Obiectivele specifice și Direcții de acțiune/măsuri, pe baza cărora a fost realizată EA. Nu este doar o selecție ci întreg planul.</p>
<p>La secțiunea a), punctul 3 pg. 17 se precizează că ”Planul de amenajare a spațiului maritim, în această fază, nu prevede modificări fizice generate de acțiunile P.A.S.M., acestea fiind doar propuneri...” nu ia în considerare tocmai scopul PASM, acela de a crea bază pentru proiecte. Prin urmare o evaluare necorespunzătoare la acest nivel poate conduce la evaluări necorespunzătoare la nivelul proiectelor care urmează să se deruleze ca urmare a implementării acestui plan.</p>	<p>Acesta este un plan nu un proiect și nu prezintă resursele specifice unui proiect. În această etapă de desfășurare a P.A.S.M., nu pot fi estimate toate resursele naturale necesare proiectelor care vor fi realizate, și nici cantitățile acestora. În cadrul procedurilor de mediu (EIM și EA) la nivel de proiect, vor fi detaliate informații privind tipul resurselor naturale care vor fi utilizate, precum și cantitățile necesare, întrucât acestea pot varia semnificativ de la un tip de proiect la altul.</p>
<p>La secțiunea a), punctul 4, pg. 17-18 trebuie să se precizeze, cu caracter general, și pe baza situației prezente ce resurse specifice poate pot sta la baza implementării proiectului. Simpla trimitere la faza de implementare a proiectelor nu este concludentă.</p>	<p>În lipsa locațiilor precise, nu se poate realiza o analiză analiză în raport cu specificul fiecărui tip de habitat și specie de interes comunitar, deoarece nu se cunoaște care habitate și specii de interes comunitar interferează cu acțiunile/măsurile propuse prin plan. În prezent, nu se cunosc locațiile precise, ci doar zonele la nivel macro, unde ar putea fi implementate obiectivele cu acțiunile propuse prin P.A.S.M. pentru Dom. 1, 2, 3, 5, 6 și nici nu putem estima suprafețele de teren de pe teritoriul ariilor protejate, ce ar putea fi afectate în urma implementării acțiunilor propuse. Aceste informații vor putea fi disponibile la un nivel adecvat de detalieri în momentul în care pentru proiectele propuse vor fi realizate studii de fezabilitate și proiecte tehnice detaliate</p>
<p>La secțiunea a), punctul 5, pg. 18 trebuie realizată o analiză în raport cu specificul fiecărui tip de habitat și specie de interes comunitar, ținând cont că cele enumerate interferează direct sau indirect cu speciile și habitatele de interes comunitar. La secțiunea a), punctul 6, pg. 18 trebuie realizată o analiză în raport cu specificul fiecărui domeniu/tip de activitate acestea având caracteristici specifice privind emisiile de deșeuri etc. La secțiunea a), punctul 7, pg. 18, analiza nu trebuie să fie făcută în raport cu localizarea exactă a viitoarelor proiecte, ci trebuie identificate potențialele interferențe între viitoarele proiecte și utilizare terenului, în special în ceea ce privește posibilul impact pe care anumite tipuri de proiecte îl poate avea asupra siturilor Natura 2000</p>	<p>P.A.S.M. nu este o documentație de investiții și în consecință, la momentul actual, nu se poate face o estimare a emisiilor în corpurile de apă, atmosferă sau sol. Materializarea propunerilor P.A.S.M., se va concretiza prin proiecte pentru realizarea obiectivelor propuse, care vor determina apariția emisiilor în atmosferă și deșeuri, atât în faza de construcție cât și în faza de exploatare.</p> <p>Acest aspect a fost clarificat în tabelul Tabel 6 – Delimitarea zonelor de interes la pag. 150 – 153 și figura 20 Zone care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări</p>

<p>La secțiunea a), punctul 8, pg. 19 analiza trebuie realizată în raport cu potențialele servicii suplimentare solicitate de implementarea PP.</p>	<p>Ținând cont de gradul redus de detaliere al obiectivelor care sunt incluse în P.A.S.M., în acest moment este dificilă estimarea în totalitate a serviciilor suplimentare solicitate de implementarea proiectelor.</p> <p>Din punct de vedere al impactului asupra rețelei Natura 2000, considerăm că este necesar ca pentru oricare activități suplimentare ce derivă din implementarea obiectivelor și acțiunile propuse, să fie riguros analizată oportunitatea amplasării în ariile protejate sau în imediata vecinătate a ariilor naturale protejate de interes comunitar.</p>
<p>La secțiunea a), punctele 10 și 12 sunt prezentate informații redundante, respectiv care se repetă.</p>	<p>Nu se repetă ci se scot în evidență Domeniile de dezvoltare pe care le include Planul de amenajare al spațiului marin și se prezintă Activitățile generate de P.A.S.M. cu potențial impact asupra mediului.</p>
<p>La secțiunea b) Ariile protejate/siturile Natura 2000 marine sunt analizate în mod superficial, necunoscând-se faptul că unele situri au fost desemnate ca SAC-uri, iar la unele situri nu se cunoaște denumirea acestora.</p>	<p>A se vedea pag 21 din EA completat ultima versiune pusă în dezbateri publică. EA, nu induce erori, ci prezintă situația așa cum este prezentată în Formularele standard, Planurile de Management și Obiectivele Specifice de Conservare.</p>
<p>În plus, informațiile prezentate nu sunt corecte, inducând în mod deliberat erori și implicit analize necorespunzătoare. Astfel, la pg. 23 se precizează că "La definitivarea locațiilor precise ale tuturor componentelor din fiecare proiect, se vor realiza vizite pe amplasament (acolo unde este cazul), se vor identifica habitatele și speciile de interes comunitar și se va studia detaliat impactul realizării proiectelor asupra acestora, excluzând zonele no go areas: ..." inducând concluzia eronată că zonele no go areas sunt pentru arii protejate în raport cu activitățile enumerate, deși stabilirea de no go areas trebuie făcută pentru orice tipuri de activități/proiecte în raport cu ariile protejate.</p>	<p>A se vedea ultima versiune a EA , cap. Soluții alternative.</p> <p>PASM cuprinde zone care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări zone stabilite din perspectiva imposibilității coabitării cu o activitate deja existentă</p> <p>Zonele no go areas la care se face referire, nu sunt doar pentru ariile protejate ci și pentru alte activități incompatibile cu acțiunile propuse :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suprafața sitului ROSPA0076 Marea Neagră și rutele de migrare ale păsărilor, în special pentru traseul Sarmatic - Zonele utilizate pentru exerciții militare - Zonele în care există depozite de muniții - Zonele în care există patrimoniu cultural subacvatic - Zonele utilizate pentru infrastructură inginerescă - Zonele utilizate pentru rutele de transport comercial și feribot - Zonele din rada porturilor <p>În ce privește zonele de utilizare pentru amenajarea spațiului marin , acestea au fost grupate în zone de interes, zone care necesită atenție deosebită în procedura de</p>

	<p>analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări și zone care ar putea fi afectate și motivații, conform tabelului următor:</p> <p>Tabel 7 – Delimitarea zonelor de interes de la pag. 150.</p> <p>Nu se mai folosește termenul no go areas, acest termen a fost înlocuit cu zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări.</p>
<p>Tabelul de la pg. 24 nu prezintă toate siturile Natura 2000 marine și nici sursa din care este preluată suprafața.</p>	<p>A se vedea pag. 21 din ultima variantă EA.</p> <p>Pentru identificarea siturilor Natura 2000 potențial afectate de implementarea planului, au fost luate în considerare următoarele date:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Obiectivele și acțiunile propuse, pentru care există planșe (puse la dispoziție de către beneficiar) – Baza de date existentă pe site-ul Agenției Europene de Mediu (Protected sites (EUNIS) (europa.eu) cu privire la SCI-urile și SPA-urile desemnate la nivel național și elementele protejate în cadrul acestora; – Limitele siturilor Natura 2000 Network Viewer, disponibile pe site-ul https://natura2000.eea.europa.eu/expertviewer/# European Environment AgencyDISCLAIMER and note 2021 – Proiecte de infrastructură Master Planul General de Transport https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4e84b8ff37de48c6a001c0bae9974693

	 <p data-bbox="1272 799 1921 858"><i>Rețeaua de situri marine Natura 2000 din România (harta generată pe https://natura2000.eea.europa.eu/expertviewer/#)</i></p>
<p data-bbox="203 898 1144 1062">Tabelul nr. 5 nu analizează toate siturile Natura 2000 marine și nici nu evidențiază corespunzător categoria acestora. La tabelul cu SPA-uri, nu înțelegem relevanța tipurilor de habitate, respectiv dacă s-a făcut o analiză/cartare la nivel de SPA, ceea ce implică o analiză detaliată, ținând cont că situl a fost desemnat pentru specii de păsări.</p>	<p data-bbox="1167 922 2078 1018">Tabelul 5 nu analizează situri Natura 2000 ci prezintă Specii și habitate de importanță comunitară – ROSCI și Specii și habitate de importanță avifaunistică ROSPA, care se găsesc în sit.</p> <p data-bbox="1167 1034 2078 1166"><i>Nu înțelegem următoarea frază: La tabelul cu SPA-uri, nu înțelegem relevanța tipurilor de habitate, respectiv dacă s-a făcut o analiză/cartare la nivel de SPA, ceea ce implică o analiză detaliată, ținând cont că situl a fost desemnat pentru specii de păsări.</i></p> <p data-bbox="1167 1174 2078 1302">Am arătat mai sus că nu se poate realiza o cartare și nici o analiză detaliată a sitului. Simplul fapt că situl a fost desemnat pentru specii de păsări, exclude din start amplasarea eolienerelor pe suprafața acestora, afirmație susținută și în Planul de management.</p>
<p data-bbox="203 1310 1144 1370">La descrierea tipurilor de habitate din zona marină, începând cu pg. 28 descrierea de ordin general, respectiv preluarea din manualul de interpretare a habitatelor</p>	<p data-bbox="1167 1310 2078 1370">Descrierea tipurilor de habitate. Descrierea tipurilor de habitate, a fost preluată din OSC.</p>

<p>este irelevantă pentru prezenta evaluare adecvată. În schimb, nu este prezentată o cartare a tipurilor de habitate marine, deși aceasta este disponibilă parțial. La habitatul 1170 Recifi pg. 32 se analizează doar un subtip al acestuia.</p>	<p>Informațiile primite de la ANANP, nu conțin o cartare a tipurilor de habitate marine nici măcar parțială. Dealtfel, o cartare parțială a habitatelor nu ajută cu nimic în această fază a planului, aceasta va fi necesară în faza de proiectare pentru stabilirea amplasamentelor viitoarelor proiecte.</p>
<p>De asemenea, analiza pentru specii prezintă informații de ordin general irelevante pentru cerințele prezentei evaluări. Totodată, la speciile de mamifere Directiva Habitate nu face referire la subspecii, acest aspect necesitând mai multe clarificări.</p>	<p>Analiza pentru specii și distribuția acestora, este relevantă pentru acțiunile/măsurile propuse de plan.</p>
<p>Prezentarea speciilor de păsări este confuză, atât din punct de vedere al clasificării, cât și al enumerării (pg. 36). Aspectele de migrație a păsărilor este abordată la nivel general, nefiind realizată o analiză specifică la nivelul situației concrete a sectorului românesc al Mării Negre, respectiv la nivelul ROSPA0076 Marea Neagă.</p>	<p>Este doar o simplă enumerare, care nu poate fi confuză.</p> <p>În ce privește aspectele de migrație, se prezintă traseele de migrațiune cu scopul de a nu periclita păsările ca urmare a amplasării eolienele pe culoarul de migrație. Prin plan se propune identificarea perimetrelor cu potențial pentru exploatarea resurselor regenerabile offshore (parcuri eoliene) și stabilirea condițiilor de amplasare.</p> <p>Simplul fapt că pe suprafața sitului ROSPA0076 Marea Neagă există un culoar de migrație, nu necesită o analiză specifică.</p> <p>În stabilirea amplasamentelor, se va ține cont de rutele de migrare ale păsărilor, mai sus prezentate, în special de coridorul Sarmatic toamna, care traversează situl Marea Neagră ROSPA0076 de la Nord la Sud, dar și de distribuția/aglomerațiilor speciilor de păsări din zona marină .</p>
<p>Abordarea de la punctul 2 și punctul 3 este similară, practic la punctul 3 este preluată aceeași informație și prezentată puțin diferit. De asemenea, prezentarea biologiei speciei nu e relevantă pentru studiul curent.</p>	<p>Nu se prezintă “biologia” ci ecologia speciilor așa cum este cerut de pct 3 Descrierea funcțiilor ecologice, statutul și măsuri de conservare ale speciilor și habitatelor de interes comunitar afectate (suprafața, locația, speciile caracteristice) și a relației acestora cu ariile naturale protejate de interes comunitar și distribuția acestora.</p> <p>Prezentarea ecologiei speciilor este deosebit de importantă, aceasta ajutându-ne să înțelegem comportamentul, modul de hrănire și zonele de reproducere, atunci când se intenționează implementarea unor proiecte.</p>
<p>Pentru evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar se precizează la punctul 4 (pg. 50) că s-au luat în considerare formulele standard, planurile de management etc, fără să fie analizate toate siturile, respectiv versiunea formularelor standard.</p>	<p>Versiunea la care faceți observații, nu este cea pusă în dezbatere publică. A se vedea pag. 48 - 49</p>

	<p>Nu este necesar a se analiza toate siturile, deoarece au fost prezentate siturile posibil a se intersecta cu acțiunile PASM, prezentate la pct 7, pag. 52, iar analiza a fost făcută doar pentru aceste situri.</p> <p><i>Pentru identificarea ariilor protejate, posibil a fi afectate de implementarea propunerilor din plan, au fost selectate acele proiecte care presupun lucrări de construcție/modernizare și dezvoltare a unor activități cu potențial impact asupra mediului în ariile protejate.</i></p> <p>Tabel 8 – <i>Posibile proiecte care se vor intersecta cu situri Natura 2000, sau aflate în imediata apropiere pag. 91 – 92</i></p> <p>Obiectivele și Acțiunile/măsurile propuse prin plan, pot genera următoarele impacte cu potențial negativ asupra mediului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urbanizarea zonei costiere prin amplasarea construcțiilor foarte aproape de mare • dezvoltarea turismului necontrolat, ceea ce reprezintă o presiune asupra ecosistemului, conducând la pierderea habitatelor. • activități de exploatare a resurselor minerale neenergetice • infrastructura portuară utilizată pentru <ol style="list-style-type: none"> 7. aprovizionarea și mentenanța instalațiilor petroliere offshore 8. transferul hidrocarburilor extrase <p>producția de energie electrică din surse eoliene, precum și din alte surse regenerabile, acestea putând a fi implementate doar în zone ce întrunesc condiții optime pentru ambele tipuri de dezvoltări.</p>
<p>La punctul 5, pg. 53 nu se prezintă nicio analiză.</p>	<p>În cadrul cap. b 2, b 3. și b 4, au fost prezentate tipurile de habitat din zona marină și speciile care ar putea fi afectate de PP, pentru fiecare sit.</p> <p>Concluzia a celor mai sus prezentate este că, organismele terestre și marine care vor fi afectate de implementarea PP vor fi speciile de păsări, pești și mamifere marine , datorită zgomotului și vibrațiilor.</p> <p>O analiză în detaliu, pentru fiecare habitat și specii, se va realiza în cadrul studiilor de evaluare adecvată, la nivel de proiect, susceptibil a avea un impact semnificativ</p>

	asupra siturilor Natura 2000 și care va atinge maturitatea necesară evaluării prin prezentarea activităților/acțiunilor, locației și a suprafeței propuse pentru implementare. Pag. 50
La punctul 6. Pg. 53, se prezintă date de ordin general, irelevante pentru prezenta evaluare.	<p>Coridoarele ecologice, conform OUG nr. 57/ 2007, aprobată prin Legea nr. 49/ 2011, sunt zone naturale sau amenajate, care asigură cerințele de deplasare, reproducere și refugiu pentru speciile sălbatice terestre și acvatice și în care se aplică unele măsuri de protecție și conservare.</p> <p>Acestea facilitează fluxul sau circulația indivizilor, genelor și a proceselor ecologice (Chetkiewicz et al. 2006) între nucleeele principale și reprezintă o funcție esențială pentru asigurarea rezistenței și rezilienței pe termen lung a populațiilor speciilor de plante și animale.</p> <p>Acțiunile propuse prin P.A.S.M., nu prevăd modificări ale siturilor pe teritoriul cărora se vor implementa viitoarele proiecte și în consecință, nu se pune problema de modificare în structura siturilor respective, a pierderii sau a alterării unor suprafețe de habitate sau fragmentarea acestora, care să conducă la modificări structurale și funcționale, pe termen lung, sau ireversibil. Pag. 50</p>
La punctul 7 pg. 53-54 sunt prezentate obiectivele de conservare ale rețelei nu ale ariei protejate cum este cerința în titlul secțiunii.	Observația se adresează la o versiune anterioară, nu la cea publicată în procedura de dezbatere publică.
La analizele făcute la nivel de situri nu se precizează dacă suprafețele habitatelor sunt cele evaluate anterior extinderii sau după extinderea din 2016 a unor situri marine, caz în care suprafața este u a parțială. Analiza siturilor s-a făcut pe un set de date spațiale (limite) eronat (versiune 2011), deși consultantul i s-a indicat sursa exactă, care include și limitele siturilor desemnate ulterior anului 2011, respectiv o îmbunătățire a preciziei datelor spațiale	A se citi ultima varianta a EA. Suprafața siturilor a fost preluată de pe https://natura2000.eea.europa.eu/ cu informații din 2021.
În studiu se precizează că ”La definitivarea locațiilor precise ale tuturor componentelor din fiecare proiect, se vor realiza vizite pe amplasament, se vor identifica habitatele și speciile de interes comunitar și se va studia detaliat impactul realizării proiectelor asupra acestora”, fără să se specifice la nivel de strategie potențiale zone excluse de la anumite tipuri de proiecte (no go areas).	<p>Conform studiilor efectuate de I.N.C.D.M. Grigore Antipa, amplasarea turbinelor eoliene fixe, se va putea face începând de la izobata de -40 m spre larg, ținând cont de zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suprafața sitului ROSPA0076 Marea Neagră și rutele de migrare ale păsărilor, în special pentru traseul Sarmatic - Zonele utilizate pentru exerciții militare - Zonele în care există depozite de muniții

	<ul style="list-style-type: none"> - Zonele în care există patrimoniu cultural subacvatic - Zonele utilizate pentru infrastructură ingineriască - Zonele utilizate pentru rutele de transport comercial și feribot - Zonele din rada porturilor <p>Tabel 9 – Delimitarea zonelor de interes și planșa Figura 1 - Zone care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări pag. 152 – 155 <i>Având în vedere că nu sunt cunoscute amplasamentele concrete ale activităților planificate, toate proiectele de investiții, care ar putea fi susceptibile de un impact semnificativ asupra mediului, vor fi supuse evaluărilor specifice, Evaluarea Impactului asupra Mediului (EIM) și Evaluarea Adecvată (EA).</i></p>
<p>În secțiunea ”Descrierea funcțiilor ecologice, ...” se prezintă informații cu caracter general, nerelevante din punct de vedere al analizei precum și a relației acestora cu ariile naturale protejate de interes comunitar și distribuția acestora. Evaluare stării de conservare se raportează la ”formatul oficial de raportare”, deși pentru o parte din situri există o evaluare la nivel de sit precizată în planul de management.</p>	<p>Informațiile prezentate la acest capitol sunt deosebit de importante. Funcțiile ecologice se referă la relațiile dintre organisme și mediul lor de viață, alcătuit din ansamblul factorilor de mediu (abiotici și biotici), precum și structura, funcția și productivitatea sistemelor biologice supraindividuale (populații, biocenoze) și a sistemelor mixte (ecosisteme).</p> <p>Cap. 3 este în strânsă legătură cu cap 2, în care se prezintă Date despre prezența, localizarea, populația și ecologia speciilor și/sau habitatelor de interes comunitar prezente pe suprafața și în imediata vecinătate a PP, menționate în formularul standard al ariei naturale protejate de interes comunitar. Pe lângă o descriere a habitatelor, se face și o prezentare a speciilor care ar putea fi afectate de implementarea PP.</p> <p>Pentru fiecare specie, se prezintă imagini cu distribuția speciilor pag. 32 - 34. fig. 2-6.</p>
<p>La structura și dinamica populațiilor se fac doar aprecieri de ordin general, nu și la modul concret în care speciile și habitatele pot fi afectate de dezvoltarea unor proiecte specifice. În mod similar pentru ”Relațiile structurale și funcționale care creează și mențin integritatea ariei naturale protejate” și ”coridoare ecologice”, informația este una de ordin general și nu este corelată cu acțiunile prevăzute în Plan.</p>	<p>Lipsa proiectelor și a locațiilor, nu a permis aprecieri concrete în care speciile și habitatele pot fi afectate de dezvoltarea unor proiecte specifice.</p>
<p>Obiectivele de conservare a ariei naturale protejate fac referire la Strategie UE pentru 2020, deși există o nouă strategie în vigoare de peste 2 ani, precum și cadrul global privind biodiversitatea adoptat la COP 15 CBD.</p>	<p>Obiectivele de conservare a ariei naturale protejate, au fost primite de la ANANP.</p>

<p>Analiza obiectivelor de conservare, a impacturilor este strict pe baza informațiilor primite de la ANANP și nu se face și o analiză în raport cu obiectivele de conservare stabilite prin planurile de management.</p>	<p>Nu trebuie făcută o analiză a Obiectivelor de conservare ci de luarea în considerare a acestor obiective deja stabilite. Facem precizarea că termenul analiza nu este potrivit pentru toate aspectele din EA.</p>
<p>Link-urile indicate privind planurile de management nu corespund informațiilor reale, publicate în MO. Nu avem cunoștință de existența domeniului web www.mmediu.gov.ro/, în condițiile în care toate planurile de management sunt publicate în MO (consultantului i s-a indicat nr. fiecărui MO în parte), fie pe site-ul ANANP.</p>	<p>Considerăm că observațiile EA, au fost făcute pe prima versiune care nu conținea această informație.</p> <p>În ultima versiune a EA informația se găsește la pag 55 – 84, siturile publicate în MO, pentru care am primit informația și care au Plan de management:</p>
<p>În secțiunea b) punctul 17” Descrierea stării actuale de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar, inclusiv evoluții/schimbări care se pot produce în viitor” se precizează că sursa care a stat la baza evaluării sunt planurile de management, deși sunt situri nu au planuri de management. De asemenea, nu se face o analiză a stării de conservare la nivel de sit, fără a se face o analiză și în raport cu starea de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar la nivel de regiune biogeografică, deși există deja 2 raportări, iar datele sunt publice. Mai mult, analiza la nivel de sit nu ia în calcul toate siturile marine și nici cele din zona costieră, deși există habitate marine, care interferează cu regiunea terestră</p>	<p>Observația face referire la o formă anterioară, care a fost deja modificată a documentului.</p> <p>A se vedea pct 17 de la pag. 84.</p>
<p>Evaluarea impactului este analizată foarte general, fără să se furnizeze informații pe baza cărora să se poate stabili concluzii clare.</p>	<p>Evaluarea impactului a fost realizată pentru Plan și nu pentru un proiect. <i>Planul de amenajare a spațiului marin are caracter director și de reglementare și nu prezintă proiecte.</i></p> <p>Planul nu propune perimetre noi și nu sunt propuse utilizări noi. Este posibil ca aceste proiecte să se implementeze și pe teritoriul ariilor protejate, datorită locațiilor în care există zăcăminte de țiței și gaze naturale, a se vedea situl ROSCI0066. Relocarea proiectelor nu este posibilă, astfel neexistând nici posibilitatea propunerii de alternative privind schimbarea locației.</p> <p>Au fost evaluate potențialele surse de poluare și impactul generat de acțiunile P.A.S.M., asupra apei, aerului, solului și subsolului, biodiversității terestre și marine, așezărilor umane, zgomot și vibrații, în raport cu acțiunile/măsurile propuse prin PASM.</p> <p>A se vedea Descrierea impactului și concluziile de la pag. 121 – 123, ultima versiune EA publicată pentru dezbaterea publică.</p>

<p>În secțiunea ”B. Evaluarea impactului cumulativ al PP propus cu alte PP existente, în curs de implementare sau propuse în perimetrul sau vecinătatea ariei” sunt prezentate informații care nu sunt specifice studiului de evaluare adecvată, fapt pentru care sunt solicitate clarificări suplimentare</p>	<p>A se vedea ultima versiune a EA pag. 123 - 125</p>
<p>În secțiunea ”Evaluarea semnificației impactului în cadrul studiului se face pe baza următorilor indicatori-cheie cuantificabili” sunt prezentate informații de ordin general, pe baza cărora nu se poate stabili o decizie.</p>	<p>A se vedea ultima versiune a EA pag. 110 - 118</p>
<p>În cazul secțiunii 3 de la pg. 143 se face o analiză din punct de vedere a pierderii suprafeței habitatului care nu se bazează pe cerințele Comisiei Europene, respectiv de a nu se accepta nicio reducere de habitat în cazul în care acesta este într-o stare de conservare nefavorabilă, respectiv dacă procedura aplicată în cazul în care impactul este semnificativ. Abordare similară trebuie realizată și pentru specii.</p>	<p>A se vedea ultima versiune a EA pag. 142</p> <p>Procentul din suprafața habitatului care va fi pierdută.</p> <p>Pentru tipurile de operațiuni care vor fi dezvoltate în viitor și care contribuie la îndeplinirea obiectivelor planului, amplasamentele vor fi cunoscute atunci când acel proiect va atinge maturitatea necesară, astfel încât să dispună de studii tehnice care să prevadă amplasamentul și vor fi supuse EIA și EA. În această fază, nu există proiecte, nu cunoaștem amplasamentele și nu putem aprecia procentul din suprafața habitatului posibil a fi pierdută.</p> <p>Admițând că prospecțiunile geologice vor localiza pungi de petrol sau gaze și pe teritoriul ariilor protejate, suprafața de bentos ce ar putea fi afectat, va fi de aprox. 36 m² (6 m x 6 m), fără amplasarea picioarelor sondei, deoarece forajul se poate face dirijat. Pag. 142 EA ultima versiune.</p>
<p>Măsurile de reducere a impactului sunt de ordin general, nespecifice acțiunilor prevăzute în plan.</p>	<p><i>Trebuie avut în vedere că se analizează un plan care propune proiecte fără a specifica amplasament sau caracteristici tehnice și nu un proiect tehnic care conține toate informațiile pe baza cărora se pot stabili măsuri concrete. În această fază, nu avem cunoștințe despre astfel de proiecte tehnice care să conțină date/informații complete.</i></p> <p>Măsurile punctuale de reducere a impactului, vor fi descrise în studiile de evaluare a impactului pentru fiecare proiect propus a se realiza.</p> <p><i>Pe lângă măsurile propuse pentru fiecare factor de mediu, pag. 127 – 140 se propun măsuri cu caracter general, deoarece P.A.S.M. nu prevede proiecte tehnice și locații concrete, unde ar putea fi implementate acțiunile propuse.</i></p>

	<p>A se vedea cap. 3.9 Măsuri de reducere a impactului ultima versiune.pag. 144 – 147 și Tabel 35 – Măsuri propuse pentru evitarea și reducerea impactului proiectelor P.A.S.M. asupra siturilor Natura 2000, ultima versiune a EA.</p>
<p>Soluțiile alternative au caracter general. La secțiunea de amplasare a parcurilor eoline se oferă soluții tehnice care nu iau în considerare cerințele stabilite de Comisia Europeană. Astfel analiza trebuie mai detaliată, luând în calcul și cerințele din RePower EU, precum și cerințele stabilite prin Strategia EU privind biodiversitatea pentru 2023, de extindere a rețelei de arii protejate în zona marină și stabilirea și a acestor zone potențiale ca zone no go areas. Astfel, simplificarea propunerii de stabilire a unei no go areas la ROSPA0076 Marea Neagră nu reflectă cerințele impuse de Comisia Europeană și nu se referă și la rețeaua de situri stabilite în baza Directivei Habitate (SCI/SAC) și cerințele de desemnare a unor situri noi. În acest sens, se impune să fie stabilite ca no go areas și aceste zone, coroborate cu prezentarea acestora inclusiv în raport cu adâncimea până la care acestea ajung, în contextul în care majoritatea zonelor aflate în apropierea liniei de coastă (inclusiv până la izobatele de 20-40 m) sunt amplasate situri Natura 2000 sau există alte utilizări curente.</p>	<p>Soluțiile alternative au un caracter punctual, reprezintă alternative pentru reducerea impactului asupra ariilor protejate din aria de implementare a planului și se referă la:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dezvoltarea infrastructurii de vizitare pentru arii naturale protejate din zona 2. Dezvoltarea de noi structuri de tratament balnear și wellness <p>A se vedea soluțiile de la pag. 149.</p> <p>Amplasarea parcurilor eoliene</p> <p>Planul nu propune locații pentru amplasarea parcurilor eoliene însă pentru stabilirea amplasamentelor pentru parcurile eoliene, se va ține cont de următoarele aspecte, respectiv zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rutele de migrare ale păsărilor, în special pentru traseul Sarmatic. - Ariile protejate din proximitatea costieră SCI SPA - Zonele utilizate pentru exerciții militare - Zonele în care există depozite de muniții - Zonele în care există patrimoniu cultural subacvatic - Zonele utilizate pentru infrastructură inginerescă - Zonele utilizate pentru rutele de transport comercial și feribot <p>Amplasarea parcurilor eoliene, depinde de măsurători de vânt, măsurarea în vântului, măsurarea vitezei vântului, harta vântului, soluția tehnică adoptată prin tehnic, turbine eoliene fixe sau plutitoare. A se vedea pag. 150 – 155.</p> <p>Nu deținem informații sau hărți privind extinderea rețelei de arii protejate pentru România.</p> <p>Prin plan se propune 4.1 Extinderea rețelei de arii naturale protejate marine la cel puțin 30 % din suprafața marină (atât în zona apelor teritoriale, cât și în EEZ), însă nu prezintă informații sau hărți cu locațiile unde se vor putea extinde. Acestea vor</p>

	<p>fidisponibile ulterior, când se vor face studiile științifice pentru extindere. Studiile vor trebui să țină cont de zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări și de interacțiunile diferitelor activități existente și propuse.</p> <p>Prin stabilirea unei zone care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări pentru situl ROSPA0076 Marea Neagră, nu considerăm o simplificare ci o modalitate de protecție a sitului și a speciilor de păsări sedentare și migratoare, urmare a dezvoltării de proiecte de energie regenerabilă. A se vedea Planul de Management secțiunea impact și amenințări de la pag. 67 – 73. În această secțiune, dezvoltarea de proiecte de energii regenerabile - Cod C03.03 și dezvoltarea exploatărilor de gaz și petrol - C02.03- platforme de forare, C02.05- platforme de exploatare, ocupă primele două locuri.</p> <p>Nu deținem informații sau hărți privind extinderea rețelei de arii protejate pentru România și nu putem face aprecieri sau stabili zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări, pentru aceste zone. Siturile situate în zona de coastă a Mării Negre, conform planșei realizate în GIS, Figura 2 - Zone care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări, au fost introduse în zone care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări.</p>
<p>Ținând cont de faptul că zonele de acvacultură sunt activități noi pentru zonele noi, nu s-a făcut analiza în raport cu siturile Natura 2000 și condițiile, respectiv locațiile în care se pot amplasa. Considerăm că și siturile natura 2000 sunt zone care necesită atenție deosebită, punctân exista un impact semnificativ al acestora asupra anumitor tipuri de habitate și specii (tabelul 14).</p> <p>Zonele de pescuit trebuie analizate și în raport cu cerințele Strategiei EU privind biodiversitatea pentru 2023, inclusiv în ceea ce presupune stabilirea de zone cu protecție strictă, cerință obligatorie în perioada imediat următoare, pescuitul industrial fiind incompatibil cu protecția strictă, conform documentelor Comisiei Europene. De asemenea, nu se face o analiză a impactului traului pelagic asupra habitatelor Natura 2000, indiferent de zonă, respectiv până la izobata de 20 m și sub aceasta.</p>	<p>Zonele de acvacultură au fost identificate în cadrul cap. 20 din EA și au fost nominalizate în Domenii, Obiective specifice Direcții de acțiune/ măsuri cu potențial impact negativ în faza de execuție/exploatare și prezentate în Tabel 10 – Domenii, Obiective specifice acțiuni/măsuri cu potential impact negativ asupra mediului, pentru care a fost realizată evaluarea impactului.</p> <p>Deasemeni, în tab 14 sunt prezentate zonele de acvacultură</p> <p>ZONE CARE NECESITĂ ATENȚIE DEOSEBITĂ ÎN PROCEDURA DE ANALIZĂ A CONFLICTELOR ȘI SINERGIILOR ÎNTRE UTILIZĂRI</p> <p>Zonele utilizate pentru exerciții militare Zonele în care există depozite de muniții Zonele utilizate pentru rutele de transport comercial și feribot Zonele în care există patrimoniu cultural subacvatic</p>

Mai multe măsuri (ca de ex. c1, g,) etc nu sunt analizate în raport cu toate siturile Natura 2000.

În tabelul 14, litera f) extinderea rețelei de arii protejate este condiționată de utilizările propuse prin PSAM, fără a lua în considerare obligațiile ce revin României prin Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030, Cadrul global privind biodiversitatea stabilit de CBD și prin prgramul de guvernare.

ZONE CARE AR PUTEA FI AFECTATE – MOTIVAȚII

Acvacultura în mediul marin, presupune următoarele activități:

- Construcția și ancorarea vivierelor plutitoare
- Hrănirea zilnică a peștilor
- Recoltarea

Aceste activități ar putea afecta traficul marin , exercițiile militare, dacă vor fi amplasate în zonele menționate, iar ancorarea vivierelor prezintă risc de explozii pentru depozitele de muniții și afectarea patrimoniului cultural subacvatic.

În această fază a planului, nu există studii sau hărți privind extinderea rețelei de arii protejate pentru România.

Prin plan se propune în cadrul domeniului 4 **DOMENIU MEDIU (privind ex. starea ecologică a mediului marin , gestionarea deșeurilor, poluarea mediului marin , arii marine protejate) OS 4 Protecția și extinderea rețelei de arii naturale protejate marine**, 4.1 Extinderea rețelei de arii naturale protejate marine la cel puțin 30 % din suprafața marină (atât în zona apelor teritoriale, cât și în EEZ).

Constituie "motive de interes public major, inclusiv de ordin social sau economic" următoarele situații în care PP respectiv demonstrează că sunt indispensabile:

a) în cadrul acțiunilor sau politicilor care au ca scop protecția sănătății, securității și mediului;

b) în cadrul politicilor fundamentale pentru țară sau societate;

c) în cadrul desfășurării unor activități de ordin social sau economic, îndeplinind obligațiile specifice de serviciu public.

Interesul public poate fi considerat "prioritar" doar dacă este un interes pe termen lung. (Ordin 262/2020)

Considerăm că implementarea planului cu activitățile economice propuse, pe termen lung, reprezintă un interes public major al populației și al țării, acesta fiind prioritar.

Secțiunea III măsuri compensatorii (pg. 158) trebuie analizată. Cu titlu de exemplu, se poate face o analiză a situației în care se stabilesc măsuri compensatorii pentru anumite tipuri de proiecte, cum ar fi extracția resurselor minerale etc., conform cerințelor art. 6.4. din Directiva Habitata.

În această fază a planului nu este cazul. Măsurile compensatorii vor putea fi stabilite în cadrul studiilor RIM și EA atunci când vor exista propuneri de proiecte tehnice posibil a se implementa în arii protejate.

<p>Secțiunea IV Metodele utilizate pentru culegerea informațiilor privind speciile și/sau habitatele de interes comunitar trebuie reanalizată în integralitate, luând în considerare cerințele din ghidurile puse la dispoziție de Comisia Europeană și/sau alte ghiduri, precum și ținând cont de metodologiile de monitorizare și evaluare a stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar. Nu vedem relevanța metodologiilor propuse.</p>	<p>Aria de implementare a P.A.S.M., este la nivelul Regiunii Sud-Est zona costieră și teritoriul Mării Negre, iar majoritatea proiectelor care au putut fi localizate spațial sunt cele indicate de beneficiar pe baza planșelor care corespund cu activitățile planului, fiind luate în considerare următoarele aspecte critice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa informațiilor privind localizarea proiectelor propuse, nu a permis o analiza punctuală a tuturor proiectelor. • Ca urmare a extinderii spațiale, studiul s-a bazat în principal pe analiza planșelor din plan, a obiectivelor specifice și acțiunile/măsurile propuse și hărți în format GIS pentru limitele ariilor protejate cu ajutorul cărora am putut identifica proiectele care se interesează cu siturile Natura 2000 de la nivelul Regiunii Sud-Est și Marea Neagră; • Analiza a inclus utilizarea informațiilor existente din Formularele standard Natura 2000 și planurile de management aprobate până în prezent, acolo unde există, dar și surse privind Rapoartele privind starea mediului din județele Constanța, Tulcea, Raport privind starea mediului marin și costier în anul 2021; • Toate informațiile privind prezența, efectivele, presiunile identificate la nivelul siturilor Natura 2000, au fost extrase din Formularele standard Natura 2000, plecând de la prezumția că datele conținute în acestea sunt complete, actuale și suficiente pentru derularea evaluării, literatura de specialitate și Planurile de Management; • Aprecierea impactului s-a realizat preponderent pe baza informațiilor din P.A.S.M., identificând amplasamentele din interiorul și imediata vecinătate a siturilor Natura 2000 pe baza domeniilor și obiectivele specifice, acțiuni/măsuri, care ar putea fi afectate de propunerile/proiectele analizate, cu ajutorul planșelor și al hărților; <p>Aria de implementare a P.A.S.M., este la nivelul Regiunii Sud-Est zona costieră și teritoriul Mării Negre, iar majoritatea proiectelor care au putut fi localizate spațial sunt cele indicate de beneficiar pe baza planșelor care corespund cu activitățile planului, fiind luate în considerare următoarele aspecte critice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa informațiilor privind localizarea proiectelor propuse, nu a permis o analiza punctuală a tuturor proiectelor. • Ca urmare a extinderii spațiale, studiul s-a bazat în principal pe analiza planșelor din plan, a obiectivelor specifice și acțiunile/măsurile propuse și hărți în format GIS pentru limitele ariilor protejate cu ajutorul cărora am putut identifica proiectele care se interesează cu siturile Natura 2000 de la nivelul Regiunii Sud-Est și Marea Neagră; • Analiza a inclus utilizarea informațiilor existente din Formularele standard Natura 2000 și planurile de management aprobate până în prezent, acolo unde există,
---	---

	<p>dar și surse privind Rapoartele privind starea mediului din județele Constanța, Tulcea, Raport privind starea mediului marin și costier în anul 2021;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toate informațiile privind prezența, efectivele, presiunile identificate la nivelul siturilor Natura 2000, au fost extrase din Formularele standard Natura 2000, plecând de la prezumția că datele conținute în acestea sunt complete, actuale și suficiente pentru derularea evaluării, literatura de specialitate și Planurile de Management; • Aprecierea impactului s-a realizat preponderent pe baza informațiilor din P.A.S.M., identificând amplasamentele din interiorul și imediata vecinătate a siturilor Natura 2000 pe baza domeniilor și obiectivele specifice, acțiuni/măsuri, care ar putea fi afectate de propunerile/proiectele analizate, cu ajutorul planșelor și al hărților; <p>Facem precizarea că nu ne aflăm în situația analizării unui proiect tehnic, ci a unui plan cu caracter director și de reglementare, care nu propune locații ci doar face propuneri de posibile proiecte creând cadrul pentru implementarea proiectelor viitoare.</p>
În concluzie, considerăm că studiul nu corespunde cerințelor pentru care a fost elaborat și trebuie refăcut în totalitate.	Având în vedere versiunea la care au fost făcute observații, o versiune discutată în GL și refăcută pentru dezbateră publică, considerăm că prezenta versiune corespunde cerințelor.
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor Direcția Generală Deșeuri și Situri Contaminate	
- propunem înlocuirea termenului “gunoaie” cu “deșeuri” (pg.: 56, 60, 63,82);	Recomandarea a fost preluată și a fost înlocuit termenul gunoaie cu deșeuri.
- propunem adăugarea “cuvintelor” prevenirea generării de deșeuri alături de “gestionarea deșeurilor”, având în vedere faptul că politica în domeniul deșeurilor pune în prim plan prevenirea generării de deșeuri (pg.19 - 10.Activități care vor fi generate ca rezultat al implementării PP);	Nu suntem în măsură să intervenim în a corecta/modifica PASM. Eventualele corecții sau modificări în plan, le poate executa numai titularul de plan (Min. Dezvoltării)
- în tabelul “Lista presiunilor actuale asupra Sitului Natura 2000 ROSPA0076 Marea Neagră” (pg.74) propunem reformularea propoziției “Depozitare neconformă, impactul este redus în condițiile respectării legislației specifice privind gestiunea deșeurilor ” astfel:” Depozitare neconformă, impactul este redus în condițiile respectării legislației specifice privind deșeurile ”;	Informația este preluată din Planul de Management și nu suntem în măsură să corectăm.
- propunem reformularea propoziției “Perturbarea speciilor terestre și maritime, se manifestă în mod direct în faza de execuție prin	Recomandarea a fost preluată și a fost înlocuit termenul deșeuri gospodărite necorespunzător cu deșeuri gestionate necorespunzător

<p>desfășurarea lucrărilor de realizare a obiectivelor propuse, dar și indirect, prin emisii de praf, noxe rezultate din arderea carburanților, zgomot din surse mobile mecanice, vibrații, deșeuri gospodărite necorespunzător” de la pg.114 – “5. durata sau persistența perturbării speciilor de interes comunitar, distanța față de aria naturală protejată de interes comunitar » astfel: « Perturbarea speciilor terestre și maritime, se manifestă în mod direct în faza de execuție prin desfășurarea lucrărilor de realizare a obiectivelor propuse, dar și indirect, prin emisii de praf, noxe rezultate din arderea carburanților, zgomot din surse mobile mecanice, vibrații, deșeuri gestionate necorespunzător » ;</p>	
<p>- propunem reformularea propoziției “deșeurile generate în timpul activităților de construcție vor fi gestionate în conformitate cu prevederile legale în domeniu (colectare selectivă, reutilizare și depozitare finală” de la pg. 135, astfel: “ deșeurile generate în timpul activităților de construcție vor fi gestionate în conformitate cu prevederile legale în domeniul deșeurilor (colectare separată, reutilizare, reciclare,valorificare, eliminare); ”</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și înlocuit în EA pag. 134</p>
<p>- propunem reformularea propoziției “se va practica un management corespunzător al deșeurilor și se va interzice depozitarea necontrolată a acestora; deșeurile generate trebuie să fie preluate de către firme de salubritate specializate “ de la pg. 137 astfel: “se va practica un management corespunzător al deșeurilor și se va interzice depozitarea necontrolată a acestora; astfel, deșeurile generate vor fi colectate, transportate, reciclate, valorificate, eliminate, de operatori economici licențiați/autorizați să realizeze astfel de activități, cu respectarea prevederilor legale în domeniul mediului, inclusiv în domeniul deșeurilor</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și înlocuit în EA pag. 136</p>
<p>- propunem reformularea “utilizarea de trasee optime din punct de vedere al protecției așezărilor umane pentru transportul materialelor și al deșeurilor” de la pg. 138 astfel: “ transportul materialelor /deșeurilor în condiții de siguranță pentru sănătatea populației/mediului din zonele traversate/adiacente” ;</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și înlocuit în EA pag. 137</p>
<p>- propunem reformularea “în ceea ce privește gestionarea deșeurilor, acestea vor fi depozitate în europubele și evacuate zilnic la stația de transfer cea mai apropiată, prin grijă antreprenorului” de la pg. 146</p>	<p>Recomandarea a fost preluată și înlocuit în EA pag. 137</p>

astfel: “deșeurile vor fi gestionate de titularul proiectului cu respectarea prevederilor legale în vigoare privind protecția mediului (inclusiv privind deșeurile)” ;	
- propunem reformularea “Pentru toate proiectele propuse se recomandă asigurarea unui management adecvat al deșeurilor, în timpul perioadei de construcție, cu eliminarea periodică a acestora” de la pg. 148 astfel: “pentru toate proiectele propuse este obligatorie conformarea cu prevederile legale privind deșeurile“ ;	Recomandarea a fost preluată și înlocuit în EA pag. 147
- propunem reformularea “estimarea cantităților de deșeuri solide generate și evidența depozitării/transferului acestora” de la pg. 149 astfel: “estimarea cantităților de deșeuri generate și evidența gestionării acestora” ;	Recomandarea a fost preluată și înlocuit în EA pag. 149
- propunem reformularea “În condiții normale de lucru, respectând normele de igienă și de depozitare corespunzătoare a deșeurilor, nu ar trebui să existe riscuri majore de poluare a solului” de la pg. 162 astfel: ” În condiții normale de lucru, respectând normele de igienă și de gestionare corespunzătoare a deșeurilor, pentru diminuarea/eliminarea riscului de poluare a solului” .	Recomandarea a fost preluată și înlocuit în EA pag. 161
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor Direcția Generală Ape	
Ca observație generală, de multe ori nu ști la ce activitate se referă. Se tratează terestru cu ecosistemul marin. Ar fi trebuit separate.	
Pg.17 în această etapă se va înlocui sintagma desfășurare PASM cu elaborare PASM,	Eliminat din faza GL
Pg.20 “activitățile <u>generate</u> de PASM” va deveni „activitățile <u>existente</u> din PASM”	În acest moment, PASM nu are activități existente. PASM va genera activități viitoare
Pg.21 para 1 se va adăuga specii din floră și faună	Aceste informații există la pag. 25 26 din EA
Pg. 24 tabel 4 seva înlocui sintagma ape maritime cu ape marine	Înlocuit în RM și EA
Pg. 54 se va elimina “conform ANNAP “ cu toate habitatele. Fraza se referă la documentele UE menționate anterior paragrafului,	Înlocuit ANANP cu OSC pag. 51
Pg.97 tabel 10, domeniu 4 se înlocuieste biotop maritim cu biotope marin	Se va înlocui în plan „biotop maritim cu biotope marin”
Pg.100 înlocuire fundul mării cu bental (habitate de pe fundul mării),	A fost corectat peste tot
Pg. 101 înlocuire fundul mării cu bental (habitate de pe fundul mării),	A fost corectat peste tot
Pg.103 înlocuirea arii maritime protejate cu arii marine protejate	Înlocuirea a fost făcută peste tot

La fel în tabelul 20	
Pg.112 evitarea confuziilor se va elimina prima frază	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
Pg.113 , 3 la fel eliminată prima frază	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
Pg. 114 habitate din zona maritimă va deveni habitate din zona marină	Au fost înlocuite
Pct.5 devine specii terestre și marine (nu am inteles de ce nu sunt puncta separate pt facilitarea înțelegerii)	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
Pct.7 se va elimina partea terminală a frazei “înlocuirea acestora” Din perspectiva doc UE se urmărește neafectare, refacere nicidecum înlocuire.	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
Pct.8 refacere. Pot modifica calitatea reserselor de apă	Pct 8 se referă la Serviciile suplimentare solicitate de implementarea PP (dezafectarea/reamplasarea de conducte, linii de înaltă tensiune etc., mijloacele de construcție necesare), respectiv modalitatea în care acesarea acestor servicii suplimentare poate afecta integritatea ariei naturale de interes comunitar , nu la mdificarea calității resurselor de apă.
Pg. 171 se înlocuieste specii martime cu specii marine	Au fost înlocuite
117 APA pentru evitare confuzii reformulat primul paragraf pentru evitare confuzii	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
118 la bentos se va completa cu mediul marin (ultimul paragraf)	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
119 mamifere marine nu maritime, mediul marin și nu maritim	Au fost înlocuite
120 mediul marin nu maritim	Înlocuit
123 dezv porturi truristice – se va completa “ afectează starea ecologică a ecosistemului marin, inclusiv a apelor de îmbăiere“	Nu este cazul
124 Dezvoltarea Portului Constanța – se va reface prin eliminarea sintagmei nu va afecta „cu există posibilitatea afectării speciilor marine”. Trebuie avute în vedere speciile de pești și delfini, care pot ajunge în port.	Mențin afirmația. Acțiunile vizează zona terestră a portului.
Eliminarea sintagmei „acțiunea poate fi asimilată cu activitatea zilnică”	Mențin afirmația
habitat maritim devine habitat marin	Înlocuit
125 B – modificare cu “nu sunt cunoscute” . La un alt paragraph la pg 127 sunt prezentate efecte cumulative. Există o contradicere	Amplasamentele nu sunt cunoscute
Pg 127 c – mediul marin nu maritim	Înlocuit
Eliminat “planul propus nu prevede” Solicit eliminare deoarece toate activitățile antropice au impact direct și indirect, respective și cele prezente și cele viitoare. Trebuie făcut totul ca presiunea să fie cat mai mica.	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
Pg.133 mediu martim devine mediu marin	Înlocuit

Pg.135 – paragraful ”pentru producerea.....” se va elimina sol și ramane doar bentos, mediul maritim devine marin	Înlocuit
Pg. 136 – zgomotul din mediul marin și mamifere marine Buletul 3 va fi completat cu realizarea de observații privind <u>starea</u> mamiferelor marine	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
Pg.137 – mediu marin nu maritim	Înlocuit
Clarificare – privind sintagma “benefică pentru amfibieni”. Există studii în acest sens? Dacă nu propun eliminare	Este vorba despre specii din zona costieră.
Se va completa buletul cu “realizarea de observații privind <u>starea</u> mamiferelor marine și a păsărilor marine“	Observația nu este clară, nu a fost regăsită în text
Pg.138 – mediu marin	Înlocuit
Eliminare “pentru proiectele care se desfășoară în mediul maritim nu sunt necesare măsuri de reducere a impactului privind peisajul“	Nu este cazul Consider că sunt necesare având în vedere faptul că acel peisaj este <u>cadrul natural</u>
La fel eliminare ultimul paragraf referitor la nave, care nu este relevant pt acest punct	Navele sunt o prezență permanentă
Pg. 144 eliminarea ultimilor 2 paragrafe, respect acelor dinaintea lui 3.2.	Nu se regăsește în forma actualizată a documentului
În lumina documentelor UE (Strategie Biodiv, Directiva Habitate și Păsări, Directiva Cadru Strategia pentru mediul marin , viitorul regulament privind renaturare) orice suprafață trebuie menținută, protejată. Dacă nu va putea fi recuperată, mă refer la acel procent de pierdere pe care l-ati menționat, va costa RO bani grei.	
Paragrafele “raportand....” și “de exemplu”	Aceste paragrafe nu se mai regăsesc în ultima variantă.
Pg.145 3.3 reformulare “prin acțiunile existente în PASM nu se știe dacă au fost fragmentate habitatele“	PASM nu fragmentează habitate
Pg.146 să se facă o delimitare în text pt ca se vb de eoliene, iar mai jos apar gazele și petrolul.	Sunt două activități diferite, nu pot fi confundate.
3.6Menționez că aceste acțiuni pot produce schimbări de densitate a populațiilor sau a nr. de indivizi. Pentru cunoasterea efectelor trebuie realizate studii.	Nu este cazul
Prezența eolienei conduce la reducerea nr. de păsări ca urmare a mortalităților	Nu se vor amplasa eoliene în ROSPA0076
3.7 titlu – “scara de timp pentru <u>refacerea</u> speciilor “ se elimină sintagma “înlocuirea“	Nu se poate elimina. Este conform legislației
3.8 se completează paranteza (hidrocarburi, <u>alte</u> substanțe chimice)	Completat pag. 142

Pg. 163 tabel se va corecta cu <u>biodiversitate marină</u>	Înlocuit
Pg. 165 – fauna marină	Înlocuit
Paragraful „zgomotul produs va determina o retragere a faunei“ și fi completat cu „posibile mortalități și eșuări“	Nu este cazul. Zgomotul nu produce mortalități/eșuări
Pg. 170 regiunea maritimă MN devine regiunea <u>marină</u> MN	Înlocuit
2 – biotop marin	Înlocuit
Pg.171 reformulare concluzii, deoarece acestea nu respect textul de mai sus .	Au fost făcute înlocuirile solicitate (maritimă cu marină)
Ca informare, zonele pentru creșterea moluștelor au fost stabilite în funcție de caracteristicile fizico-chimice ale apei, criteriile fiind stipulate în HG 2001/2002. Acesta au fost comunicate CE.	
Black Sea Oil&Gas	
1. Ca observatie generala, pentru evitarea oricarui echivoc, ar trebui introdusa o mentiune in sensul ca aceasta documentatie nu stabileste restrictii si interdictii, altele decat cele existente la data documentatiei in legislatia specifica diverselor domenii.	Zonele no go areas, au fost cerute de membrii GL și au fost înlocuite cu „ zonele care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări ”
2. Cu privire la <i>zonele exclusive</i> , din perspectiva operatiunilor petroliere offshore, apreciem ca aceasta ar trebui sa includa si zonele de productie din cadrul perimetrelor offshore.	Zonele exclusive au fost introduse și prezentate
3. Sunt necesare o serie de revizuirii si corecturi de redactare in ceea ce priveste redactarea unor termene si expresii precum si asigurarea unei uniformități a terminologiei folosite in documente in ansamblul lor. De exemplu, <i>zacamintele</i> sunt identificate ca fiind „campuri” (unul din sensurile in limba romana a cuvântului <i>field</i> din limba engleza); exprimarea <u>gaz</u> este incorecta, termentul corect fiind <i>gaze naturale</i> ; exprimarea <u>petrol si gaze naturale</u> este incorecta deoarece notiunea de petrol include: titeiul, gazele naturale si condensatul conform definiției din Legea petrolului nr. 238/2004. Specific mentionam ca, acolo unde referinta priveste titeiul (si nu, petrolul) si gazele naturale, ar trebui mentionat acest lucru.	Observația a fost preluată și făcută înlocuirea câmpurilor cu zăcăminte.
4. Cu privire la mentiunile privind izobata de 40m, apreciem ca raportarea la acest reper este insuficient argumentata, fiind de natura a crea confuzie, sens in care propunem eliminarea ei. Alternativ, propunem figurarea acesteia pe hartile/planurile din documentatie (de ex. Figura 20 din studiu) impreuna cu introducerea unei clarificari privind caracterul informativ (nu restrictiv) al acesteia. Facem precizarea ca	Izobata de -40m, reprezintă limita spre larg a habitatelor SCI și delimitează suprafața acestora. A se vedea <i>Rețeaua de situri marine Natura 2000 din România (harta generată pe</i> https://natura2000.eea.europa.eu/expertviewer/# <i>)</i>

forma actuala a textului precum si modalitatea de reprezentare a hartilor/planselor creaza premisele stabilirii unor restrictii viitoare pe criterii arbitrare cu privire la dezvoltarea de proiecte eoliene offshore.	
Strict cu privire la societatea noastra si la Proiectul MGD (Proiectul de Dezvoltare Gaza Naturale Midia) mentionam urmatoarele: 5. Va rugam sa aveti in vedere faptul ca datele continute in cele 3 documente (preluate ca atare din plan in raport si in studiu) sunt mai vechi de 1 an si se impune actualizarea acestora. Astfel, propunem inlocuirea frazei „În prezent se deruleaza operatiuni de dezvoltare pe perimetrele de productie ale zacamintelor comerciale de gaze naturale Ana si Doina, in conformitate cu Proiectul MGD cu privire la infrastructura onshore si offshore, productia de gaze naturale fiind planificata pentru luna iunie 2022” cu „Proiectul MGD a inceput productia de gaze naturale in data de 15 iunie 2022, lucrarile fiind realizate integral in trimestrul I al anului 2023”.	Înlocuit în RM pag. 86
6. De asemenea Proiectul MGD ar trebui identificat corect si uniform in toata documentatia drept „Proiectul de Dezvoltare Gaze Naturale Midia” (exista si exprimari in limba engleza cu privire la proiect).	Informație preluată și înlocuită în RM pag 86
7. Forma juridica a societatii noastre este Black Sea Oil & Gas SA (a se actualiza Tabel 9). Mentionam ca relevanta este forma juridica a proiectului de la data emiterii planului si nu forma juridica de la data obtinerii actului de autorizare.	Informație preluată și înlocuită în RM pag. 69
Universitatea Ovidius din Constanța	
Harta GIS pe care sunt reprezentate zonele no-go areas va fi pusă la dispoziția publicului? Aceasta ar putea fi un instrument foarte util pentru identificarea de către actorii locali a zonelor unde pot desfășura diverse activități.	Termenul no go areas a fost înlocuit cu zone care necesită atenție deosebită în procedura de analiză a conflictelor și sinergiilor între utilizări Harta GIS va fi pusă la dispoziția publicului
Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare Marină “Grigore Antipa” Constanța	
Trebuie să se facă studii pentru dezvoltarea diverselor activități înainte de a fi implementate, pentru că nu se știe la momentul de față care este impactul lor sau dacă există în zonă specii sensibile. Acest lucru este valabil chiar și în cazul în care proiectul este implementat dincolo de izobata de -40 m.	Studiile se vor face din faza de proiect. Au fost făcute recomandări în acest sens.